

1407

શ્રી માહાભારતગીત

મ રહ વે દ.

(દ્રૌપદી સ્વયંવર)

વ્યાસ ત્રીકમલાલ ઇચ્છાશંકરનું બનાવેલું

રામરાગગીતી બરપુર

કાવ્ય પ્રસિદ્ધ કાનાર

મહાદેવ રામચંદ્ર વાગુપ્ટે પુસ્તકેતર.

ચણદરવાજા-રમ મહાવાદ

અથવામીત્વના સર્વ હક્ક પ્રસિદ્ધ કરનારે રાખીને રાખ્યા છે.

અમતાવાદ

પાનકોરને નાકે ધાંચીની વડીમાં

“એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ” માં

નથુલાઇ રતનચંદ માસ્કીઆએ છાપ્યો.

સંવત ૧૯૬૩

સને ૧૯૦૭

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૬-૧૮-૪૬

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૮૪૬ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મ. ૨૬૭ વૈધ

વિષય ૬-૧૮

૧૮૬૬

મચ્છવેધ.

(દ્રોપદી સ્વયંવર.)

કડવું ૧ લુ રાગ ધનાશ્રી.

પ્રથમ પ્રેમ આણીને કહુછું સાંભળને રાજન, આજ્ઞા આપો આઘ શક્તી
કરું સ્વયંવરનું વર્ણન. ૧ શંભુ સુતને વરણવું પ્રેમે પુણને લાગુ પાય; ગર્વો
અંથ રચવાની મારા મનમાં થઈ ઇચ્છાય. ૨ પાંચ પાંડવ કુન્તા સાથે આવ્યા
દ્રોમ આશ્રમ; કાપડીના વેશે વશ્યા નથી ઓળખ્યાની ગમ. ૩ પર્ણકુટીકા પ્રેમે
બાંધી વનમાં વનફળ ખાય; રૂપીની સેવા કરેછે ધર્મ ધોરીધર રાય. ૪ એ કથા
રહી એટલે તું સુણ જનમેજય રાય; પંચાળ દેશનો ધરપત રાજ તેનો કહું મ
હીમાય. ૫ પ્રભુએ તેને એક પુત્ર આપ્યો છે પ્રસન્ન થયો છે રાજન, એક કન્યા
ઇશ્વર આપે તો દેઉ કન્યાદાન. ૬ એમ બાણી ઉલટ આણી ધ્યાન હરીનાં ધ-
રીયાં, કન્યાદાનનું ફળ લેવાને પુણ્યદાન બહુ કરીયાં. ૭ બ્રહ્મા રે બેઠા વેદ ભણે
છે, બ્રહ્મ સભાની માંહ; ઓચીંતા ત્યાં આવી પહોંચ્યા પશુપતિ શંકર રાય. ૮
આરે મુખે વેદ ભણતા સુણતાં થયું સુખ; ગર્ધવની પેઠે ભુંકેછે બ્રહ્માનુ પાંચમુ
મુખ. ૯ દારણ દુઃખ ત્યાં થવારે માંડયું શંકરને તે દીશ; ત્રીશુળ લીધુ હાથમાં
ને છેદી નાખ્યું શીશ. ૧૦ પાંચમુ મુસ્તક છેદી નાખ્યું ચીતમાં ચીંતા પેઠી,
મહાદેવ મનમાં પસ્તાયા છે બ્રહ્મહત્યા મને બેઠી. ૧૧ હાથ જોડી કહેવા લાગ્યા
શંકરને થયો સંતાપ; પાંચમુ મુસ્તક છેદી નાંખ્યું તેનું લાગ્યું પાપ. ૧૨ ઉપા
ય એનો શો કરવો, બ્રહ્મા કહે તત્પર થઈએ; વિવેક વિષ્ણુ બતાવશે માટે તેની
પાસે જઈએ. ૧૩ વીઠલ બીરાજ્યા વૈકુંઠ વિષે આવ્યા બન્ને ત્યાંહ; શામતા
દીડી શંકરને ત્યારે બોલ્યા વૈકુંઠરાય. ૧૪ શંકર કહે મેં શીશ છેદ્યું બ્રહ્માનું
મહારાજ, એ હત્યા હવે દુર કરોને રાખો મારી લાજ. ૧૫ હરી હાથ જોડીને
કહેછે હત્યાને તેણીવાર; મહાદેવને તમે મુકી દો એમ બોલ્યા મુખ ઉચ્ચાર. ૧૬
હત્યા ત્યારે બોલી ઉઠી કષ્ટ માઈ કાપો; મને વેગળી કાઢવી હોય તો ભક્ષ
ભારે આપો. ૧૭ વિષ્ણુ વીવેકે વાણી બોલ્યા વચન તારૂં થાયું; મહાદેવથી વે
ગળી ખસે તો અદાર કોણી દળ આપું. ૧૮ પ્રસન્ન થઈને વચન લઈને પુરાણ
આણી પેર, શંકર બ્રહ્મા ઉઠી ચાલ્યા પોતપોતાને ઘેર. ૧૯ કૃષ્ણાવતાર થયોરે

જ્યારે કરતા લીલાલેહેર. ૧૬ ત્યા પેલી અવતરી મેઘાવી રૂપીને ઘેર. ૨૦ સુંદરીનું સ્વરૂપ સાઈ દીજ કેરે ધામ; શાન્તાને તે સાંપડી ગુણસુંદરી એનું નામ ૨૧ ઉછરીને મોટી થઈ છે નવ વરસની જ્યારે; માતા એની મરણ પામી તે ઠેકાણે ત્યારે. ૨૨ શોક સંતાપ કરવા લાગ્યા ઘણારે વીત્યા દન; પુત્રી મારી મોટી થઈ છે હવે તેનું કરવું લગ્ન. ૨૩ એમ જાણી ઉલટ આણી જમાત્ર જોળવા જાય; દેશ દેશમાં ફરી વળ્યાને વૃદ્ધ થઈ છે કાય. ૨૪ વનને વીધે થોડે દહાડે મેઘાવી પામ્યા મરણ; પુત્રીને દારણ દુઃખ લાગ્યું હું રહી કેને શર્ણ. ૨૫ અઘોર વનમાં રહી એકલી કરે ઘણું કલ્પાંત, દુર્વાસા દારણ દુખ દેખી પુત્રીને પમાડી શાન્ત. ૨૬ વાસણ વસ્ત્રને પાનાં પુસ્તક રૂપીઓને આપી દીધાં; વનમાં જઈને શાન્ત થઈને શંકરના તપ કીધાં. ૨૭ ઘણાક કષ્ટે શંકર મળીયા દીધુ છે દરશન; તપથી જાગી પાચે લાગી મન થયું પ્રસન્ન. ૨૮ માગ માગ માગેફેતે આપુ એમ બોલ્યા નિરધાર; માગુછું હું માગુછું હું માગુછું ભરથાર. ૨૯ ઉમાપતી પતી સ્વામી આપો ન આવે ઉની આંચ; હું શંકરીને હર બોલ્યા છે તને પતીરે મળશે પાંચ. ૩૦ ઓ મહારાજ એવુ શું બોલ્યા એવું તે કેમ થાય; પુરૂષને નારી ઘણી નારીથી બીજે નવ થાય. ૩૧ પાંચવાર જો તે માગ્યા તો પાંચ થશે તારે સ્વામી; આશીરવાદ હું શેથી દઉં, નથીરે તપમાં ખામી. ૩૨ હર ત્યાં અંતરધ્યાન થયાને કન્યા રહી ત્યાં વરી; કાષ્ઠજ લાવી ચીતા ખડકી કન્યા બળી મરી. ૩૩ બીજે અવતાર અવતરી એ ગુણસુંદરી થઈ ગાય; પાંચ વૃષભ પુઠે પડ્યા છે કૈલાશ આગળ જાય. ૩૪ પાર્વતી પ્રેમેથી ઉઠ્યા, રૂઠ્યા પોતે મન; આતે શો અપરાધ એનો, તમે જુઓને પંચવદન. ૩૫ એક ધેનુને પાંચ વૃષભ શા, કરી મશ્કરી જ્યારે; ગાયને વાચા થઈને, શ્રાપ દીધો ત્યારે. ૩૬ પાંચ પતી પણ તમને થાજે, એવો બોલ સાંભળીઓ; અંશ એનો ઉડી ગયો તે, પાર્વતી-એ ગળીઓ. ૩૭ શંકરની પાસે આવીને, નયણે નીરખી નામી; ઓ મહારાજ હવે શું કરવું, પાંચ થયા મહારે સ્વામી. ૩૮ શીવ કહે સંતાપ ન કરશો, ધ્યાનજ માઈં ધરજો; ધરૂપતને ઘેર વહી થાયછે, તમે અંશે ત્યાં અવતરજો. ૩૯ વીરપુરૂષ હું એક બનાવું, તે કરે ચતુરાઈથી ચેન; તમારા તેજની કરોરે કન્યા તે થાશે ભાઈ બહેન. ૪૦ હું પાંચ પુરૂષનો અવતાર થઈને ઉતારીશ ભુ ભાર; ધરૂપદને ઘેર છાયા રૂપે, ધરો ભાઈ બહેનનો અવતાર. ૪૧ કન્યા બનાવી પાર્વતીએ, શ્રાપનો રાખી ટેક; સત્ય શંકરે રાખવાને, વીરપુરૂષ બનાવ્યો એક. ૪૨ અવતારનો તો અગ્ની કરો, શીવે તેડ્યો જ્યારે; ધરૂપદને ત્યાં વહીમાં તું. અ-

વતરજે અત્યારે. ૪૩ પંચ વર્ષના બે બાળક ત્યાં, ચીંતામાં નવ પેદાં; શંકરે ત્યાં રથ આપ્યો, તેમાં બંને બેઠાં. ૪૪ વહીની પુણ્યાહુતી વેળા, હોમે શ્રીફળ જ્યારે; પુત્ર પુત્રી રથમાં બેઠેલાં, પ્રગટ થયાંછે ત્યારે. ૪૫ દેવના કુંદલીંગડગડયા ને પુષ્પની વૃષ્ટી થાય; કન્યાનું સ્વરૂપ દેખીને આણુંદ અંગ ન માય. ૪૬ ઋષદુમન નામ પુત્રનું ધર્યું ઋષપતને ધામ; અલૌકીક કન્યા દેખીને, દ્રૌપતી ધરીયું નામ. ૪૭ બ્રહ્મણુ સર્વે વીદાય થયાને, પ્રસન્ન થયો રાજન; એણુંગે બેસારી બેઠીને, રાય બોલ્યા વચન. ૪૮ પુત્રને તો ઘેર રાખ્યો, કન્યા બાગની માંહ; હજાર દારીશોવા અર્થે, સોંપી દીધી ત્યાંહ. ૪૯ ખાન પાન સાડું આપે છે, પોતે ત્યાં રાજન; એવામાં નારદજી આવી, બોલ્યા મુખ વચન. ૫૦ તુજ ઘેર અંબા અવતરી, જે નીકળી જગન; તે તમે મુજને બતલાવો, કરવું છે દરશન. ૫૧ ॥ વળણુ ॥ બ્રહ્મા પુત્ર દરશન કરવા, આવી મન ઇચ્છાય; વ્યાસ ત્રીકમ વાણી વદે, સુણજે સહિ શ્રીતાયરે.

કડવુ ૨ જુ રાગ દોહરો.

વૈસંપાયે એણીપેરે બોલ્યા, શુણ જનમેજે રાય; વીસ્તારી તુજને સંભાળાવું, મહાવેધનો મહીમાય. ૧ નારદ આવા ઋષપતને ઘેર, બોલ્યા મુખ વચન; તમારી પુત્રી પરમ પવીત્ર, તેના કરવા છે દરસન. ૨ વચન સાભળી રાય બોલ્યો, એશી બોલ્યા વાણી; તમે સત્ય પુરૂષ પધારા, ઝાઝી ઉલટ જાણી. ૩ નારદ કહે એ જુગત અંબા, સતી સાધવી નાર; અવતાર ધારી તમ ઘેર પધારા, મેં જાણુ સમાચાર. ૪ તરત રાયે ત્યાં તેડાવી સતી સાધવી જ્યારે; નારદજી દરસન કરીને, ઘેર ગયાછે ત્યારે. ૫ પછે થોડે દહાડે વેદમ વ્યાસજી, આવ્યા ઋષપત ઘેર; વ્યાસ જાણી ઉલટ આણી, કરી આસનની પેર. ૬ આસન આપી પુજ કીધી, બોલ્યા મુખ વચન; કોહો વ્યાસજી કેમ પધારા, મને દીધુ આજ દરસન. ૭ વ્યાસ કહે જુગત અંબાના, દરસનનો મને લાવ. તે માટે હું અહીં આવ્યો છું, ભલી રીતનો લાવ. ૮ એ માહારાજ એ શું બોલ્યા, મમપુત્રી તેજ તમારી; વ્યાસ કહે તમે હવે ન કેહેશો, દો પુત્રી ભાવ વીસારી. ૯ કારણુ રૂપ એ ખપર ભરવા, લીધો છે અવતાર; માટે હવે નવ બોલશો, તમ ખપર ભરે એ નાર. ૧૦ વળી ક્યાંય વીવા કર્યો છે એનો, કહો વાત સરવથી; ઋષપત કહે ધણુ દેશ જોયા, પણા જમાત જડતો નથી. ૧૧ રૂપ છે ત્યાં ગુણ નહીને, નહીં ગુણ ત્યાં રૂપ; કોઈક ઉંચો કુળવાન જોઉં છું, ભારે બળીયો ભુપ. ૧૨ પણ કોઈ મળતો નથી, ભમે હરખ મનમાં લાવો; જુગપતી

તમે જાણતા હોતો, કાંઈ ઉપાય બતલાવો ૧૩ વાણી સાંભળી વ્યાસ બોલ્યા, સાંભળને રાજન; સયંવર સારો રચાવો, કાંઈ કરે મધ્યવેધન. ૧૪ તેની સાથે પરણાવો પુત્રી હેવી વાત કરી છે જ્યારે; વીસ કર્મને તેડાવી, શયંવર કરશો ત્યારે. ૧૫ સયંવરની રચના સારી, મંડપ મોટો કરાવો; માટે માફ કહુ માનીને, વીશ કર્મને તેડાવો. ૧૬ તે સભા સારી આવી કરશે, જેવા જેવી ભુક્તી; દેવ સરવે આવશે ગગને, જન જોઈ પામે મુક્તી. ૧૭ ચોરાશીહજર દેશના, મળશે રાણાં રાય; અઠાશીહજર રૂશી, આવશે સભામાંય. ૧૮ જે રાજને જેવો અધીકાર, તેનું તેવું આશન; મધ્યે ત્રણ જોજનનો, સ્થંભ કરશે સ્થાપન. ૧૯ નીચે જળની કુડી કરશે, મહી પાણી ભરશે સ્વછ; મધ્યગાળે બે ત્રાસ બાંધશે, ઉપર સવા મણનું મંછ. ૨૦ છપનકોટી જલદ આવે, દેશ દેશના વેહે-પારી; માલ અતીશે લાવસે, શોભા થાસે સારી. ૨૧ ચાર દીશાના ચાર દર-વાજ, ફરતો કરશે કોટ; વીશ કર્મની વીદ્યા મોટી, નથી વાતની ખોટ. ૨૨ જળકુડીના ઉપર પાટીયું તે ઉપર જે કાંઈ જાય; સ્થંભને જઈ બાથ લીડાવે, પછે પાટીયું ખેંચાય. ૨૩ ધીમે ધીમે ઉપર ચડવું, જ્યાં બે બાંધ્યા ત્રાસ; તે બેમાં પગ સાથે મુકે, ત્યારે પોચે આશ. ૨૪ ધનુષ બાણ ખભે લીધેલા, તે લે પોતાને હાથ; પરચંચા ચડાવી જળ ભુવે, પ્રતીબીબ શાક્ષાત. ૨૫ સવામણ સોત્રણનું મછજ, ઉપર ચકડી ફરશે; એક બાણે નેત્ર વેધીને, તે જળ કુડીમાં પડશે. ૨૬ પછે હેઠો ધીમે ધીમે, સ્થંભ ઉપરથી ઉતરશે; તેને તમારી પુત્રી આ સતી, નીચે રાજ વરશે. ૨૭ વળી જે કાંઈ ઉપર ચડશે, તે પડે ચંતામાં પેસે; તેને માટે કાસ્ટા આશન રચે, તે ઉપર તે બેસે. ૨૮ માંન લંગ રાજ તે થાશે, સૌ જોશે રહ્યા રાય; ગમે તેવો મોટો રાજ, પણ તેની આખર જાય. ૨૯ આ રીતે તું કામ કરાવજો, હેવું કહી થયા વીદાય, વેદમ વ્યાસ અંતર્ધાન થયા, રાય ચતુરને થઈ ચંતાય. ૩૦ અરે ઇશ્વર હવે શું કરવું, મુજ રાંકને હાથ રતન; મુજ ગરીબને ઘેર આવશે, મોટા મોટા રાજન. ૩૧ ધુષ્ટધુમન શીખંડી તેડા, પ્રેમે બોલાવો પ્ર-ધાન; પુત્રીને પરણાવવાની, સામગ્રી કરો રાજન. ૩૨ દ્રોણી ગોર કહે ધૃપતને, ચંતા ન કરશો રાય; પેહેલા વીશકર્મને બોલાવી, રચાવો સભાય. ૩૩ ધૃપતરાયે ધાન ધરૂ છે, વીસ્વ કરમાનું જ્યારે, મંત્ર આધીન દેવતા તે, આવી પોહોઆ ત્યારે. ૩૪ આસન આપી પુજા કીધી, તવ બોલ્યા મુખ વચન; શા કામે ને સેને અરથે, મને તેડાવ્યો રાજન. ૩૫ ધૃપત કહે મુજઘેર કન્યા છે, તેનું કરવું છે લગન; મધ્યવેધનનો સયંવર રચવો તેડવા સર્વ રાજન. ૩૬

અઘસીહજર રૂશીને, વળી છપંન જંદવ કોટી; વળી દેશ દેશના વેપારી માટે,
સભા રચોને મોટી. ૩૭ કન્યાને બેસવા મેહેલ જુદો, તમે બનાવો માહારજ;
તે માટે તમને તેડાવ્યા, કરો એટલુ કાજ. ૩૮ વાત સાંભળી વીસ્વ કર્માએ,
થયા છે મનંપરસન; ભારે ભારે ભુપતી આવશે, ધરપત તણે ભોવંન. ૩૯
માટે જગીયા બતાવો મુજને, નગર બારણે જોહ; તે જગીયા મુજને દેખાડો,
મેદાંન કરાવી તેહ. ૪૦ વાત સાંભળી વીસ્વકર્માની, અનુચરને તેડાજ્યારે;
હુકમ માની રાયનોને, તે ગયો બારણે ત્યારે. ૪૧ ઝાઝા ઝાડ ઉખેડી નાંખ્યા,
સાફ કર મેદાન, સાંજે જઈને વીરાધકર્માએ, ધર્યું વિદ્યાનું ધ્યાન. ૪૨
॥ વળણુ ॥ વિધ્યા કેરૂં ધ્યાનધરીયું પોહ્યે મનના કોડ; સભા રચે છે શોભતી
ભાઈ જે જે શ્રી રણછોડ.

કડવું ૩ જુનુંરાગ ચોપાઈ.

બોલ્યા વૈશંપાયન વચન, સાંભળ જનમેજય રાજન; કહું કથા મચ્છા
વેધન, જગ્યા આપી સોળ જોજન. ૧ પહેલી વિદ્યા વિવેક લીધી, સ્ફટીકમ-
ણીની ભોમી કીધી; જેને નથી વિદ્યાની ખોટ, પછે કરીયો કનકનો કોટ. ૨
કોટ કાંગરે હીરા ઝળકે, મણી મોતીની જુલો લળકે; ચાર દીશાના દરવાજા ચાર
બજબે ઉભા છે છડીદાર. ૩ હાથે આપી ઉઘાડી તરવાર, જેની શોભા તણો
નહી પાર; લાલ લીલાને પીળા રંગ, તેની શોભા બની છે અતંગ. ૪ દરવાજે
કરીરે કમાન, જોતાં જય શુદ્ધને સાન; અકેક દરવાજે ઘડીઆળ ચાર, જોડે પુ-
તળીઓની હાર. ૫ હાથ રત્ન દીવડા શોભે, મોટા રાજના મન લોભે; હીરા
રત્ન ઝાઝાં જડીયાં, લીલા પીળા કાચ મહી મહીઆ. ૬ કારીગરીનાં કમાડ છાજે,
ઉપર નોખત ડંકા ગાજે; પુર્વદીશાનો દરવાજો જોહ, રાજસભાનો મારગ તેહ. ૭
ઉપર હીંડીને જય રાજન, આવે રાજસભાના આસન. ૮ ઝાઝી જુક્તી જોઈ
ચંતમાં પેસે, નામ વાંચીને આસન બેસે; જ્યાં જેવો જોઈએ રાજન, ત્યાં તેવું
તેને આસન. ૯ કર્યાં સો ત્રણનાં આસન, મહીં જડયા હીરાને રતન; એક એ-
કથી શોભા અપાર, સીંહાસન હારોહાર. ૧૦ સભા મધ્યે મોટું આસન, ત્યાં
બેસશે દુર્યોધન; સિંહાસનપર પુતળી ચાર, તેનાં પગથીયાં અગીઆર. ૧૧
રચી રાજસભા એવી જ્યારે, એક મહેલ કર્યો જોડે ત્યારે; ગોખ બારી અને
અટારી, જેની શોભા કહીયે ભારી. ૧૨ મોટા મોતીનાં તોરણ લળકે, હીરા મા-
ણેક ઝાઝા ઝળકે; ત્રણ માળનો મહેલ અગાસી, જેની શોભા કરી છે ખાસી. ૧૩
ઉપર સોનાનું સિંહાસન, મહીં ઝાઝાં જડયાં છે રતન; કારીગરીનું કામ ત્યાં

કીધું, સોનાછત્ર ઉપર મુકી દીધું. ૧૪ આવી બેસશે જમદંબાય, જેની ભુક્તી
 ઝાઝી દેખાય; જોડે જમદવનીરે સભાય, ત્યાં આવશે રણુછોડરાય. ૧૫ જે ધારણ
 રાખે ધીર, જોડે બેસશે હજધર વીર; જમદવ આવશે છપ્પનકોડ, વચ્ચે બેસશે
 શ્રી રણુછોડ. ૧૬ પગથીયાં નવનું સીંહાસન, ત્યાં બેસે ભુગજવન; એવી જ-
 મવની સભા કીધી, સામી રૂપીની સભા લીધી. ૧૭ જેને જેવું તપનું આધન,
 તેને તેવું છે આસન; ઝાઝી ભુક્તીઓને તે ઠામ, વાઘ ચર્મ મુકી લખ્યાં નામ.
 ૧૮ વળી દર્ભ તણાં આસન, રૂપી બેસે થઈ પ્રસન્ન; પંચ પાત્રને આ ચમની
 બાણું, જોડે ત્રાંખાનું તરભાણું. ૧૯ વિભુતીને માળા મુકી, ગૌમુખી ના ગયા
 મુકી; કર્યા કુંડ અગ્નીના ત્યાંય, બેઠા જવતલ ત્યાં હોમાય. ૨૦ મધ્યે સ્થંભ
 રાખ્યો નીરમળ, ફરતું ભરીયું અખંડીત જળ; ભુએ સભામાં બેઠેલા જન, સ્થંભ
 ઉંચો તણુ જોજન. ૨૧ સકળ સભા થાય ઉદ્ધાસ, મધ્યે બાંધી દીધા બે ત્રા-
 સ; ટોચે સવામણનું મચ્છ, ફેરે ફેર પુંદડી સ્વચ્છ. ૨૨ શોભા અલૌકીક બના-
 વી. રાજ દૃપતનીજ તેડાવી; જોઈ સ્વયંવરનું ધામ; કર્યું વિશ્વકર્માએ કામ. ૨૩
 વીશ્વકર્મા થયા અંતરધાન, પછી ઘેર ગયો રાજન; પછે હરખ મનમાં લાવ્યા,
 પોતાના પુત્ર બોલાવ્યા. ૨૪ કંકાવટીમાં કંકુ ભરીયું, કંકોતરી લખવાં મન
 કરીયું; લખો દેશ દેશના રાય, સઉ તેડાવો સભા માંહ. ૨૫ અનુચરને આજ્ઞા
 દીધી, તણુ જળની પેરણા કીધી. બેઠા લખવાને કંકોતરી, સઉ રાયના ધાન
 ધરી. ૨૬ ॥ વળણ ॥ કંકોતરી લખવાને બેઠા, કહીએ ત્રપતરાય. ૨૭ પ્રથમ પ-
 હેલી લખો લાખેણી, જે દુરીયોધન રાયરે; શ્રાતા વક્તા સમજતા, કહે કવીતા
 કરજોડરે; એક વાર સઉ બોલજો ભાઈ, જ્ય જ્ય શ્રી રણુછોડરે.

કડવુ ૪ થુ. રાગ ધોળની દેશી

વૈશંપાયે રૂપી એમ બોલીયા, સાંભળ જનમેજે રાજન, શોભા સ્વંવરતણી.
 લખવા માંડી લાખેણી કંકોતરી બે પુત્રને જોડે રાજન. શોભા. ૧ કુંકુ છાંટી કં-
 કોતરી મોકલે, દલથી લખે છે ધુષ્ટધુમન. શોભા. સઘળી પ્રધ્વીમાં મોટા રાય-
 છ, દુરયોધન દુઃશાસન. શોભા. ૨ હુંશ ધરી હસ્તીના પુરમાં, ગુણુશાળી ગં-
 માજીના તન. શોભા. કંન્યા પ્રગટીરે મુજ વેર કોડથી, મેં માંડ્યો છે મચ્છવેધન
 શોભા. ૩ સકળ સૈન્ય સાથે સઉ આવજો, તમે કહાવો મોટા મહારાજ. શોભા.
 તમ પ્રતાપે કામ આરંભીયું, તમ આવે રહેશે મારી લાજ. શોભા. ૪ પ્રેમે પત્ર
 લખી એમ પાડ્યો, આખો અનુચર કેરે હાથ. શોભા. સારા શુકન જોઈને સં-
 ચર્યો, જ્યાં છે હસ્તીના પુરનો નાથ. શોભા. ૫ પછે પ્રેમે લખે પરીજનને, દસ-

રકામાં શ્રી જદુરાય. શોભા. તમ પ્રતાપે કામ આરંભીયું, શામળીયા થાને સા-
હાય. શોભા. ૬ સાથે છપન કોટી યાદવ લાવજે, સુરસેનને પ્રદુમન. શોભા.
બાહુબળીયા બલીભદ્ર તેડીને, સઉ સાથે તમારા તન. શોભા. ૭ મંડપ મછવે-
ધન મોટા માંડીયો, ભલા ભરાશે મોટા ભુપ. શોભા. વીડલ વીશ્વપતી વેહેલા
આવજે, તમ દરશને થઉ તદરૂપ. શોભા. ૮ કંકુ છાંટી કશ્વજીને મોકલી, અ-
નુચરને કર્યા છે વીદાય. શોભા. રાજ થઇને લખે બીજા રાયને, દંતવક શીશુ-
પાળ રાય. શોભા. ૯ જોર ઝાઝુતમારૂ જણીને, બે બાહાદુર બળીયા હોય. શો-
ભા. સુરપુર નુર સઉ આણીને, તમને જીતી શકે નહીં કોય. શોભા. ૧૦ પુરણ
પ્રીતે પેહેલા પધારજે, જીતી જસ લો જગની માંહ. શોભા. તમે દમઘોષરાયના
દીકરા, ઝાઝુ ઓળખે જદવરાય. શોભા. ૧૧ લખી અનુચર આપીને મોકલ્યો,
લઇ તર્ત થયો છે વિદાય. શોભા. પછે લખે લાખેણી કંકેતરી, જે છે માધવ-
દેશનો રાય. શોભા. ૧૨ જખરા જોદ્દા જોરાવર જણીયા, જુવે જગતમાં જરા-
સન. શોભા. તણ વખત ત્રીભોવન ત્રાસીયા, તમને નવ જીતે જુગજીવન. શો-
ભા. ૧૩ સાડ હજાર દેશના રાયને, નાખ્યા બંધીખાના માંહ. શોભા. દારૂણ દુ-
ખ દે દયણાં દળાવીને, તમને જાણે છે જગમાંહ. શોભા. ૧૪ મુજ ઘેર સ્વયંવર
માંડીયો, તે આવજે કરવા કાજ. શોભા. પત્ર વાંચીને તત્ર આવીને, તમે રાખ-
જે મારી લાજ. શોભા. ૧૫ સમાચાર લેઇ સેવક સંચર્યો, પછે લખે છે માર-
વાડ માંહ. શોભા. મોટા મહીપતી માલવા દેશના, શુરા પુરા છે સહયરાય.
શોભા. ૧૬ માથે ખાર તે મણુની પાઘડી, હાથે બોતેર મણુનુ માદળીયુ. શોભા.
તમે પધારજે પુરણ પ્રેમથી, જેથી ભાગ્ય મારૂ ભળીયું. શોભા. ૧૭ અંક બં
ક કલંક ને કાશીમાં, લખવા માંડ્યા લાખીણા દેશ. શોભા. રાજ થઇને રાજ
સઉ ઉડીયા, જય સેન્યા લેઇ વીદેશ. શોભા. ૧૮ દેશ દેશના વેહેપારી આવી-
યા, માલ લાવીયા જુજવી જત. શોભા. લીડ ભરાઇ ભારે ભાગોળથી, રસ્તે
વાગે લોકની લાત. શોભા. ૧૯ રાય રાજ થઇ લખે રૂશી માત્રને, તેડાવવા પો
તાને ઘેર. શોભા. સઉને ઉતરવાની સોઇ કરી, ભલે ભાવથી આણુંદભેર. શો-
ભા. ૨૦ અત્રી ગોત્રી વશીષ્ઠ ભાર ક્વાજને, ચવન જમદગની મુની જન. શો-
ભા. ગૌતમ ગારગી વીશ્વામીત્રને, રાજ થઇને લખે છે રાજન. શોભા. ૨૧ ભા
વથડી લખે છે ભુપતી, તમે આવજે અહીં માહારાજ. શોભા. તમ આવે સ્વ-
યંવર શોભશે, રેહેશે લાખેણી મુજ લાજ. શોભા. ૨૨ મેહેર ધરી લખી માર-
કંડને, આવી કરજે મને પાવન. શોભા. દ્રોમરૂશીને ધીરજથી મોકલી, અહીં
આરંભો મછવેધન. શોભા. ૨૩ સાથે વીધારથી સઉ લાવજે, તમે આવજો આ

શ્રી મેહેર. શોભા. આવે આખર ઇજત વાધરો, માટે પધારો મુજ હેર. શોભા.
 ૨૪ એમ પત્ર લખી સઉને મોકલ્યા, સઉ આવે રૂપીને રાજન. શોભા. આપે
 ઉતારા સરવેને હેતથી, જ્યાં ભરાયા ઝાઝા જન. શોભા. ૨૫ વીધ વીધના વેહે
 પારી માત્ર લાવીયા, ઉતરે ઉતારા જ્યાં છે અપાર. શોભા. શહેર સાહુકારથી
 સઉ ભરાઈ ગયું, બહાર મોટા માંડો બજાર. શોભા. ૨૬ સેતા પાધડી શાલો
 સોહામણી, સઉ રાયને ઉતારે જાય. શોભા. દેશ દેશના રાજા આવ્યા, તેના
 માલ ખપે તે ત્યાંય. શોભા. ૨૭ પંચાળ દેશમાં આણુંદ વાધીયો, તરીયા તોરણ
 ત્યાં બંધાય. શોભા. જન જાણે વીવાધેર આવ્યા, ત્યાંતો મોતીએ ચોક પુરાય.
 શોભા. ૨૮ રાય રાજ થઈને આવ્યા, સાથે સેન્ય લાવ્યા અપાર; શોભા. અનુચરે
 આવી ઉતારા આપ્યા, જેને જેવો હોય અધીકાર. શોભા. ૨૯ નય બારણે તંબુ
 ઠોકાવીયા, તોય ભીડ ભરાઈ ત્યાહ. શોભા. અંનજાળ ત્યાં કાંટે તોલાય છે, દાસ
 ફરી ફરી આપવા જાય. શોભા. ૩૦ ચારે પાસે ફરે શેવક રાયના, સૌની તજ-
 વીજ ત્યાં સચવાય. શોભા. રૂપી માટે મડ ત્યાં બાંધ્યા, તેને ઉતારે તેની પાસ.
 શોભા. દલથી દીવસ પાસે આવ્યા, સુદ પચમી વૈશાખ માસ. શોભા. ૩૧
 દ્રોમ રૂપીને પોહોચી કંકોતરી, વાંચી મન થયા પરસન. શોભા. ફાંચે પાંડવે
 વાત ત્યાં સાંભળી, દલ દાઝુ પોતાનું અથાગ; શોભા. માંડી આવી કહી વાત
 માતને, જઈ કેમ લેવાસે ત્યાં ભાગ. શોભા. ૩૨ પંચાલ દેશે સ્વયંવર માંડીયો,
 આખી પૃથ્વીના ભરાસે રાય. શોભા. રૂપી અઠાસી હજાર આવશે, વળી આ-
 વશે જદવરાય. શોભા. ૩૩ પાંચ પુત્ર કુંતાએ વીચારીયુ, હવે શો કરવો ઉપાય.
 શોભા. મને મોટી ફકર છે ભીમની, ડાહ્યો થાય તો નકી જવાય. શોભા. ૩૪
 ત્યાં તો કૌરવ સઘળા આવશે, દેખી ચાર થશે એના ચક્ષ. શોભા. હુંતો ડા-
 હ્યો થયો તારો દીકરો, નહી રાખુ એ વાતે લક્ષ. શોભા. ૩૫ તમે નીરાંત રા-
 ખજે માહરી, કરશું ભગવાનનું ત્યાં ભજન; શોભા. એમ કહીને સરવે સુધ રહ્યા,
 થયો પ્રાતુસ કાળને દન. શોભા. ૩૬ દ્રોમ રૂપી વિધારથી ઉઠીયા, નાહી ધો-
 ઇ થયા તૈયાર; શોભા. ૩૭ પંચાળ દેસ જવા સઉ નીકળ્યા, પેલા કાપડી નીક-
 ળ્યા બહાર. શોભા. ૩૮ રૂપી રાજ થઈને બોલીયા, કેમ કાપડી આવોછો સા-
 થ; શોભા. ૩૯ ડાહ્યા થઈને ડોશી ત્યાં બોલીયા, અમે અહી રહ્યા તમારે હાથ;
 શોભા. ૪૦ ત્યારે દ્રોમ રૂપી વાણી બોલીયા, નહી રાખીએ ઉતારા માંહ;
 શોભા. ૪૧ તમે ફકર ન કરશો એ વાતની, ઉતરશું જગીયા જડે જાય. શોભા. ૪૨
 એમ કહીને પુઠે પરવરા, મનમાં આણી માહારાજે મેહેર; શોભા. ૪૩ સામા

માણસ રાયના આવીઆ, આપો ઉતારો આણુંદ ભેર; શોભાં ૪૦ પાંચ પુત્રને
ડોશી બુદ્ધા, લીડ ભારે દેખીગભરાય; શોભાં ત્યારે લીમ ભારેખમ બોલી-
યો, મને આગળ દોઆલવાય; શોભાં ૪૧ કંઈને કુણીઓ કારમી મારતો, સા-
માં આવે માણસનાં ટોળાં; શોભાં તોયે ધક્કા મુઠી એ મારતો, ઘણા જનને દે
ખાડે ટોળાં ૪૨ માતા ઠપકો દેછે એ દીકરા, હાવું નવ કરશે તોફાન; શોભાં
કાહ્યો થયો હતો તે ગાંડો થયો, પાછો ભુલી ગયો તારૂં ભાન; શોભાં ૪૩
ઓ મા એમ હવે હું નહીં કરૂં, એમ કહીને અગાડી જાય; શોભાં એમ કરતાં
પ્રજાપત ઘર આવ્યું, મોટી જગ્યા જોઈ ઉતારયાં માંહ; શોભાં ૪૪ કુંતા
કુભારણુ ડોશી પાસે ગયા, અમો આવ્યા અહીં જોવાય; શોભાં આ પાંચ ત-
મારા મા દીકરા, ત્યારે આવી ડોશીને દયાય. શોભાં ૪૫ ચોરડીમાં ઉતારો
આપીયો, રહ્યા પાંડવ પુરણ પેર. શોભાં લીમે કુંતાને કેહેવા માંડીયું, ક-
ન્યા લેઈ આવું આપણે ઘેર; શોભાં ૪૬ કહે કુંતા એવું નવ બોલીયે, દીક-
રા ઓછું તમારૂં ભાગ્ય; શોભાં લીમ કહે મા ભુજે મરી ગયા, કહે કુંતાં વખ-
ત જોઈ માગ્યા; શોભાં ૪૭ આવ્યા આંસુ લીમની આંખમાં, પુનકાકાને આ-
વી દયાય; શોભાં કેમ રોવરાવોછો એને તમે, આવ્ય હું આપું ખાવા ચણા
ય; શોભાં ૪૮ લેં આ કુંચીને કોઠારમાં જજે, મહીથી લાવજે મુઠી એક;
શોભાં હુંશે કોઠાર એને ઉઘાડીયો, ભરી ભાવે રાખી મુઠી ટેક. શોભાં ૪૯
નાખ્યું વાસીદુ એને કોઠારમાં, મહી મણુ ભરય હજાર; શોભાં ખાવા ગર્ધવ-
ને ભરી રાખીયા, કર્યા પુરા પાંડુ કુમાર. શોભાં ૫૦ આવી મુઠી દેખાડી મા-
તને, બેઠો બેઠો આવે છે એહ; શોભાં પુનકાકાને દેખાડી પ્રેમથી, કાંઈને સ-
ખ્યો નહીં સંદેહ. ૫૧ ॥ વળણ ॥ સંદેહ ના રાખ્યો મન વિષે, હૃદયમાં હર
ખાય; પાંચ પેલા ભુખ્યા રહ્યા, તેની થઈ ચિંતાયરે.

કડવું ૫ મું અહોરાયજી સુણીએ એ રાગ

વૈશમપાયે રૂશી એણીપેરે બોલ્યા, સુણ જનમેજય રાય; વિસ્તારી તુજને
સંભળાવું. હવે ત્યાર પુઠે શું થાય. અહો ૧ લીમ ભરીને બેઠો પટારો, પેલાં
પાંચને ચીંતા થાય; કુંતા કેછે કુંવર માહરા, કરો ખાવાના ઉપાય. અહો ૨
ધર્મ ધોરીધર બોલી ઉઠ્યા, બે ખાંધવ જોડે લીધા, વધેલું કાપડ રહ્યું તું તેના
વેચવાના વિચાર કીધા. અહો ૩ ગયા ગ્રામમાં ત્રણે ભાઈઓ, જ્યાં કાપડનીદુકાન,
વેપારીએ કાંઈએ માલ ન લીધો, ત્યારે રોનું લાવે વાન. અહો ૪ અન્ન જળ

ત્યાં કોટે તોળાય છે, કહીએ મોઘુ ડાટ; સોંધે ભાવે સઘળુ આપ્યું, મનમાં થયોઉં
 ચાટ. અહોં ૫ અન્ન થોડું તેનું લેધને આવ્યા, કુંતાએ રસોઈ રાંધી;
 સુત સાંભળો ઉઠો જમવા, લીમે વાત સાંભળી બાધી. અહોં ૬ નથીરે ખા-
 વું માતા માહરે, સાંભળજે સરવથી; અણા કાકીને પાણી પીધું, લીમ કહે છે
 ભુખ મને નથી. અહોં ૭ ભગતડાં ભાઈ ખાઈ દ્યોને; પછે સરવે કર્યું બો-
 જન; એક એકને વાતો કરે, કેમ કર્યું કાલનો દન. અહોં ૮ સહદેવ કહે છે
 સતીરે માતા, અમે વાત પહેલી કહીએ; વેહેલા અમને ઉઠાડશે તો, અમે ન-
 દીએ નાહવા જઈએ. અહોં ૯ લીમ ભાઈ તમે સાથે આવજો, ત્યાં પડશે ત-
 રું કામ; એવું કહીને સઘળા સુતા, રાખી હેંડે હામ. અહોં ૧૦ વહેલા ઉઠી-
 ને પાંચે જણા, ત્યાં જઈ ગંગામાં નહાયા; ઘણા લોક નહાવા આવ્યા છે, જોડે
 જદવ રાય. અહોં ૧૧ પાંડવે ત્યાં પ્રભુને દીઠા, ભજનની વાણી છુટે; લીમ
 એકલો સામે રહને, પેટ પોતાનું કુટે. અહોં ૧૨ ભગતને દેખી ભગવાન સ-
 મજ્યા, સહદેવને કરી સાન; સહદેવ કહે હવે પેટ ના કુટશે, આજ મોકલશે રાજન
 અહોં ૧૩ કોણે કહુંને કોણ મોકલશે, પુછી લીમે પેર; સહદેવ કહે સઉ સાર થાશે,
 ચાલો આપણે ઘેર. અહોં ૧૪ પાંચે ભાઈઓ ગયા ગામમાં, પ્રજાપતીને ત્યાં; લીમ
 ભાઈ ખારણે બેઠા, માંડી વાટ જોવાય. અહોં ૧૫ જે કોઈ રસ્તે જન જાય છે,
 તેને ઉભા રાખે ભેમ; શ્રેમ આણી પુછે સીધાંનું, ભાઈ કોઈ નવ આવ્યું કેમ.
 અહોં ૧૫ પ્રભુ જદવ નાહી ઘેર ગયા છે, હરખ અતીશે લાવ્યા; મનમાં મોહન
 કરી મનસુબો, કુપદ યાશે આવ્યા. અહોં ૧૬ રાજ જોઈ રાજ થયા છે, આ-
 પ્યું છે આસન; કૃપા કરી કશ કેમ આવ્યા, ત્યારે બોલ્યા જુગજીવન. અહોં
 ૧૭ ભગવાન બોલ્યા ભાવ ધરીને, રાય નથી ભાગ્યની નુન્ય; સ્વયંવર સારો
 તુજ શોભે, પણ કરો પરમારથ પુન્ય. અહોં ૧૮ પરદેશી કોઈ હોય અજાણા,
 મોટે નવ મંગાય; તેવાને તમે અપાવો સીધાં, એવી કરો આગનાય. અહોં ૧૯
 અનુચરને આપી આગના, મોકલ્યો મોહન સાથ; ત્રીભોવન તેડીને આવ્યા, ઝા-
 લો જુગજીવનનો હાથ. અહોં ૨૦ પાસે રહીને પ્રભુએ બતાવ્યો, પ્રજાપતીનો
 ઠામ; અનુચર એ ઘરમાં જઈ પુછો, કોઈએ કર્યો છે મુકામ. અહોં ૨૧ સાદ
 પાડ્યા શેવકે ત્યાં, કહે પ્રજાપત ભાઈ કેમ; કર્યો ઉતારો અહીંયાં કોઈએ, ત્યારે
 ભડાક બોલ્યો ભેમ. અહોં ૨૨ અહીં ઉતારો અમે કર્યો છે, એવું કહ્યું જ્યારે;
 ચાલો સીધુ અપાવુ તમને, હુકમ છે અત્યારે. અહોં ૨૩ લીમ કહે ભાઈ ત-
 મેરે બેસો, હું તો તતખર થાઉં; રાજના સેવકની સાથે, મોટીને ઘેર

જાડિં. અહોં ૨૪ કુંતા કહે છે કુંવર મારા, હુંશ હમઆમાં લાવો; જોડે જઈ જુક્તીથી લેજો, ડાહ્યા થઈ અહીં આવો. અહોં ૨૫ બેજણુ મોદીને ઘેર આંબ્યા, વચન થીર કરી થાપો; રાયે રાજ થઈને કહાવ્યું, સીધાં પાકાં ભીમ કહે ભાઈ સાચું કહીએ, સોણણુનો જોઈએ 'લાડું'. અહોં ૨૭ એમને આપો. અહોં ૨૬ કહો કેટલું આપુ તમને, કાંઈ નવ બોલશે આડું; તે પ્રમાણે સઉ સામગ્રી, સાંભળી થયો સંતાપ; અનુચરને કહે ક્યાંથી લાવ્યા, એરે મારા બાપ. અહોં ૨૮ ભીમભાઈ ત્યાં બોલી ઉઠ્યા, મન સંગાથે માહા-લો; એમાં છાંડયું છોડયું રહેવા દેડિતો, તમે મારી સાથે ચાલો. અહોં ૨૯ સીધુ અનુચરે અપાવ્યું, જોડે લેઈ એ જાય; રસોઈ રાંધવા માંડી ત્યાં, ખોદે ચારી ને ચુસાય. અહો. ૩૦ માંહી જુવે તો કાંઈ રહ્યું નહી, સઉ થયા પરસન; સાંજ પડીને સઘળા સાથે, સેજમાં કર્યું છે શયન. અહોં ૩૧ એ પ્રમાણે રોજ ચાલે, રાજ મનમાં થાય; કુંવર કહેછે કુંતા માને, કહોતો લેઈ આવું કન્યાય. અહોં ૩૨ અરે દીકરા એ શું બોલ્યો, એવું તે કેમ થાય; જો રાજ કોઈ જાણશે તો, આખર ઇજત જાય. અહોં ૩૩ વાસણ કુસણ ભેગા કીધા, કર્યો દા-ળ ભાતને શાક; લાડુ લાખેણો કર્યો ભીમે, ઘણોજ લાગ્યો થાક. અહો. ૩૪ જ-મવા બેઠા માત જાત ત્યાં, થોડો વધ્યો મોદીક; સઘળી રસોઈ સપાટે ખાધી, ભીમે કર્યું છે દીકાડીક. અહોં ૩૨ અનુચર કહે આ કેમ વધીયું, બોલ ભી-મજ સાંખે; એક હાથે દસવીસ લાડુ, ભીમ મોંમાં સાથે નાંખે. અહોં ૩૩ હાથ મોડું ધોઈને ઉઠ્યો, અનુચરને કહે હર્ષ લાવ્યો; શ્રધા સાચી હોય તમારી તો, હજુ પચ્ચીસ મણુ લાવ્યો. અહોં ૩૪ શેવકે ત્યાં શ્રધા મુકી, બોલ્યો મુકી હામ; રોજ રાજ ખવરાવે તો, વેચે ઘરને ગામ. અહોં ૩૫ કહે અનુચર બાહાદુર બળીયા, તમે તતખર થાજો; નીત્ય મોદીખાનેથી લાવી, ખુશીથી ખુબ ખાજો. અહોં ૩૬ રાજ થઈ રાજ પાસે આંબ્યા, બોલ્યો મુખ વચન; કાલે ચતુરથી થઈ પણ, નથી આંબ્યા દુરજોધન. અહોં ૩૭ હવે શો ઉપાય કરવો આપણે, વધા વીવેકથી રાય; સારા ચાર રાજ બોલાવ્યા, તેડાવો જદવરાય. અહોં ૪૦ જરાસંધને શલ્ય આંબ્યા, દંતવક્રને શીશુપાળ; આસન આપી બેસારયા છે, ત્યાં આંબ્યા ગોપાળ. અહોં ૪૧ કહો મહારાજ હવે કેમ કરવું, લીધું મહુરત કાલનો દન; સાથે સઉને લખી કંકેતરી, નથી આંબ્યા દુરયોધન. અહોં ૪૨ કહે કર્ણ તમે કર ન કરશો, એનો અવળો ચાલ; ઝરજ હશે તો આવશે વ-હેલો, કાલે પ્રાતુસકાળ. અહોં ૪૩ એને માટે કાણ ખોટી થાશે, મુખ બોલ્યા

વચન; શુભ મહુરત તમે કાલે સાધજો, કહે છે જુગજીવન. અહોં ૪૩
 દ્રુપત રાજ બોલી ઉઠ્યો, મુજને ઠપકો દેશે; કદાપી જો કાલે આવે તો, મારું
 રાજ છીનાવી લેશે. અહોં ૪૫ સઉ રાજ કહે સાચું કહોછો, એ હંકારી છે
 રાય; મારમારી થાય કદાપી, ત્યારે શો કરવો ઉપાય. અહોં ૪૬ કશ ક
 હે તમો ફકર ન કરશો, શું રાજ એ મોટા; અમારે મને એ તરણા તોલે, આશ
 ધણા શું ખોટા. અહોં ૪૭ બોલ્ય તારા મનની ઈચ્છા, કહે કશ વચન; કન્યા
 કોને પરણાવવી છે, ત્યારે બોલ્યો છે રાજન. અહોં ૪૮ ધીરજ રાખી દ્રુપત
 બોલ્યો, જે કરશે મધ્યવેધન; મારે મન સીરોમણી છે, તેની સાથે કરું લગ્ન-
 ન. અહોં ૪૯ આજ્ઞા આપો દ્રુપત રાજ, ખીશો નહીં લગાર; અમો સઘળા
 પક્ષ કરીશું, એના તે શા ભાર. અહોં ૫૦ તારી પક્ષમાં સઘળા રાજ, એ
 હંકારી ભુપાળ; રંગમાં ભંગ નથી થવાનો, હું આણું એનો કાળ. અહોં ૫૧
 રાજ મન રાજ થયો છે, તેડયા શેવક ત્યાંહ; આજ્ઞા આપી હુંશ ધરીને, દુંડી
 લેઈને જાય. અહોં ૫૨ રાયના ઉતારા જ્યાં છે, વળી જદવ છપન કોડ; બલી
 ભદ્ર છે બાહુ બલીયા, વળી જોડે શ્રી રણછોડ. અહોં ૫૩ તે સઘળાને આપી
 આજ્ઞા, ચીંતામાં નબ્બ પેસે; કહેજો કાલે આવે વેહેલા, વેહેલાં આસને બેસે.
 ૫૪ અઠાસી હજાર રૂશીને, આપો આજ્ઞા આજ; સ્વયંવરમાં વેહેલા કાલે, પ-
 ધારજો માહારાજ. ૫૫ બાહાર ગામના લોકો સરવે, હરખ મનમાં લાવે; રૂશી
 મંડળની પછાડી, સઘળા જોવા આવે. અહોં ૫૬ એમ ચાર દીશામાં દુંડીવા
 ણા, ફરી વળ્યા છે ત્યાંહ; હસ્તીનાપુરમાં શું નીપન્યું, હું તેનો કહુ મહીમાય.
 ૫૭ નવા નવા શણગાર કરાવે, મોઢા મોટી અમુલ્ય. હાથી ઘોડા શણગારવાને
 કરી જરીની જુલ. અહો. ૫૮ વીધ વીધના વસ્ત્રને વાંઘા, પીલા લીલા લાલ;
 જરીના જનમાં શીવડાવ્યા, સોનેરી સુરવાળ. અહોં ૫૯ હુશ હઘયામાં થઈ
 અતીશે, પુરણ પરણવાની પેર; દુરજોધન દાજો બાળવાને, આવ્યો ભાનુમતી
 ને ઘેર. ૬૦ સ્વામીની શોભા સારી દીડી, આવ્યો હરખ અથોક; ભલે પધારયા
 પ્રેમી પ્યારા, બાહારઝાણે ઝાઝા લોક. અહોં ૬૧ બની ડણીને બહાદુર આવ્યા
 આતે શું કહેવાય; તું ભુતડી સરખી ભામની, લાવું રૂપાળી કન્યાય. અહોં
 ૬૨ તું જાણે જે હેત કરી આવ્યા, પણ આવ્યો તારો કાળ; એક બે દનમાં
 પરણી લાવી, તને કરું શોકયનું સાલ. અહોં ૬૩ રીસ લાવી દયા ન આવી,
 કર તારું મોં કાણુ; આજથી અમ ઘેર ન આવશે, તારો છેડો વાણુ. અહો. ૬૪
 ધણીએ ધણીઆણીને ધમોઈ, પછીરે તારી વાત; ઘેર પરણી ધરણી લાવી-

ને, તુજને માફ લાત. અહો. ૬૫ અબજાનો નીસાસો લીધો, વનીતા વાળુ વેર, જાઓ ત્યાંના ત્યાં રહેજો, કાગળ આવજો ઘેર. અહો ૬૬ એમ સાંભળી તે-
તો આહ્યો, જ્યાં વડીયો પાપડ થાય; ગાંધારી માતાને મામી, ગીત મધુરાં ગા-
ય. અહો. ૬૭ એમ લગ્ન આદરી બેઠા છે ત્યાં, સેન્યા તતખર થાય; હવે પં-
ચાલ દેશમાં શું થયું, તેની માંડી કહુ કથાય. અહો ૬૮ ॥ વળણ ॥ દુપદરા
યનાં અનુચર ફરતાં, સઉ સાંભળે રાય; સયંવરમાં કાલે જાવું, માટે સઉને હ-
રખ ન માય. ૬૯

કડવું ૬ હું રાગ ઓપાર્ધ.

બોલ્યા વૈશ્યાયે વંચન, સાંભળ પરીક્ષત કેરા તન. કુડી ફરી નગરની માંહ,
સઉ સાંભલી વીસમે થાય. ૧ સઉએ તથ્યારી કરવા ત્યાંય, હજમ બોલ્યા
વ્યાધરની માંહ. જાણે ભાયેગ અમારા ભલીયા, કંઈ બેઠા દુપાવે પલીયાં. ૨
ઘણા હોય સ્વભાવના ભોળાં, કંઈના ઉંડા ગયેલા ડોળા. કંઈયે કલપ કરા મુ-
છપર, ધરડાં બેઠા થવા નાના વર. ૩ પુલેલ અતરને ધુપેલ, કંઈક શરીરે રગ-
ડાવે તેલ. કેશર કસ્તુરી ઉસ્નોદક, લાવે નાવા માટે ધરી તક. ૪ નાહી ધોઈ
થાય તથ્યાર, જેવા જેશી લાવે હુસીઆર. જુવોને મહારાજ જનમોતરી,
દુપતી પરણશેખરી. ૫ તો તો વાણી તમારી થાપુ, જે જે માગો તે
દક્ષણા આપુ, એમ આશીરવાદ લેવાય, જાણે પરણે મને એ કન્યાય.
કંઈ દરપણ મુખ આગળ રાખે, સારા શોભીતા શણગાર જાંખે. ૬ નવ શોભે
તો નાંખે કાહાડી, કોઈની વાત ન સાંભળે આડી; વસ્ત્રને વીલોકે મુગટ, શોભે
નહી તો કાટે ઝટ. ૭ વૃત્તી વરવાની ડાહ્યાં મળીયા, કંઈ બેઠા દુપાવે પલીયાં;
કરે કલપથી કાળા કેશ, ધરડા બહુ બનીયા છે બેશ; જેના બેશી ગયા ગળ-
સ્થળ, રાખે મુખમાં બખે ફેફળ. ૮ મુખે આવે પાનનાં બીડાં, ખોડ ખાપણે
કાહાડે છીંડા; એમ રાત બધી રગડાઈ, પડે ઉજગરે અથડાઈ. ૯ એમ કરતાં
વાયુ વહાણું, જમવા બેઠા ભરીને ભાણું; જમે શુકનમાં કંસાર, જાણે પરણશે
દુપતી નાર. ૧૦ પાન સોપારી બીડાં ચાવી, હુશે રથમાં ચડે છે આવી. સઉ
શુકન જોઈ રથ હાંકે, નવ આવીએ પરણા પાકે. ૧૧ આપે કંઈક દક્ષણા ત્યાંહ,
આશીરવાદ લેઈ જાય; બ્રાહ્મણ બોલે મધુરી વાણી, તમને પરણશે દુપતી રા-
ણી. ૧૨ એમ આશીરવાદ સૌ લેતા, દાન રાજ થઈ સૌ દેતા; આગળ ચાલે
સઉ સેન્યાય, સઉના મનમાં હરખ ના માંહ. ૧૩ હાથી ઘોડાની ચાલે હાર, નવ
આવે સેન્યાનો પાર; કંઈ રથે રથ આખડતા, કંઈ ઘોડા ઘોડામાં પડતા. ૧૪

થઈ રહ્યા છે થેંધથેંધકાર, સડિને હરખ હૈયામાં અપાર; ચાલે છડીદાર ચોપદાર,
 હાથી ઘોડાની ચાલે હાર. ૧૬ ઉડે અખીલને ગુલાલ, ચડી નીસરા ત્યાં તતકા-
 જ; ઉપરાઉપરી ચાલે છે ધસી, કંઈના મુગટ પડીયા ખરી. ૧૭ તે ફરી ફરીને
 ચેહેરે, ચાલે ચતુરાઈ કરી ચેહેરે; સીડ ભારે ભરાઈ ભાગેળ, આવે તાળાં ખાઈ
 તંબોળ. ૧૮ ઉડે રેણુ નભની માંહ, જેથી રેણુ છવાયો છાંદ; ત્યાં થઈ રહ્યા
 અંધકાર, આવે દરવાજે રાજકુમાર. ૧૯ વાણી થતા કરીને થાપે, નામ પુછી
 આગના આપે; પછે તે દરવાજામાં પેસે, નામ વાંચી આશનપર બેસે. ૨૦ જોઈ
 સભાની રચનાય, કોહોને હૃદયે હરખ ના માય; હુંશ આવે છે આસન જોઈ,
 જોઈ સભા રહી છે મોહી. ૨૧ રસ્તો જોઈ મારગે પળે, કંઈના મુગટ માંથેથી
 હળે; નાંખે ખંખેરી મુકે શીશ, જણાવે સેવક ઉપર બહુ રીસ. ૨૨ માંહોમાંહી
 રથ અથડાય, ઘોડા ભડકે તમાસો થાય; હાથી કુદે તો વાળે ઘાણુ, બહુ ભીડ-
 માં થાય બુમરાણુ. ૨૩ એમ ચાલે છે રાય સર્વ, ઉંચા કુળનો આણે ગર્વ; કો-
 ઇને જોખનનો ને ધન, એમ ગર્વ ધરે છે રાજન. ૨૪ ટંટો ફીસાદ કોઈ નવ
 કરે, સડિ આવી સ્વયંવરમાં ફરે, સડિ આવ્યા ક્ષત્રીના તન, નથી આવ્યો ધર-
 તરાષ્ટનો તન. ૨૫ એ સીંહાસન મોટું ખાલી, રહ્યા રાજકુમાર સૌ ભાળી; જુવે
 એક એકના રૂપ, ભારેખમ થઈ બેઠા ભુપ. ૨૬ મને વરશે એ કન્યાય, એમ
 વાત વદે મીથ્યાય; હું છું કુળવંતો રાય, મારૂ આદ્ય ધર કહેવાય. ૨૭ મારી
 પાસે ઝાઝુ વીત, માટે મને વરશે ખચીત; એમ મનમાં મનસુખા ધરે, મુખ દ-
 રપણુમાં જોયા કરે. ૨૮ સડિને લાગ્યું સતીનું ધ્યાન, બેઠા ધરડા થઈ જુવાન;
 પ્રભુ પધાર્યા છપનકોડ, જદવ સાથે શ્રી રણુછોડ. ૨૯ બાહુબળીયા બળદેવ
 વીર, જેને ધારણુ રાખી ધીર; દામોદરનાં દરશન કરે, નાસ્તીકજન નીંદા એ
 ધરે. ૩૦ ફક્ષીણુ દીશામાં દેવ મોરાર, બેઠા આસને હારોહાર; આવ્યા અઢાશી હ
 જરૂષી, જેને દેખી થયા સૌ ખુશી. ૩૧ પ્રેમે લાગ્યા ત્યાં સૌ પાય, ભલે પધા-
 ર્યા મુનીરાય; દુરવાશા દર્ભ આસન, બેઠા પ્રસન થઈને મન. ૩૨ સડિ આછમ-
 ની પવાલાં ઝાલ્યાં, કંઠે રૂદ્રાક્ષની છે માળા; ભસ્મ ધરી લેલાટે ત્યાંહ, માળા
 ગડિમુખીની માંહ. ૩૩ પ્રેમે પાથરીયા મ્રગચર્મ, ધારી દ્વીજતણો એ ધર્મ; બેઠા
 સન્યાસી ઝાલી ડંડી, સભા સઘળી થઈ છે ઠંડી. ૩૪ સડિ પોતાને આસને ચ-
 ડીયા, કંઈની પાસે તુંબડાં પડીયાં; સભા ભરાઈ ત્યાં ખરાખરી, રહી ધુન્ય વે
 દની મચી. ૩૫ એમ આવ્યા સરવે અથોક, પછે આવ્યા પુરના લોક; પાંચ
 પાંડવ થાય તઈયાર, આપો આગના બોલ્યા કુમાર. ત્યારે બોલ્યાં કુન્તા માત,

જાઓ જોવાને ચારે બ્રાત; ભીમ બોલ્યો ભારે થઇ રાંક, માતા મારો શો છે
વાંક. ૩૭ કુન્તા કહે તું સભામાં જો જઇશ, દેખી દુર્યોધન ઝાલ્યો ન રહીશ;
માટે મથી જવું મારા બાળ, કહેછે કુન્તા તને આવે કાળ. ૩૮ ના મા એ શી
બોલ્યા વાત, તમે નવ ધરશો ઉચાટ; મેં તો બોલ તમારો એ સાહો, ત્યાં બે-
શીશ થઇને ડાહ્યો. ૩૯ મને મોટી મોટા ભાઇની માઝા, જ્યાં ભરાશે ઝાઝા
રાજ; માટે મોટાની રાખવી શર્મ, એવો ક્ષત્રી કેરો ધર્મ. ૪૦ બોલ્યા ધર્મ
ધારી ધર ધીર, ડાહ્યા થજો માહરા વીર; તમે સાંભળો મારી માત, લઇશુ સા-
ચવી ચારે બ્રાત. ૪૧ આપી કુન્તાએ આગનાય, તમે જાઓ સભાની માહ; સૌ
મુનીનાં કરજો દરશન, પુઠે બેસજો મારા તન. ૪૨ વાડ કહીને ચાલ્યા બ્રાત,
ભીમભાઇના ઝાલ્યા હાથ; રસ્તે ચાલે, મનમાં માહાલે, મારા શેવક બે કર ઝાલે.
૪૩ સાંભળ્યું કુન્તાએ સરવથી, તું સખણો રહેવાનો નથી; અમે બોલતાં માતા
બુલ્યા, તમે તેમાં શું ફેગટ પુલ્યા. ૪૪ એતો હસવાની મારી ટેવ, હું હવે છું
ડાહ્યો દેવ; સારા શુકન લેઇને જય, આવ્યા બ્રહ્મ સભાની માંહ. ૪૫ બ્રહ્મસ-
ભામાં પાંડવ પેઠા, પ્રીતિ પુઠે જઇને બેઠા; જોવા કાપડી રૂપે કુમાર, આવ્યા વી-
ધારથી એ સાર. ૪૬ હું એ ગરીબને શું કરું, એમને જોઇને લાજ મરું; પુઠે
કરશે કાંઇ ચરીત્ર, સઉ જણશે મારા મીત્ર. ૪૭ ઓછી આખર માહરી થાય,
ફજેતીની નહીં મણાય; બોલ્યા વીધારથી તે ઠામ, તમે ઉઘાડુ ન કરશો કામ. ૪૮
તમ સાથે એને શું કામ, તમે ન કરો ઉઘાડુ નામ. કોઇ જાણે ઝાઝી વાત,
ત્યારે તેમાં થાય ઉતપાત. ૪૯ એમ વીધ્યારથીએ બોલ કહા, પુઠેછો બેશી રહા.
નથી ધરતાં એ કાંઇ મોટ, નથી જગીયાની કાંઇ ખોટ. ૫૦ સઉથી સધળું
બેઠે દેખાય, નથી આવ્યો છત્રપતી રાય. સેવક ઉભા જળ કુડાળે વીશ, કાષ્ટ
આસન કર્યા છે ત્રીશ. ૫૧ એમ ભરાયો સ્યંવર જ્યારે, ધરપતરાજ ત્યાં આ-
વ્યા ત્યારે. ૫૨ ઉભાજળ કુડાળે ભુપ, દ્રેણીક ગોરનું તેવું રૂપ. આપી ગોરે ત્યા
આગનાય, સતી તેડાવો શભાની માંહ. ૫૩ કહા સેવકે સમાચાર, દાસી સાથે
કાહાવું નીરધાર. સતી સાધવી થયા તઇઆર, જોડે દાસી છે એક હજાર. ૫૪
આગળ પાછળ વાગે વાજન, બે દાસી સાથે મીત્ર. સભા મધે હોકારો હોય,
સઉ નીરખી નજરે જોય. ૫૫ જોઇ ઝાંખા પડ્યા છે રાજન, સઉના ઉંચા
થયાછે મન. ખરી વાતે પરણાવાના ખાંખાં, જીવતી જણી પડ્યાછે ઝાંખાં. ૫૬
જેની શોભા તણો નહીં પાર, લજ્યા પામ્યા રાજકુમાર, હવે શો કરવો ઉપાય.
આતો કામ કદી નહીં થાય. ૫૭ જાણે આકાશે ઉગ્યો રવી, નોરોની જણીઆ
અનુભવી. સઉ બેઠા હંકાર ખોઈ, હાવી જીવતી નથી જોઈ. ઘટ ઉતરો નારી

તથા હંકાર, કરે અભીમાન તે ધીકાર. વળણ.૩૫ જોવાને વખાણ કરવા, લાગ્યા ત્યાં રાજન; કન્યાનું ૩૫ શું વખાણું, સાંભળને એક મંતરે. ૬૦

કડવું ૭ મું રાગ ત્રીતાલી ચોપાઈનો.

વૈશંપાયે બોલ્યા વચનરે, સાંભળ જનમે રાજનરે, કરી એ કન્યાનું શું વર્ણન, જગદંબા આવીઆરે. જોતાં આવે હૃદયમાં વાહલરે, પગ પાંતી લાખેણી લાલ. એની હંશના સરખી છે ચાલકે, જગદંબા આવીઆરે. ૧ જાણે આવી એ જગદંબારે, હારે ૩૫ એનું જોઈ રંભારે. એવી ઝાંગ છે કદલી થંભા, જગદંબા આવીઆરે. ૨ દેખી દારણુ જાણે દુખરે, કરે સ્નેહ શાંતીથી મુખ. એનું ચંદ્રના સરખુ મુખ, જગદંબા આવીઆરે. ૩ કેડ સીંહના સરખી શોધરે, જેણે નારી નજરે ન જોઈરે. તેને એળે ઉમર ખોઈ, જગદંબા આવી આરે. ૪ બેની કાયા છે કાચ શમાંનરે, પેટ પોચણુ સરખુ પાંતરે. નારી માત્રનું ઉતર માંન, જગદંબા આવીઆરે. ૫ જાણે દંત દાઢમની કલીઓરે, ચતુરાની ચંપકની આગળીઓ. હોડ હીંગળોકનો રંગ મલીયો, જગદંબા આવીઆરે. ૬ અંગ ખીલે જાણે બાગ, સારો શોભીતો શોહાગરે. કેશ કોમનીના કાળો નાગ, જગદંબા આવીઆરે. ૭ કોમળ કાયામાં નહીં કેહેશીરે, જેવી કેહેણી નહીં તેવી રેહેણીરે. એતો માનની મરનેણી, જગદંબા આવીઆરે. ૮ નશો દીશે લીલી ઝીણી ખાળરે, જેના હોડ છે લાલ ગુલાલરે. છુંદુ છુદણું ગોરીને ગાલ, જગદંબા આવી આરે. ૯ પગપાંતીયે નેપુર ઝળકેરે, એને હાથે ચુડો ચળકેરે. કાંને એરીંગમાં લીલમ લલકે, જગદંબા આવીયા. ૧૦ જન ઝાઝા જોવાને અડીયારે, સતી સ્વરૂપે મોડે ચડીયારે. કંઈ સીંહાસને આડા પડીયા, જગદંબા આવી આરે. ૧૧ ગઈ કોહેલમાં તે અટાલીરે, પ્રેમદા પોતે પંચાલીરે. અટારીયે ચડી બેઠી બાળી, જગદંબા આવીઆરે. ૧૨ એને શણગાર શણ્યા શેળ, ગોરીને ચાંદલો છે ગોળ. ને મુખ ભરા તંબોળ, જગદંબા આવીઆરે. ૧૩ ધાબા ઉપર બેઠી આવીરે, એના હૈયામાં હરખ લાવીરે. બીડી પાંતની ચુતરાયે આવી, જગદંબા આવીઆરે. ૧૪ ગોરી ગાયછે ગરબા ગીતરે, ચોરે ચતુરા સૌનું ચીતરે. જેવી હોય રાજની રીત, જગદંબા આવીઆરે. ૧૫ વળણુ. ગીતજ ગોરી ગાયછે; મનમાં પરસંન થાય. પછે સભામાં આવીઆ, પોતે દુપતરાય.

કડવું ૮ મું રાગ ધનાસરી દોહરાનો.

વૈશંપાયે ૩૨ શી એણીપેર બોલ્યા, સાંભળને તું રાય. ત્યાર પુઠે શુંનીયનું,

કહુ વીસ્તારી મહીમાય. ૧ આશ્ચર્ય પામી સભા સઘળી, જુવે સઘળા લોક. આ કંન્યાને વરવાની આશા, ધરીયે સરવે ફોક. ૨ ઘણાકજન ત્યાં હતા અહં-કારીં, તેનામાં ઉતરી તાંય. એટલે સભા વીનંતી કરવા, આળ્યા ધૃપતરાય. ૩ સઉ સભાને કહુ સમજુતી, કહુ હકીકત અત્યારે, પછે સરવેને આપુ આજના, કામ કરજો તે વારે. ૪ એમ કહીને એવું બોલ્યા, જેને વરવાની ઇચ્છાય, ઉભા થઇને અહીં આવવું, આ કુડાળા માંહ. ૫ શણગાર વસ્ત્ર ઉતારવાને, શરીરે થાવુ સ્વછ. જંગાથી તે કટી સુધી, પછે વાળવો કચ્છ. ૬ પછે ખભા ઉપર ધનુશ લેવું, ભાથામાં એક બાણ. તે કરતાં કોઇ વીશેસ રાખે, તેને પર-ભુની આંણ. ૭ હથીઆર ખભે ભેરવી લેવા, પછે રાયને તતખર, થાવું. પાટીયા ઉપર પ્રેમે ચડવું, પછે સ્થંભની પાસે જવું. ૮ જે જન જાય તેને ચેતાવું, પછે સ્થંભે કર દેશે, સેવક મારા પાછળથી આવી, પાટીયુ ખેંચી લેશે. ૯ ચતુર નરચેતીને ચાલજો, ઉપડ ચડવું સપાટે, સ્વાસ વચમાં લેવો નહીં, જવું ઝાઝે જપાટે. ૧૦ આટો ખીસો છે છ ગાઉ ઉપર, ત્યાં કરવો જરી વિશ્રા-મ; ત્રાજવે ત્યાંથી ઉતરીને, હઠએ ચાલવી હામ. ૧૧ ત્રાજવે બે પગ ગોઠવી, લેવું ધનુષ નિરધાર; પછે પડપંચા ચડાવી ધનુષની, તર્ત કરે ટંકાર. ૧૨ ભા-થામાંથી બાણ પછે લેવું, આણવો મનમાં ટેક; મચ્છ તાકવા જળમાં જોવું, બાણ મારવું એક. ૧૩ નીચું જોઇને ઉંચે મારવું, સાંભળો સઉ રાજન; છ ગાઉ ઉપર મચ્છ ફરે છે, તેનું વેંધવું લોચન. ૧૪ બાણ પાછું પુંછડી વીંધી-ને, પોતાનું દૈવત દાખે. મચ્છ ઉપાડી બાણ લઇને, જળકુંડાળે નાંખે. ૧૫ એવું પ્રાક્રમ જે કોઈ કરશે, ધારણ મનમાં ધરશે; તે રાજને હું પુજ્ય જણીશ માહરી પુત્રીને તે વરશે. ૧૬ વળી ઉપર ચડતાં હેઠે પડતાં, તે ચંતામાં નવ પેસે; ઉઘાટે માથે આવીને, કાષાસન ઉપર બેસે, ૧૭ મત કોઇને ઝાલવો ન-હીને, તેને માથે ભ્રમ હત્યાય; કામ કરવાનું છે આંટીનું આ, તમો સમજજો સૌ રાય. ૧૮ છાતી વરાણે ઉપર ચડવું, ત્યાં છે મોટી ઘાંટી; પછે ત્રાસમાં ઉ-તરવાનું, છે એ ઠેકાણે આંટી. ૧૯ સપ્ત હાથ છે ત્રાસ નીચાં, કેમ કરી ઉત-રાય; ત્રાસની જો ઝાલે ડાંડી તો, તે ભલી રીતે ભમી જાય. ૨૦ એક પાસે ધારે ઉતરવું, ઉતરવાનો ઉપાય; બધું તોલ એકમાં આવે તો, ખીભું ઉંચુ જાય. ૨૧ તેના ચરણ ત્રાસે નબ્બ પોચે, સ્થંભેથી ઉતરે; સ્થંભ ઉપર ઉભો રહીને, તાજવામાં પગ ધરે. ૨૨ ત્યારે ત્રાજવા આધા જાયે, પગ તેના લડથડે; તેને ત્રા-જવાનો ઝોલો લાગે, તરતજ હેડો પડે. ૨૩ ધનુષ પોતાનું વાંકું વાળવું, પછે

ચઢાવવો દોર; એક છેડા નીચે મુકવો, પછે ઘણું રાખવું જોર. ૨૪ એક ત્રાસ માં મુકે છેડા, બળ બુદ્ધિથી વાંકો થાય; તો તો તાલ જોવા જોવો પડે, અને બીજું ત્રાસ ઉંચુ થાય. ૨૫ તેથી પગ એના પોહોળા થાય, ઢળી પડે એ ઘણું, ચોતે પગ તાણવા જાય તો, નીચે નિશ્ચય પામે મરણ. ૨૬ ત્રાસ ધક્કાથી આવે જાય પછે પડે બહુ ઘાંટી; ઉપરથી એને થાંભલે, જે ભરાવે પગની આંટી ૨૭ હું નથી કેહેતો પોતાની ઈચ્છા, શુરો પુરો જાયે કાય; પોતાને જે કહેવે તો ચડજો, હઠયામાં હીમત હોય. ૨૮ પછી મને કાય દોશ ન દેશો, સઉ જશો હું-કારે પુલી; તમે જાણો જે કન્યાય રૂપાળી, માટે કરી છે શુળી. ૨૯ માટે હું શ હઠયામાં હોય તે ઉઠો, સાંભળો સઉ રાજન; હું શીલા મારે ઘેર આવ્યા, કોઈ ઉઠો ક્ષત્રીનો તંન ૩૦ એવી અરજ સરવે સાંભળી, વિચાર મનમાં કરતા, આ કામ અતિશે કપરૂ કહીયે, ધ્યાન પ્રભુનું ધરતા. ૩૧ હું શીલા હું સે આવેલા, તે બેઠા હીમત હારી; ઉપર ચડીએ ને હેઠા પડીયે, નહીં પરણાય એ નારી. ૩૨ આ તો આખરૂ જાય એવું કહું છે કોડે કામ; જે કોઈ રાજ ઉઠે નહીં તો, બોળાય બાપનું નામ. ૩૩ વળી કેટલા એમ વિચારે, થનાર હશે તે થાશે; પણ પેલી રૂપાળી કન્યા, કાય વરી લઈ જશે. ૩૪ માટે હીમત નથી હારવી, એમ વિચારે કોઈ રાજન, હું શ ધરીને ઉપર ચડીને, કરવો મછ વેધન. ૩૫ એમ સર્વ ના વિચાર જુદા, ધરે પોતાને મન; શીવનો સાચો ભક્ત કહીયે, જખરો જરા સંન ૩૬ વળણ. ભરી સભામાં હું શ આણી. ઉઠ્યો જરાસન રાય. સભા સઉ વિસમે થઈ, મચ્છવેધ કરવા જાય.

કડવું ૯ મું રાગ હાંહારેનો

હાહારે કે બોલ્યા વૈશમપાયે વચનરે, હાહારે સાંભળ પરિક્ષતકેરા તનરે; હાહારે જરાસન જખરો જોધો જયરે, હાહારે એને હું શ ધરી મન માંહરે. ૧ હાહારે કે જેને સંભારા ભોળોનાથરે, હાહારે એને હથીઆર લીધા હાયરે; હાહારે હું શ હઠયામાં લાગ્યોરે સ્થીરતા રાખી સ્થાંભની પાસે આગ્યોરે. ૨ હાહારે ત્યાં તો બીજા રાજની નજર બગડીરે, હાહારે એ તો નાંખશે મચ્છને રગડીરે; હાહારે હવે શો કરશું ઉપાયરે, હાહારે મારા ભાગ્યની કન્યા એલેઈ જયરે. માટે ઇશ્વર વાહારે વેલા ચડજોરે, જરાસન તરત હેઠો પડજોરે. ૩ મારે હતી એ કન્યાની ઇચ્છાયરે, હું તો જોઉં છું કેવો એ લઈ જયરે; એમ સઘળા વિચારે છે આપરે, માંહોમાંહી દે છે એને આપરે. ૪ જરાસંઘે કામ કેવાં કીધારે, ડાબે

ખાંધે ધનુષ ભેરની દીધારે; પોતાનાજીએ મનમાં હુંશ જ લાવ્યો. જળકુંડાળે
 ઝડપથી ચાલી આવ્યો. ૫ સધળા રાજા જુવે છે પોતે સ્વચ્છરે, રાજાએ ત્યાં
 ભલો ભીડાવ્યો કચ્છરે; ઉપર ચડવા મનડુ એને કીધુરે, એ ગયો ને પાટીયું
 ખેંચી લીધુરે. ૬ સંભાર્યા છે શંકર ભોળાનાથરે, સ્થંભને ભલી ભરાવી ખા-
 થરે; હાં હરેક એને પગ મુકી મનડું કીધુરે, ખીજું પગલું ઉપર ભરી લીધુરે.
 ૭ શુરાએ તો ચડવા માંડ્યું છે સપાટેરે, જરાસંધે જોર કર્યું છે ઝપાટેરે; ચતુર
 થઈને ચડે છે સાજ્યોટરે, મુકે એ તો દોટા ઉપર દોટરે. ૮ ઉંચે શ્વાસે સ્થંભ-
 ના ઉપર જાયરે, રાજા સૈ ને મનમાં ચિંતા થાયરે; અરજ આપણી કયારે હરિ
 ધ્યાન ધરશેરે, ઉપર ચડશે રૂપાળી કન્યા એ વરશેરે. ૯ માટે વહેલા વિકૃત
 બહારે ચડજોરે, જરાસંધ તો જળકુંડાળે પડજોરે; એમ સધળા કેહેતા મનની
 માંહરે, પણ એ રાજા ઉપર ચડતો જાયરે. ૧૦ બળીઓ એ તો બહાદુર છે
 સર્વથીરે, નીચી નજરે જરાએ જોતો નથીરે; શુર સપાટે એતો ચાલ્યો જાયરે,
 તે દેખીને પ્રભુને ચિંતા થાયરે. ૧૧ નક્કી રાજા ચઢ્યો ને મચ્છવેધ કરશેરે,
 રાજા થઈને રૂપાળી કન્યાને વરશેરે; ભક્ત મારા પાંડવ પાછા જશેરે, મોહન
 કહે છે મહારી આખર જશેરે. ૧૨ ભક્ત મારા પાંડુ કેરા તનરે, અરજુન હાથે
 કરાવવો મછવેધનરે; એમ જાણી કૃષ્ણે તે કામ કેવું કીધુરે, જરાસંધનું
 બળ હરણ કરી લીધુરે. ૧૩ ઉપર ચઢતાં શરીરે થરથર ધુજોરે, આંખે એને
 લીલાંને પીળાં સુજોરે; શરીરની તો શક્તિ ગઈ સમશેરે, યોગરદમથી ચઢી-
 આ અતિશે ફેરરે. ૧૪ શું કહું ને જીવ ગભરાયો માહારોરે, હુંતો આજે નકી
 થયો મરનારોરે; પરસેવાના જેખ ઝાઝા છુટયારે, જાણે મારી નાડીના બંધ
 ટુટયારે. ૧૫ ઉલટી થઈને ચડી ગયો ચમડોળરે, માથાનો તો વછુટી ગયો છે
 મોળરે; હાવા કામે આજે થયો હું અજાણ, નક્કી માહારો જવાનો પ્રાણરે. ૧૬
 નથી હવે ઉપાય મારો એકરે ભોળા શંભુ રાખે જો માહારો ટેકરે; શુદ્ધ બુદ્ધ
 અકારજ એની ગઈરે, અરે દૈવ આ શી ગતિ મારી થઈરે ૧૭ હીમત હાર્યો
 અતિશે ફેરે ચડીયોરે, જળકુંડાળે તરત આવી પડીયોરે; જળદેવીએ તરત
 તારી દીધો, અનુચરે આવીને ઝાલી લીધોરે. ૧૮ ઉંધો કરી ઝાલા ઝાઝા ખ-
 વરાવ્યારે, પીધેલા તે પાણી સૌ ઓકાવ્યારે; એટલે ત્યાં દ્રોણીને નારદ આ-
 વ્યારે, થાળ ભરીને શણગાર સામગ્રી લાવ્યારે. ૧૯ નારદ કેહે છે કર્યો તો પી-
 ઠીનો ચેહેરોરે, હવે આ નાનું પંચીયું પેહેરોરે; કપાળે તો કહું ગોપીચંદનનું
 ટીલુરે, મોટાનું તો મોહોડું થયું છે વીલુરે. ૨૦ સભા કેહે છે વાત રહી હવે

ઓપીરે, માથે એને પેહેરાવી કાન ઢંકી ટોપીરે; હાથ ઝાલી નારદ તેડી લા-
વ્યારે, કોટમાં કરેણાની માળ્યારે. ૨૧ કાષ્ટાસને લાવી બેસારો કયાયરે, નીચું
ઘાલી બેઠો જરાસંઘ રાયરે; માધવ દેશનો મોટો પડયો સુબોરે, ભરી સભામાં
શીશુપાળ થયો ઉભોરે. ૨૨ જરાસંઘ રાજ્યે દીકો છે દ્રષ્ટરે, પોતાનાનો મન-
માં પામે છે કષ્ટરે; વીઠલ વેહેલા મારી વાહારે ચડને. એ હંકારી મોટે
હેઠો પડનેરે. ૨૩ શામળીઆજી સમન્ને છેો સર્વથીરે, એકલો હું અહીં-
આ શોભતો નથીરે; શીશુપાળે સાંભળી રાયની વાણીરે, શું બોલે છે હઠયા
માં હરખ આણીરે. ૨૪ હું જાણું છું કેવું કરું તે કામરે, તેં તો તારા બાપ
નું બોલ્યું છે નામરે; જરાસંઘ મનમાં વિચાર ધારેરે, બળતાને તો મોટા મે-
હેણા મારેરે. ૨૫ શીશુપાળ ઉઠ્યો સભાની માંહરે, નાનો ભાઈ એનો દંતવઠ
થાયરે; તેની એને આવી છે અદેખાઈરે, મારા કરમની શું એ કન્યા લેશે ભા-
ઈરે. ૨૫ ॥ વલણ ॥ શીશુપાળરાજ ઉઠીઓ દીકો દંતવઠ રાયરે; અહંકારી
નું એ છે પુતળુ, મચ્છવેધ કરવા જાય.

કડવુ ૧૦ મું રાગ ધનાસરીનો.

વૈશંપાયે રૂપી એણીયેર બોલ્યા, સુણ જનમેજે રાય; વિસ્તારી તુજને સં-
ભળાવું, મચ્છવેધન મહીમાય. ૧ શીશુપાળ છે શુરો પુરો, મનમાં વાત વિ-
ચારી; ધનુષ્ય બાણ ખાંધે લીધા, વસ્ત્ર નાંખ્યા ઉતારી. ૨ સ્વચ્છ થઈને કચ્છ
લીડાવ્યો, સગી રાયને ગણતો તુચ્છ; હંકારીએ હુંસે ચાલ્યો, મરડી પોતાની
મુછ. ૩ સભા સઘળી વિસ્મય પામી, આ રાય ઉભો થયો; ઓછી જાતને છે
અછકલો, જળ કુંડાળે ગયો. ૪ સ્થંભની એ પાસે આવ્યો, મનમાં ઘાલી હામ;
સ્વયંવરના સ્થંભને એને, પેહેલી કરી સલામ. ૫ પાટીયા ઉપર પ્રેમે ચાલ્યો,
જવાને મનડું કીધું; દ્રુપતરાયના સેવકે આવી, પાટીયું ખેંચી લીધું. ૬ તેવો
ઉપર ચાલ્યો જાય છે, ચડે છે સાવચોટ; જીવાનીનું જોર જખર, મુકે દોટ ઉ-
પર દોટ. ૭ વાયુ વેગે ચાલ્યો જાય છે, ચતુર નર તે ચડતો; દૈવત પોતાનું દે-
ખાડે છે, પગ પાછો નથી પડતો. ૮ હિંચુ નિહાળી નજરે ભાળી, ચતુર થઈ
નવ ચુકે; હડીલો હડ નથી ચુકતો, પગલાં જોઈ જોઈ મુકે. ૯ સઉ સભા ત્યાં
જોયાં કરે છે. ભુલ્ય નથી લગાર; એમ જાણો કે એ ઉપર આવ્યો, નહીં લાગે
એને વાર ૧૦ સઘળાના મનમાં એવું આવ્યું, જે આ કન્યા એ વરશે; બીજા
ખાહાફર રાય આવેલા, તે સહુ પાછા ફરશે. ૧૧ ચડવામાં એની છે ચતુરાઈ,

પગ પાછળ નથી પડતો; શુર સપાટે ચાલે ઝપાટે, પવન વેગે ચડતો. ૧૨ એ
તો નાનો નૌતમ છે ને, એ સાનમાં સમજી જાય; મોટામાં બુદ્ધિ નહીં તે, પડ્યો
સભાની માંય. ૧૩ એમ લાગે છે કે આ કામ કરશે, એવી હીમત હોયે ધણી;
શુરો પુરો શીશુપાળ છે, પંચાણું કોણીનો ધણી. ૧૪ સ્થંભના ઉપર ચાલ્યો
આવ્યો, સાડાચાર ગાઉ જ્યારે; ચતુરભુજને સુજ પડી છે. એ કામ કરશે અ-
ત્યારે. ૧૫ સભામાં શામળીયા જુવે, કામ કષ્ટાયે કીધું; હંકારીને અછકલાનું
બળ હરણ કરીને લીધું, ૧૬ ત્રાસ ઉંચો દોઢ ગાઉ છે. મોહોડે આવ્યા ફીસોટા,
અધવચ એ અચકી રહો છે, વાળે ગરબડ ગોટાં. ૧૭ સ્વાસ એને ચડી ગયો
છે, દૈવત એનું દાખ્યું; સતિના સામુ જોઈને, વચન વિવેક ભાખ્યું. ૧૮ અરે
દૈવ હવે શું કરવું, મરવું છે સરવથી; રૂપાળી જાણી નજરે ભાળી, હવે મારે
વરવું નથી ૧૯ ભોગ લાગ્યા કે હું અહીં આવ્યો, નથી ઉગરવાનો આરો; આ
કરતાં સભામાં હોત તો, મનખો રેતજ મારો. ૨૦ પુરણ એ પસ્તાવા માંડ્યો,
છાંડ્યો હરખ હામ, પેહેલેથી જો જાણતો હોત તો, નવ આવત આ ઠામ. ૨૧
વાયુ ચારે પાસે થાય છે, સપાટે સઉ મેર; જીવ ગભરાવવા લાગ્યો ઝાઝો, ચઢી
ગયા છે ફેર. ૨૨ આ ઇશ્વર હવે કરો છુટકો, મારે તે શું કરવું; જીવ મારો જ-
વાનો છે, આ જીવ્યાથી ભલુ મરવું. ૨૩ આડુ અવળુ જોયા કરે છે, એનો જીવ
ઉંચો ચડીયો; ભુલ્યો એ ભ્રમણા કરીને, જળકુંડાળે પડીયો. ૨૪ પથર સાથે
અથડાયો ને, મથું ગયું છે પુટી; જગર ઝાઝો ચડી ગયો છે રૂ ધીરની રેલ છુટી.
૨૫ અનુચર સૌ નાહા આવ્યા ને, તરતજ કાઢ્યો બાહાર. ઊંધે માથે હલાવ્યો
ને, ઘણો કરે પોકાર. ૨૬ નારદજી ત્યાં નાહા આવ્યા, ભાઈ કષ્ટજ એનું કાપો;
મચ્છવેધ કરતાં વાર ન લાગી, પાટા પેહેરામણીમાં આપો. ૨૭ રૂપાળીને એવ
વા માંડ્યા, અઉસધી એની થાય; ઘોડીવારે વહી રે મુરછા, ઉભો જયો છે રાય
૨૮ પંચીયુ પ્રેમે પેહેરાવ્યું, લજ્જા એને લોપી; ગોપીચંદનનું ટીલું કીધું,
પેહેરી કાન ઢંકી ટોપી. ૨૯ કોટમાં કરેણાની માળા, થયો એ દારણ દુખી;
નારદ તેડી લેઈને ચાલ્યા, આપી છે ગઉ મુખી ૩૦ જરાસંધ ત્યાં થયોરે ઉ-
ભો, હરખ મનમાં લાવ્યો; હું એકલો સોભતો નહોતો, જોડમાં મારી આવ્યો.
૩૧ કષ્ટ પામી લાગી ખામી, ચતુર અંતામાં પેઠો; દુખીયારો દુખી થઈને, કાષ્ટા
સનપર બેઠો. ૩૨ ત્યારે દુપત થયો ઉદાસી, બોલ જાય મારો જુઠો; આખી સ-
ભા સૌ ભરાઈ બેઠી, કોઈ ક્ષત્રી તમે ઉઠો. ૩૩ ભ્રમ સભામાં લીમજ બોલ્યો,
કહી મોટા ભાઈને વાત; સૌ રાજની આખર જાય છે, આતે શો ઉતપાત. ૩૪

આજ્ઞા તમે આપો મુજને, વચન તમારૂં સાળું; આ સ્થંભ સરવેને દુખ દે છે, દરિયામાં જઈ નાંખુ. ૩૫ રાય ચડે છે હેડા પડે છે, તેનું દારણુ દુખ; એ થાંભલાને નાંખી દેઉ, તો થાય સર્વને સુખ. ૩૬ ધર્મ કહે તને સર્મ નથી ભાઈ, આપણથી નવ બોલાય; દ્રુપતરાયે પણ કહ્યું છે. તે મિથ્યા નવ જાય ૩૭ વાતો કરતાં મનમાં ડરતાં, ધર્મરે પ્રીતે ધ્યાન; કાપડી કેમ કરો છો ગરબડ, નથીરે તમને સાન. ૩૮ ત્યારે ભડક દઇ ભીમ બોલ્યો, માહારાજ કહું સરવથી, આ બે ભાઈ વાતો કરે છે, મારું કહ્યું માનતા નથી. ૩૯ એમ મોટા ભાઈને જુડા પાડ્યા, બેશી રહા છે ત્યાંય; શીસુપાળનો નાનો ભાઈ, ઊડ્યો સભાની માંહ. ૪૦ ॥ વલણ. ॥ શીસુપાળનો ભાઈ ઊડ્યો, દંતવઠ જે રાય; દ્રુપતરાયને બોલાવ્યો છે, ભરી સભાની માંહ.

કડવું ૧૧ મું રાગ સારંગ સાખીનો.

વેશંપાયે રૂપી એણીપેર બોલ્યા, સાંભળને તું રાય; ત્યાર પછી શું નિપન્યું, કહુ વિસ્તારી મહીમાય. ૧ દ્રુપત કહે છે દંતવઠને, કેમ બોલાવ્યો છે રાજ, દંતવઠ માહા ડસીલો રાજ એને ઉતારા સહિ સાજ. ૨ કચ્છ ભીડાવી સ્વચ્છ થયો છે. કોડે કામજ કીધા; હઘ્યા મધે હુંશ ધરીને ધનુષ્ય ખાણ કર લીધા ૩ દંતવઠ એ ડાબે ખભે, ધનુષ્ય ભેરવું જ્યારે; શીસુપાળે કાહાવ્યું સભામાં, ભાઈ બોલાવ્યા ત્યારે. ૪ બાંધવ માહરા બાહાદુર છો કેમ ઊડ્યા સભામાં સાર; દંતવઠ કહે મચ્છવેધ કરીને, લાવું નૈતમ નાર. ૫ અરે ભાઈ તું એ શું બોલ્યો. સાંભળને સરવથી; આ કામ કોઈથી નથી થવાનું, સત્ય કહુ મુખથી. ૬ ત્યારે દંતવઠ ત્યાં બોલી ઊડ્યો, સત્ય કહું આ કામ. તમે પિતાનું નામ બોલ્યું. મોટે હું કરવાનો કામ. ૭ શીસુપાળ કહે સાચું કહો છો. સમજ્યો છું સરવથી; આપણા ખાપના બ.પ પાસે, એ મચ્છ દેખાતું નથી. ૮ મોટે આ બરૂ રાખીને બેસો, નવ આવશે ઊઠી, જ્યાં સુધી તમે બેડા છો, ત્યાં સુધી બાંધી મુઠી ૯ એક હાથ તો થયો ઊઘાડ્યો, સાંભળો તમે સાક્ષાત; બીજો હાથ જે ઊઘડશે તો, થાશે આપણા ધરની વાત. ૧૦ મોટે મારૂં કહ્યું માનીને, ચિંતામાં નવ પેસો; આખર આપણી બાંધી રાખી, સિંહાસને જઈ બેસો. ૧૧ મોટે માહારા બાંધવ બેસો, મુજ તાતના તન; વાત સાંભળી જરાસંધ ત્યાં મુખ બોલ્યા વચન. ૧૨ ચડે પડે તેની ફકર નહીં ભાઈ, પણ ઊઠીને બેસે જેહ; કાણુ મોટું લઈને ઊઠ્યા, મુઠો જીવતો તેહ. ૧૩ ચડે વડે તે ઇશ્વર ઇચ્છા, પણ ઊઠી

ને જે બેસે; તે કરતાં મરણું ભણું ભાઈ, પૃથ્વી મધે પેસે. ૧૪ ક્ષત્રી થઈને પું
ઠ બતાવે, બળીરે તેની બુધ; તેના અવતારને ધિક્કાર છે, તે ધાવ્યો દાસી કુ-
ખ. ૧૫ વચન સાંભળી જરાસંઘના તનમાં લાગ્યો તાપ; મચ્છવેધ કરવા ન જ
ગિં તો, મને બ્રહ્મહત્યાનું પાપ, ૧૬ શીશુપાળને ખોટું લાગ્યું, ભંભેરી ભાઈ
ચડાવ્યો; પોતાને ગિંચુ જોવાને, મારા બાંધવને જ લડાવ્યો. ૧૭ ચડાવ્યો ચડે
તે મુર્ખ જાણો, અભડાવ્યો અભડાવે; નાકકટાની ટોળીમાં, વટલાને વટલાવે
૧૮ દંતવઠ તો આવ્યો સભામાં ગિતાર્યા શણુગાર; કચ્છ લીડાવી સ્વચ્છ થ
યો છે, હાથ લીધા હથીઆર. ૧૯ ખભા ગિપર ભેરવી ચાલ્યો, કરમ કરવા મ-
ન કીધું; પાટીયા ગિપર ચડ્યોરે પ્રેમે, પેલું પાટીયું ખેંચી લીધું. ૨૦ બે ગા-
ગિ તે ચડ્યો સપાટે, કષ્ણુ વિચાર એમ; મારો ભક્ત છે દંતવઠ તે, ગિંચેથી
પાડુ કેમ. ૨૧ એમ જાણી ગિલટ આણી. મનમાં તે ગભરાય; ગિંચી એને દ્રષ્ટી
કરી તો, મચ્છ નહીં દેખાય. ૨૨ મોટા ભાઈનું કહ્યું ન માન્યું, બુદ્ધિ મારી કા-
ચી; જરાસંઘે કહ્યુરે જુઠું, વાત માની સાચી. ૨૩ મોટાની આજ્ઞા ન માને, તેને
દારણુ દુખ; ઘેર જઈને મારા મોટા ભાઈને, શું દેખાડીશ મુખ. ૨૪ પુરસોતમે
પવન પેરયો, અતિશે હી ડોળે ચડીયો; ફેર ચડ્યાને આવ્યા અંધારા, ગિંધે
માથે પડીયો. ૨૫ કપાળ એનું ગયું પુટી, ચાલે રૂધીરની ધાર; દુપત-
રાયના સેવકોએ, ખેંચી કાઢાડ્યો બાહાર. ૨૬. ગિંધે માથે હલાવી
ને, પાણી કાઢાડુ તેહ; કપાળે પાટા બાંધ્યા છે, તેમાં નહીં સંદેહ. ૨૭
નારદે શણુગાર આપ્યા, હરખ હૈયામાં લાવી; પંચીયુ નાનું પહેરાવી,
ટોપી ત્યાં પહેરાવી. ૨૮ ગઉમુખીને માળા આપી, કર્યું કપાળમાં ટીલું; કાષ્ટા-
સનની પાસે આવ્યો, મોહોડું કર્યું છે વીલું. ૨૯ જરાસંઘ કહે સાખાશ તમને,
કર તમે કોડે કામ; દમઘોષના બે દીકરા, બોલ્યું બાપનું નામ. ૩૦ શીશુપાળે
ઠબકો દીધો, કેલું મનડું મોહ્યું; મુમતમાં તમે માન બોલ્યું, જરાસંઘે ગિંચુ
જોયું. ૩૧ ત્યારે કૃપ થયો ઉદારી, મારી અરજ હરી સાંભળે; કોઈ ક્ષત્રી નં-
દન ઉઠીને, મચ્છવેધ ક્યારે કરશે. ૩૨ સઘળી સભા બેસી રહીછે, જશે બોલ-
જ જુઠા; એટલામાં શક્તિરાજ, ભરી સભામાં ઉઠ્યા. ૩૩ નવકોટી માળવાના
ધણી, ઉભા સભામાં સામા; ભીમે બ્રહ્મસભામાંથી દીઝા, નીકુલ શેહેદેવના મામા.
બારમણની માથે પાઘડી, જોઈ કૃપત કે ભાગ્ય ભલીયુ; શોભા તેની શી વ-
ખાણું, હાથે બોતેર મણુ માદળીયુ. ૩૪ બળીયા બાહુર શક્તિ છે, જઈ જળકું-
ડાળે ઉભા. ૩૬ કચ્છ મારીને ધનુષ ધારીને, હથે બાલી હામ; શીવજનો એ

સ્થંભ છે, પહલાં કર્યો પ્રભુમ. ૩૭ સભાર સવળી વિસ્મય પામી, આ રાજ ઉપર ચડશે; અંગુઠા સરખું શરીર જડુ, સ્થંભ ભાગી પડશે. ૩૮ શરીરે જડા પોચતા છે, મુછોના મોટા થોભા; કેસરી વાઘ સરીખા છે, સારી કરી છે શોભા. ૩૯ ધરપતના સેવકો સમજ્યા, કામ સપાટે કીધા; પાટીયુ ભાર ખમે નહીં તે, દશવીશ મુકી દીધા. ૪૦ શસ્ત્ર રાજ રાખી માઝા, વીચાર્યું દલ સાથ. મચ્છવેધના થાભલાને, ભટ્ટી ભીડાવી બાય. ૪૧ ભીમ ભાઈને કહે મામા ઉડ્યા આપણે રાજ થઈશું; કન્યા મામા પરણશે તો, એના હાથની રસોઈ ખાઈશું. ધર્મ કહે તું શું બોલેછે, એવું તે કેમ થાય; કામ થયા વીના કદી ન કહીયે, આખર ઇજ્જત જાય. ૪૩ ઉપર રાંચે ચડવા માંડ્યુ, કામ સપાટે કીધા; ધરપત રાંચના સેવકોએ, પાટીયા ખેંચી લીધા. ૪૪ સુરસપાટે ચાલે ઝપાટે, મુકે દોટ ઉપર દોટ; સ્વાસ ખાધા વીના એનો, ચડી જાય રાંચોટ. ૪૫ બે ગાઉ એ ઉપર આવ્યો, સઉ કરે સમામાં સેવ; તુરો ઝપાટે ચડી જાયછે, જણે પતંગ માગે દોર. છલંગ મોટી મારે છે એ, દસ દસ ડગલે જ્યારે; સામટાએ શુરા ચડે છે, બીક મનમાં ન ધારે. ૪૭ પગ પડેને સ્થંભજ હાળે, જણે ચડીયા ઝોલે; સભા સઘળી હસવા લાગી, કડકડાટ બહુ બોલે. ૪૮ સઉ રાજ મનમાં સમજ્યા, નથી બોલતા કંઈ વાણુ; સ્થંભ કદાપી ભાગી પડે તો, વાળશે કચર ઘાણુ. ૪૯ રાજ સજી ચેષ્ટા કરે છે, પણ મુખે કોય ન બોલે, ત્રણ જણ હેડા પડ્યા પણ, હાની નહીં કોઈ તોલે. ૫૦ પાંચ ગઉ સુધી પોતે આવ્યા, તરત ગયા છે થાકી; હવે એના શા ભાર છે, એક ગઉછે બાકી. ૫૧ સ્વાસ ખાઈને ઉપર ચડે છે, મન સંભાળે માહાલી; થોડીવારે ઉપર જઈને, ત્રાસની ડાંડી ગાલી. ૫૨ પગની આંટી ભરાવી રાખી, મનમાં કર્યા મનસુખા; ત્રાસની પાસે આવીને, તરત રહ્યા છે ઉભા. ૫૩ વા વંટોળ ત્યાં થવારે માંડ્યા, મનમાં ચંતા થાય; શત્રુ સાચો નથીરે કાચો, કયાંથીરે આવ્યો વાય. ૫૪ વાટ થોડીવાર જોઈને, વીચારે રાજન; પગ બે સાથે ત્રાસમાં મુકવા, કર્યું રાજ્યે મન; ચંતા ચતુરભુજને થઈ છે, કપટ કામ તે કીધું; ભકતનુ માન વધારવાને, બળ હરીને લીધું. ૫૬ પગ મુકવા પોતે ગયા છે, બે ત્રાસ હીડાળે ચડીયા; આંખે તો અંધારા આવ્યા, જળ કુંડાળે પડીયા. ૫૭ કાયા કચરઘાણુ થઈ છે, દસવીસ શેવક સાર; એ સઘળાએ આવીને, ખેંચી કહાડ્યા બહાર. ૫૮ નારદજી નજરે નીરખે, શસ્ત્ર રાંચને જ્યારે; શુરા પુરા નથી અધુરા, શણગાર ધરો અત્યારે. ૫૯ સઘળો સામાન પેહેરાવીને, લેઈ ચાલ્યો સક્ષ સુખમ; પેલા પોરેલા રાજ્યો તે,

તરત થયા છે ઊભા ૩૦ પધારો પધારો લળેરે આવ્યા, રાખી ચીતતે કામ; આ
રે મંડાળ ચોકડી બેઠ, બોળી બાપનું નામ. ૬૧ મોટા આરે હારી ગયા છે,
હાહાકાર બહુ હોય. સઊની હીમત ભાગી ગઈ છે, નથી ઊડતું કોય. ૬૨ કુ-
પત હીમત હારી બેઠો, નવ થયું માફ કામ. છત્રપતિ જે આવ્યા હોત તો, લ-
જ્જ રહેત તમામ ૬૩ શ્રી કૃષ્ણ ગોર ક્રિષ્ણીને પુછી, સાંઠ મોકલી તેડાવ્યા;
પવનવેગી સાંઠ નાડી, આવી હસ્તીના પુર માહ. ૬૪ છત્રપતિને ખખર આ-
પી, હરખ્યા સૌ મન; મામા મારા વાર ન કરશે, બોલ્યો દુર્યોધન. ૬૫
શકુની કહે વાર સાની, તારી બુદ્ધિ બોળી; સઊ અસ્ત્રીયો ભેગી કરીને, તું
નાહાને પીઠી ચોળી. ૬૬ માનુની સઊ ભેગી થઈ છે, ગીત મધુરા ગાય, દુર્યોધન
બાનેઠ બેસારી, પીઠી ત્યાં ચોળાય. ૬૭ ॥ વલણ. ॥ પીઠી ચોળે રાયને, ગાય
મધુરા ગીત, સૌ સામગ્રી તૈયાર કરી, રાજ તથી જે રીત.

કડવું ૧૨ મું રાગ પીઠી ચોળવાનું ધોળ.

બોલ્યા બોલ્યા વધશંપાયે વચનરે, સાંભળ સાંભળ જનમેજે રાજનરે;
૨૬. પીઠી પીઠી ચોળેછે પીતરાણીરે, દુરજોધનને અતીશે ઉલટ આણીરે. ૧
સઘળી સારી નારીના મનમાં સોચે, દુરજોધનને સળીયા સપાટે બોચેરે; અતર
પુલેલ ચોળેછે અંગે ત્યાંહરે, આડાઅવળી ગીત ગાતી જયરે. હારે એતો પાય
લાગી પાસે રહે, અડધાની કહાવે અદશેર. ૪ પુણાની કહાવેછે પુણોશેર, ૩ પી-
આની કહાવેછે શેર એકરે. ૫ પીઠી ચોળી વરરાજને નવરાવોરે, શરીર લુછી
શણુગાર સઉ સજવોરે. ૬ પહેરાવ્યો છે સોનેરી સુરવાળરે, જરીનો તો જમો
પહેરો તતકાળરે. ૭ વરરાજને ચીરો બાંધો ને પટકોરે, લાખીણોતો કરશે પછી
લટકોરે. ૮ કડાં સાંકળાં વેઢ વીટીઓ ઘાલી હાથે, મણીનો તો મુગટ શોભેછે
માથેરે. ૯ મોટા મોતીની ઘાલી માળારે, શીરપેચ બાંધી વરરાય શોભે બાળારે.
૧૦ મીઠળ બાંધી હાથ કંકુવાળા કીધારે, પાન સોપારી શ્રીફળ હાથમાં લીધારે
૧૧ ગણપતીને પગે લગાડી ત્યાંચરે, વરરાજને ઘોડે બેસારવા જયરે. ૧૨ મામા
સામા આવીને વાત ધારેરે, ભાણીયાને તેડી ઘોડે બેસારેરે. ૧૨ છત્રપતીનો ચ-
ડીયો છે વરઘોડોરે, જેનો આખા જગમાં નથી કાંઈ જોડોરે. ૧૪ પગમાં તો પ-
ડ્યો છે સોનાનો તોડોરે, માથે તો ઘાલો છે મોતીનો તોરોરે. ૧૫ આગળ ચાલે
સારા સાબેલાની લાહારરે, વરઘોડો તો નીકળ્યો નગર મોઝરરે. ૧૬ સાજન સઉ
કે કોળે મળ્યું છે ત્યાંચરે. હીસ્મપીતા વીહુરકાકા જયરે. ૧૭ કરણભાઈ સાથે

છે દુસાસનરે, હરખ અતી લાવો છે દુરજોધનરે. ૧૮ હળ હળ હાથરણી શણ-
ગારીરે, તેના ઉપર રત્નજડીત્ર અંખાડીરે. ૧૯ તેના ઉપર બેઠા છે વરરાયની
માડીરે, પેરણ પેહેરીછે વાહાલા સાડીરે. માથે તો મોઢ ભમરીયાળો લળકેરે.
હાથમાં તો રામણદીવો અળકેરે. ૨૧ નગરના તો ભરાયા ઝાઝા લોકરે. જોવાને
તો મળ્યા છે થોકાથોકરે. ૨૨ વરધોંડા તો ફર્યો નગરની માંહરે. પછી પ્રેમે ન-
ગર બારણું જાયરે. ૨૩ બાંધવ સઘળા સર્વે થયા છે તઈઆરે, છેલછબીલા ઘોડે
થયા અસવારરે. ૨૪ સેન્યા સઘળી લીધી પોતાની સાથેરે, હાથી ઉપર બેસી
શ્રીફળ લીધુંહાથેરે. ૨૫ જેમ કરીને દડ મજલ કરતાંરે, આખે રસ્તે એકઘડી
નહી ઠરતારે. ૨૬ અતી ઉતાવળ કરતાં વીદેશરે, એટલે ત્યાં આવ્યો છે પંચાળ
દેશરે. ૨૭ અનુચર સાથે આગળ ખબર કહાવીરે, છત્રપતીની જન જુકતીથી
આવીરે. ૨૮ માટે સામા મળવા જઈએરે, સાડે લાગે માટે શરણે થઈયેરે. ૨૯
રાજ સરવે ઉડ્યા છે તેણી વારરે, કર્તીના સઉ સામા આવ્યા છે રાજકુમારરે.
૩૦ દુર્યોધને શોભા કરીછે અતી સારી, નગરની તો જોવા મળી છે નારીરે. ૩૧
જન લઈને આવ્યા સ્વયંવર માંહરે, સઘળા રાજ તે મળવાને જાયરે. ૩૨
પાવળણુ પામળવા આવ્યા રાજ, સર્વે હૈયામાં હરખાય; જુહાર કરતા સ્તુતી ધરતા,
સ્વયંવરમાં જાયરે.

કડવું ૧૩ મું.

વાગી વાગી સ્વયંવરમાં હાક હો નળ આવ્યોરે. એ રાગ.

વાગી વાગી સ્વયંવરમાં હાક, છત્રપતી આવીયોરે; સહુ રાજને પડીઆ
ધાક, છત્રપતીં ૧ હાથી પેઠો સ્વયંવર માંહ, છત્રં સહુ રાજ પાછળ જાય.
છત્રં ૨ હરખે ડિલટ મનમાં આણી, છત્રં પાયાં સાકર કેરાં પાણી. છત્રં ૩
ભલે પધાર્યા મોટા સુખા, છત્રં કરજોડીને સર્વે ઉભા. છત્રં ૪ કોઈથી શબ્દ
એકે ના બોલાય, છત્રં છાનીછપની વાત ના થાય. છત્રં ૫ છત્રપતીની બેઠક,
છત્રં કોઈ ન ખાય ઉધરસ છીંક. ૬ એની નજર જેપર જાય, છત્રં તેની થર
થર કંપે કાય. છત્રં ૭ ઝાઝા અહંકારનો એ ભરીયો, છત્રં એતો ગજથી હેઠે
ઉતરીયો. છત્રં ૮ જય હસ્તમાં શ્રીફળ ઝાલી, છત્રં તેની પુઠે રાજજય આ
લી. છત્રં ૯ આવ્યો સભામાં અંધનો તન, છત્રં બેઠો જઈ ઉંચે આસન.
છત્રં ૧૦ સહુ રાજ ચીંતામાં પેડા, છત્રં બહાદુર બેઠા પછી બધા બેઠા. છત્રં
૧૧ આવ્યો પૃથ્વીપતી એ ભુપ, છત્રં બધા બેઠા થઈ ચુપાચુપ. છત્રં ૧૨
જો બેઠા ગંગાજના તન, છત્રં એની સાથે દુઃસાસન. છત્રં ૧૩ દ્રોણગુરુ બેઠા

છે સામા, છત્રં તેની જોડે શકુની મામા. છત્રં ૧૫ સઉ રાયને ચીંતા થાય,
છત્રં બ્રહ્મસભામાં ભીમ ઉભો થાય. છત્રં ૧૮ મોટાભાઈને વાણી કહી અલા-
પી; છત્રં આંવ્યો અંધસુત એ પાપી. છત્રં ૧૮ આપો આજ્ઞા તત્પર થાઉ,
છત્રં એનું મસ્તક મચડી લાવું. ૧૯ ઘણા દહાડાની લાગી લાલ, છત્રં એને
મરે ઠંડક થાય. છત્રં ૨૦ સાચુ કહુછું રાખું તમારી શર્મ, છત્રં આપો આજ્ઞા
ધોરીંધર ધર્મ. છત્રં ૨૧ એમ વાત કરે છે જ્યારે, છત્રં દીધી શીખા-
મણુ ભાઈને ત્યારે. છત્રં ૨૨ નવ કરીએ કદી અદેખાઈ, છત્રં સભા સોભી
જ્યારે આંવ્યો ભાઈ. છત્રં ૨૩ એવી વાતનું નવ આપો ઓહું, છત્રં આંવ્યો
હાથમાં ઝાલ્યું કોહું. છત્રં ૨૪ મુજથી દેખી નવ ખમાય, છત્રં એને જઈ
નાખું દરીયા માંહ. છત્રં ૨૫ તો તો દાઝ બધી હોલવાય, છત્રં એ કુળમાંથી
કલંકી જાય. છત્રં ૨૬ ધર્મ કહે આવું બોલ્યો કયમ, છત્રં હવે બોલો તો
મારા સમ. છત્રં ૨૭ ॥વળણુ ॥ હવે તમે નવ બેસશે, ગરબડ ઝાઝી થાયરે,
ધ્રીમરૂપી જાણશે તો, ઉઠાડે પળમાંહરે.

કડવા ૧૪ રાગ સાખીનો.

વૈશંપાયે રૂશી એણીપેર બોલ્યા, સુણુજનમેજે રાય; ત્યાર પછી શું નીપજ્યું,
કાહુ વીસ્તારી મહીમાય. ૧ એમ ભીમને રાખ્યો સમજવી, પછે બોલ્યા ભીસ્ય
પીતાય. વીદુરજીને વાણી કહી કાહુ, આ અછકળ દેખાય. ૨ હાથમાં શ્રીસ્મ
લેઈ બેસે છે, રાય રહા સઉ ભાળી. એને હેઠુ મુકાવોને, એની નજર થઈ છે
કાળી. ૩ દેવામાં ત્યાં વીદુર ઉઠ્યા, કહી દુરબોધનને વાત; નાળીયેર તારૂં હેઠુ
મેલને, તારી જણાવે છે જાત. ૪ ગંગાના દીકરા કલકળીને, તુજને દેશે ગાળ;
પછે નીચુ ધાલવુ પડશે, નીકર કરશે તારો કાળ. ૫ કહે દુરયોધન મામા મારા,
શ્રીકૃષ્ણ ચી શું થાય. શકુની કેહેછે મેજ હેઠું, તારી પાસે ત્યાહ. ૬ ત્યારે રાય
હેઠું મેલ્યું, બોલ્યો મુખ વચન, ક્યાં ગયોરે ઋષ્ટરાજ, ચાલો તેડેછે રાજન. ૭
ઋષ્ટને મન ચાંતા વારી, કહે વાત સરવથી, ધ્રીણીગોર તમે ચાલો આગળ,
હુ બોલવાનો નથી. ૮ ત્યારે ગોર ત્યાં ચાલી આંવ્યા, દુરબોધન પાસ; કોહો રા-
જજી કેમ બોલાવ્યા, મનમાં થયા ઉદાસ. ૯ ત્યારે છત્રપતી છળકાઈ ગયોછે,
બોલ્યો ધતરાષ્ટર કુમાર; લાવ્ય તારી દીકરને, મુજ સાથે પરણાવ. ૧૦
ત્યારે ધ્રીણી ગોર બોલ્યા, સાંભળો સાચી વાત; એમને એમ નથી પરણવાનું,
થાય ઘણા ઉતપાત. ૧૧ અહીં સભાની મધ્યે સ્થંભ રોપ્યો, ઉપર સવામણનું
મચ્છ; વચ્ચે શણુગાર ઉતારીને, ભલો ભીડાવો કછ. ૧૨ ઉપર ચડવું ને કામ

કરવું, બે ત્રાસ બાંધ્યા જાય; એક બાણે મછવેધીને, નાંખો જળકુડીની માંહ. ૧૩ એ અમારો પુજનીક થાયે, સાંભળો રાજન; પછે ધૃપતરાજ તમને, દેશે કંન્યા દાન. ૧૪ એ વીના નથી વળવાતું, રાખો હમણે હામ; ભરી સ-ભામાં ઉભા થઈને, કરો એટલું કામ. ૧૫ મછવેધ કરવાનો છે કેવો, કેમ કામ કરૂં આરંભ; સભાની વચે જઈને જુવો, બાર ગાઉનો સ્થંભ. ૧૬ મધ્યા ગાળે બે ત્રાસ બાંધ્યા, ચતુર થઈને નવ્ય સુકો; છ ગાઉ ઉપર ત્રાસમાં, બે પગ સાથે મુકો. ૧૭ પછે ખભા ઉપરથી મનુશ લેઈને, તરત કરો ટંકાર; એક બાણે જમણુ નેત્ર વેધી, નાંખો જળ માંજર. ૧૮ પછે ધીમે ધીમે ઉતરવું, સાંભળો રાજન; એ પ્રમાણે કામ કરશો તો, થશે લાખેણુ લગન. ૧૯ પણ રાજનું પુરૂ થાયે, કામ એટલું કરો; પછે એ રૂપાલી કંન્યાને, સુખે તમે વરો. ૨૦ એટલું પણ એ લેઈ બેઠા છે, એની અરજ હરી સાંભળશે; ને કોઈથી કામ થશે નહીંતો, કંન્યા લેઈ બળી મરશે. ૨૧ માટે એ કંઈ મોટું કામ નથીને, ચંતામાં નવ્ય પેશો; કામ કરતાં ને હેઠા પડાતો, કાષ્ટાસન જઈ બેસો. ૨૨ જુવો પેલા ચાર બેઠા છે, રાયે જોયુ જ્યારે; દુરજેધને સામુ જોયુતો, નીચુ વાલ્યુ ત્યારે. ૨૩ રાજ જોઈ થયો આકળો, હસ્તીનાપુર ભય; વાત સાંભળી વીચારની, ને થઈ ગયો તદ્દૃષ. ૨૪ છત્રપતી કહે મામા મારા, સાંભળો સરવથી; આતો કામ માહા કપરૂં છે, મુજથી થવાનું નથી. ૨૫ એતો નીચા લોકનું કામજ, કોઈ નહીં મારી તોલે; શા માટે એ વાર કરે છે, હાલુ તે કેમ બોલે. ૨૬ બળ્યો સ્યંવરને મછવેધન, આતો મોટો અન્યાય; જાત ભાત મારી જોઈને, પરણાવી દો કંન્યા. ૨૭ કરી ગર્જના ગોર બોલ્યો, એ વાતે બોલ નહીં ખોટો; ચોરાશી હજાર દેશનો, તુ રાજ તારા ધરનો મોટો. ૨૮ હાત અવળા વચન બાંખો, તે કરતા નથી સાર; માટે ઉઠી કામ કરોને, વચન માનો મારૂ. ૨૯ પીડી ચોલી આ-વ્યા પરણવા, આડુ અવળુ બોલે; તું જાણે છે હું છું મોટો, કો નહીં મારી તોલે. ૩૦ પણ કામ કર્યા વીના, નહીં મળે કંન્યાય; ન કામ થાય તો ઘેર જઈને, વરો તમારી માય. ૩૧ હવે લવારો જવાદોને, થનાર હોયને થાય. ઉતર હવે ન બોલશો, નહીંતો પાછા ઘેર જવાય. ૩૨ ઉંચા થઈ હાલુ બોલો, નહીં વીલેકની વાણી; અછકળા થઈ ઊભરો કાઢ્યો, જાત તમારી જાણી. ૩૩ દુરજેધનને વચન કહીને, રાયને તેડી જાય; ધીરજ રાખો ધૃપતરાજ, નવ કરશો ચંતાય. ૩૪ છત્રપતી કહે મામા મારા, ગોરેતો ધર બાલ્યુ; રોડ મારો ગયો નીકળી, મારૂં તે નવ આલ્યુ. ૩૫ શકુની સપાટે બોલ્યા, આતે શુ કેહેવાય; મછવેધન

કરીને આપણે, લેવી એ કન્યાય. ૩૬ ભાણીયા મારા ભડકશો નહી, છો રજના કુમાર; એક માંછલી આંખે વેધવી, તેના તે શા ભાર. ૩૭ છત્રપતી કહે રોહો! છો સાચુ, સત્ય કહુ આ હામ; મુજ વીના રાજ્યએ આવી, કેમ આરંભુ કામ. ૩૮ મારી શરમ પડી નહીને, જ્યાં ત્યાં ચડીને આવે; આજ એ મને સપડાવું, કદી એમને નહી ફાવે. ૩૯ શકતી કેહેછે કે હોછો સાચું, નવ રાણુ તમાર માપ; ગમે એટલા એ બેઠા પશુ, તમે સગિને કરો સંતાપ. ૪૦ રાજને મન રીસ ચડીછે, કેહેછે સગિને કેહેણા; રાય રવિના સામુ જોઈને, દેવા માંડ્યા મેહેણા. ૪૧ તમે સરવના મા બાપ સરણા, બોલી ઊડ્યો રાય; દુરજોધન મનમાં સમજ, ઊભો સલાની માંડ. ૪૨ વલણુ. ભવી સલામાં થયો ઊભો, બોલે છે રાજન, રાજ માત્રના સામુ જોઈને, મુજ બોલ્યો વચનરે.

કડવું ૧૫ રાગ લેકણીનો.

બોલ્યા વૈયાંખાએ વચન, હવે કોઇ ઉડીયેરે; સાંભળ જનમેજે રાજન, હવે કોઇ ઉડી. ૧ ત્યાં બોલ્યો દુરજોધન રાય, હવે કોઇ ઉડીયેરે, તમે સાંભળો મગિ સમાય, હવે કોઇ ઉડીયેરે, રહું આંખો તમે બે ટી રચાએ; સારૂ સર્વનું રૂપરે, મછવેદ કરવાને ઊઠો, તમે ભરાયા ભારે ભુપ. ૨ ૩ કન્યાની આશાએ આ- વ્યા, પીઠી ચોળી થઈ રૂડીરે; કડા સાંકળાં ઊતારોને, તમે હાથે પહેરો ચુડી; હવે ૪ બની કણીને બેઠા સલામાં, હવે હમએ ધાલે હામ; મારા વીના આટલુ તમથી, કર્યું ન કેમએ કામ. ૫ ૬ રૂપાળાને રૂડ થઈ આંખ, મોટા ભાગે દેશરે; ધીક્કાર તમારી જનેતારે, પીઠી કડાણે ચોળી મેશ. હવે ૭ શણગાર સારા સજીને આંખ, સારો કર્યો છે ચેહેરારે; શેલા મંડીજ ઊતારી, ઘેર જઈને ધાધરીયો પેહેરો. હવે ૮ ધનુશખાણુ ઝાલી જાણોછો, સગિએ તમથી હેડરે; પશુ નામ બાપનું બોલી બેઠા, સગિ પથ્થર માને પેટ. હવે ૯ કેહેતા મુજને લજ્યા આવે, બળે રૂપતને હોળીરે; અવતાર સૌના છુટી પડ્યા છે, પીઠી કે- ઠાણે ચોળી. હવે ૧૦ હંકાર મનમાં આણો અતીસે, રે ફાટી ગયાછો અપારરે; જુવાનીઆનું જોર જાણું, છુટી પડ્યો અવતાર. હવે ૧૧ નીચુ ઘાલી બેઠા સ- ભામાં, શણગાર સઘળાં છાંડોરે; આછી એટો એઢણીને, ગોરી થઈ ઘર માંડા. હવે ૧૨ રાજના મનમાં શોક થયોછે, જન જુક્તીએ આંખારે, ક્ષત્રી પુત્ર કોઈએ જાણો, છુડીઓને તમે ધાવ્યા. ૧૩ એકવીસ વાર નક્ષત્રી કીધી, પૃથ્વી દરશુ રામરે, જનેતાનું ઊઠર લજવ્યું, બોલ્યું બાપનું નામ. હવે ૧૪ આખી પૃથ્વીનો હું તો રાજ, રૂપી કહે ધણું જોરે, જત લગાસી લજવી ઝઝી, હું દીઠો ન-

જેધન દીવો. હવે ૧૪ તસ્દી લેઈને હું આવ્યો છું, વાત વીવેકથી વરણોરે; છેલીવાર મારે કેહેવું પડે છે, ઘેર જઈને માને પરણો હવે. ૧૫ મેહેણાં સાંભળી સઉના મનમાં, થવા માંડ્યો સંતાપરે; પાછળથી પસ્તાવા માંડ્યાં, હું આવ્યો તમારો બાપ. હવે. ૧૬ અમીમાની હંકારથી બોલ્યો, મેહેણાં દીધાં જ્યારેરે; સઉ રાજ સાંભળી રહ્યા છે, ઉડ્યા જલદરાય ત્યારે. હવે. ૧૭ાવલણા જલદરાયજ ઉડીયા, રાજ સભામાં જાયરે; દરજેધનને વારીને, રાખે સભાની માંહેરે.

કડવું ૧૬ મું રાગ મારની સાખી.

વૈશમપાયે એણીપેરે બોલ્યા, સુણ જનમેજે રાય; વિસ્તારી તુજને સંભળાવું મઝવેધન મહીમાય. ૧ છખીતાયે છત્રપતીને, કહુ હવે ના બોલે બોલ; મોટાની મોટાઈ રાખો, ઘટશે તમારું તોલ, રચાવા નડારા વચન કહા પણુ, કોઈ ઉતર નવ આવે. ૩ મોટે તમારે ક્ષમા રાખવી, દેશે કપડો તમને દ્રોણુ; દુરજેધન કેહે જલરવાડા, તું કેહેનારો કોણુ. ૪ જલદવમા તુજ નમેસોને, કેહેવાયો બ્યભીચારી; શું શીખામણુ દેવા આવ્યો, મામા માસી મારી. ૫ ગોકુળમાં તે ગાયો ચારી, માખણુ મોટે જાયો; વંદાવનમાં ગોપીકાની, માગી પીતો છારો. ૬ મારા સમાન કોણુ છે રાજ, એમ પુચારી બોલે; કરન કહે તમે મોહોટા છો, નથી તમારી તોલે. ૭ જ્યારે મુજને કહુરે તમે, ત્યારે વાતો કહુ છું વરણી; તમે અંધના દીકરાછો, તારી મા આખસાને પરણી. ૮ ક્ષત્રીકુળમાં અવતર્યાછો, ભાષણુ કરો મન ભાવે; આખસાના પુત્ર કાહાવો, એની અસર આવે. ૯ મોટે તમારી બુદ્ધી બગડી, મારું તે શું ચાલે; અવડી મતીના ચોટાછો, જ્યાં ત્યાં ગોધા ધાલે. ૧૦ સોખત તેની અસર આવે, નીચાંની નીચી જાત; સંત સમાગમ કર્યો નથી તે, જાત વિના પડે જાત. ૧૧ અન એવો ઓડકાર આવે, ખરું કહા થી ખાર; ખરું કહે તો કાળજે વાગે, એ અંધ તણા કુમર. ૧૨ અનાદીથી ચાલ્યું આવે, હેવું કેમ બોલાય; આ ગંગાના દીકરા બુવે છે, ભરી સભાની માંહે. ૧૩ કહે દુરજેધન મામા મારા, આ બુવો કરન કાળો; મોટો મોહન થવા આવે છે, બુદ્ધિ એની બાળો. ૧૪ મામા બોલ્યા ભણેજ મારા, શું દેખાડો મોટાઈ; તારી પાસે ઉમા રહ્યામાં, બેન મારી ખતરાઈ. ૧૫ તારે દુરજેધન બોલ્યો ત્યાં, શા મન કરો સંતાપ; મારા બોલ્યાની રીસ ન કરશો, બેસો આસને આપ. ૧૬ પ્રભુ કહે કે હું જઈ છું, પણ સાંભળને રાજન; પારકે ઘેર શી ભ-

વાઈ કરવી, તું કરે છે તોફાન. ૧૭ દુરન્તેધન હાથ બેડી કહે છે, સાંભળો બુ-
ગલ્લવન; માફી માગુ મોહન મારા, તમો દેવકીજીના તન. ૧૮ સવળી સભા સાં
ભળ્યાં કરે છે, કહુ કરન એ ઠીક; આપુ અવળ બોલતોતો; બતાવી બહુ બીક
૧૯ નીચું ઘાલી રાજ બેડો, કેહે મામાને વચન; કરણ ભાઈ કાંઈ કરોને, એમ
બોલ્યો રાજન. ૨૦ કરણને શકુની બોલ્યા એવું. ચતુરભુજને રીસ ચડશે;
નકારા વચન કહા વીકલને, માટે સ્થંભે ચડવું પડશે. ૨૧ દુરન્તેધન કહે ત્રાસ
ઉંચા, જળમાં કેમ નેવાય; કદાપી હેડો પડુ તો મરું, ગાદી નબ્બ ભોગવાય. ૨૨ મામા
કહે એ નથીરે કપર, એવું તે કેમ થાય; કન્યાને એ ઝરખે બેડી, જાણે જબક વી
જળી થાય. ૨૩ દુરન્તેધન કહે મામા મારા, સાંભળો સરવથી; રૂપ અતો કીક કન્યા
નું છે, ત્રીલોકમાં દીડી નથી. ૨૪ સ્થંભના ઉપર હું ચડીશને, કરીશ મહાવેધન;
ભાગ્ય મારૂં ફરી ગયુંને, એની સાથે થશે લગન. ૨૫ મુજ ઘેર રત્ન કન્યા આવે, રાં
કને હાથ રતન; કામકાજ કંઈ કરવા નહીં દઉં, જાણતું કરી જતન. ૨૬ કન્યાદાન
વખત એનો મારો, હસ્તમેળાપ થાશે; એ સતી સાધવીના હાથનો જાણુ મુજ
કંસાર ખાશે. ૨૭ મોહોડેથી મલકાઈ ગયો છે, ઘાંટો કાઢી કે વચન; દ્રુપતરાજ
પાસે આવોને, પંચાળના રાજન. ૨૮ ત્યારે દ્રુપતરાયે વીચારીને, બોલાવ્યા ગોર
ત્યાંહ; બુવો છત્રપતી કેમ બોલાવે, જાણો સભાની માંહ. ૨૯ ધ્રીણી ગોર કહે
ચાલો રાજ, આવુ તમારી સાથ; ફકર ચંતા નવ ધરસો, બેઉ ચાલ્યા ઝાલી
હાથ. ૩૦ બંને જણા ત્યાં આવી ઉભા, દુરન્તેધનની પાસ; દુરન્તેધન મુજ વા-
ણી બોલ્યો, રાય કરને મનમાં કયાસ. ૩૧ ઉંચ કુળમાં અવતર્યો છું, સત્ય વડુ
વચન; જળકુંડાળે જઉં છું હું, કરવા મહાવેધન. ૩૨ પુરપતી પહેલેથી કહું
છું, વચન થીર કરી થાપો; મહાવેધ કર કન્યા વર, તમે પહેરામણી શી આપો,
૩૩ ત્યારે દ્રુપતરાજ બોલ્યો, આવી હમણે હામ; રાજ તમે સાચુ કહોછો, પહે
લાં કરો એ કામ. ૩૪ તમ જોગ મનશું મળવાનું, પણ રાખો મારૂં નામ; અકેક
વસ્ત્ર પહેરી નીકળીને, સૌ આપુ ધરને ગામ. ૩૫ ગોર કહે તમે ગુણવંતા છો,
આ વાત રહે શી ધારે; પાણી પહેલાં મોજડા શું, રાજજી ઉતારે. ૩૬ ધર ગા-
મને નામ કરીને, આપુ સવળો દામ; તમથી મારે નથી વધારે, આપુ દામ ક-
રો કામ. ૩૭ ત્યારે દુરન્તેધન ત્યાં બોલ્યો, હવે જાણો નીરધાર; ગોર દ્રુપત ગ-
યારે ચાલી, કહેછે અંધકુમાર. ૩૮ મામા મારા બોલજ સારા, હવે શા કરવા
મનસુખા; કદાપી હું હેડો પડુ તો. તમો રહો ઝીલવાને ઉભા. ૩૯ કરણભાઈને
સાથે રાખો, મરણ ન થાયે મારૂં; જળકુંડાળે ઉભા રહો જઈ, તો તો ઘણુ સાર.

૩૯ મને કરી હવે ફર નથી પણ, થનાર વસ્તુ થાશે; મારા ભાગ્યની આ કન્યા છે, તે કોણ લઈને જશે. ૪૦ નથી ડરવાનો કામ કરવાનો, જેઠિ કન્યા સામુ ભાળી; મારા મનમાં કંઈ કંઈ થાયછે, જેઠિ ક્ષપતની બાળી. ૪૧ મામો કહે હું મનમાં મુંઝાઉં છું, ભાણેજ તતપર થાઓ; વાતમાં વિલંબ ન કરવો, તમે જળકુંડાળે જાઓ. ૪૨ કરણ કહે તમે હવે ન બોલશો, ઉપરથી પડવાની વાત; હું પણ ત્યાં પાસે ઉભો છું, કાંઈક કરીને વાટ. ૪૩ કરણે કહ્યું ને હીમત આવી, લો આલ્યો સરવથી, પણ શકુનીમામા પેલી કન્યા, કાંઈ સામુ જોતી નથી. ૪૪ કોણ જણે એ મારી સાથે, કેવી રાખશે પ્રીત, કોકની પાસે કહેવરાવો તો, સામુ જીવે ખચીત. ૪૫ શકુની કહેછે ભાણેજ મારા, બળ્યા વીચાર તમારા; હું કન્યાના સામું જોઉં છું, મને કરે અણસારા. ૪૬ પણ તું તારા મનમાં સમજને, મને સાનમાં સમજવે; મામાજી તમે ઉઠાડો એમને, ક્યારે મચ્છવેધ કરવા આવે. ૪૭ હાવી વાતો સાંભળી હરણે, પરણે પુરણ પ્રેમ; મામા એ મારે ઘેર આવશે, મારે મારવાનો એને નેમ. ૪૮ પાસે બેસી પાન સોપારી, ખાઈ કરીશું વાત; ઘેર જઈ ભાતુમતીને કહાડું, મારીને બે લાત. ૪૯ મોટે મામા તમે જીવોને, માર કપાળ મારે તેજ; મામો કહે તું ભાગ્યશાળી, તું ભલો ભાણેજ. ૫૦ હમણા એને હું કહેવરાવું, પણ ગણાઈએ ગમાર; દુરજોધન કહે ઘેર આવે તો, સારા ધરાવુ શણગાર. ૫૧ એમ કહીને ઉઠી આલ્યો, રાજ દુરજોધન; હવે સુધી સામુ નથી જોતી, ચંતા રાયને મન. પર પછે ધીમે ધીમે આવ્યો ચાલી, સ્થંભની પાસે જાય; અટારી ઉપર સતી બેઠા છે, દાસીઓ બોલી ત્યાંય. ૫૩ અરે બાઈ હવે તમે જીવોને, ઉઠ્યા છત્રપતી; એ મોહોટા રાજજી આવ્યા, સાચુ કહુ સરવથી. ૫૪ ત્યારે સતી સાધવી બોલી ઉઠ્યા, સાંભળોને નીરધાર; બાઈ તમે કહો તે સાચુ, એને બહુ હંકાર. ૫૫ મોટે મને એને જોઈને, ઘણો આવે છે કરોધ; ચોરાશીહજાર દેશના, એ છે જખરા જોધ. ૫૬ હું મારા મનમાં સઉ સમજું, વાત ન રાણ છાની; એનું પારખું હું જણું છું, એ છે બહુ અલીમાની. ૫૭ ત્યારે સઉ સખીયો ત્યાં બોલી, થશે તેજ થવાનું; કદાપી એ કામ કરશે તો, એને ઘેર જવાનું. ૫૮ દાસીયો કહેછે કહુ ખર, તમે સત્ય વધાવચન; એમ વાતો કરે એટલે, જળકુંડાળે રાજન. ૫૯ ॥ વલણ ॥ આવી ઉભો જળકુંડાળે, છત્રપતી જે રાય; આડાઅવળી જોયા કરેછે, વીચારે મનમાં.

કડવા ૧૭ રાગ સામેરી

વૈશાખાએ રૂશી એણીપેર બોલ્યા, સાંભળને તું રાય; ત્યારપછી શું નીપન્ધુ,
 કહુ વીસ્તારી મહીમાય. ૧ સઉ સભા ત્યાં જોયા કરેછે, જળકુંડાળે રાજન; કન્યા
 સામી દ્રષ્ટી કરીછે, મોહ પામ્યો જોઈ મન. ૨ ત્યારે રાજ માત્ર વીચાર કીધો, હવે
 શો કરશુ ઉપાય; વારાફરતી કરો પ્રાર્થના, પ્રભુ પ્રસન થાય. ૩ ત્યારે સઉ ધ્યાન
 ધરીને બેઠા, વીઠલ વાહારે ચડજો; આ અકરમી ઉઠ્યો સભામાં, વહેલો હેઠો પડજો. ૩
 સદલ જરાસંઘને શીશુપાળ, તે કહે દંતવક્ર ત્યાંહ; આ અધરમી હેઠો પડજો,
 હાથમાં આવે કાંય. ૪ એમ વારા ફરતી સરવે રાજ બોલે વાત; બ્રમ સભામાં
 ભીમ બોલ્યો, સાંભળો મારા બ્રાત. ૬ ધર્મ ધોરીધર ભાઈ જીવાને, અકરમી
 એ ઉભો; બની ઠણીને એ આવ્યો છે, જણે મોટો સુખો. ૭ ભીમ કહે છે ભ-
 ગવાનને, વારે વિઠલ ચડજો; એ અભીમાની ઉપર ચડે તો, જળકુંડાળે પડજો.
 ધર્મ કહે ભાઈ એ શું બોલ્યો, હૈયામાં હરખાઈ; ભલો ભુડો પણ આપણા
 ધરમાં, એ છે આપણો ભાઈ. ૮ એ કરશે તો આપણા કુળને, નહી કેહેવાય અ-
 ન્યા, સઉ સભામાં નામ વધારી, ધેર લાવશે કન્યા ૧૦ ત્યારે ભીમને ખોટું લાગ્યું,
 એવું તે કેમ થાય; આપણા કરમની કન્યા, એ ક્યાં લઈ જાય. ૧૧ માટે મેં સ-
 મજીને કહ્યું છે, વેહેલો ઉપર ચડજો; દાઝ રાખી દળમાં કહ્યું છું, એ દુરજોધન
 પડજો. ૧૨ ધર્મ કહે તું એવું કહે છે, શું સમજીને મન; ભાઈ આપણો હેઠો
 પડે તો, આપણને લાછંન, ૧૩ સમજવીને છાનો રાખ્યો, બેઠો જઈને સ્વચ્છ;
 વસ્ત્ર શણગાર ઉતારીને, ભલો ભીડાવ્યો કચ્છ. ૧૪ પગમાં સોનાનો છે તોડો,
 અંબોડો વાળી જાય. સઉ રાજ કરે ચેષ્ટાળી ત્યાં, કોઈથી નવ બોલાય. ૧૫
 ૧૫ ફકડ અકડ થઈરે ઉભો, હૈયે હરખ લાવે. પાન બીડાં પ્રેમે ચાવ્યા, મુંછો
 વાંકી ચડાવે. ૧૬ પટકો લટકો કરીને બાંધ્યો, કેડ કસીને બાંધે; ધનુષ બાણ
 હાથમાં હતાં તે, ભેરવી દીધાં બાંધે. ૧૭ કન્યાના એ સામું જીવે છે, કરે આંખો
 ના અણસારા; હૈયામાં એ નથી સમજતો, સા ક્ષત્રીના ધારા ૧૮ આખી સ-
 ભા જોયા કરે છે, વિચારે સરવથી; સભાથી ઉઠી આવ્યો પણ, આજ્ઞા માગતો
 નથી. ૧૯ કોઈને વાત એવી નથી ગમતી, ઉભો હરખ પામી; રાજના સામું
 જોતો નથી, નજર કન્યા સામી. ૨૦ પાટીયા ઉપર પ્રેમે ચાલ્યો, હૈયે ધાલી
 હામ; પાટીયું અનુચરે ખેંચી લીધું, કરી સ્થંભને સલામ. ૨૧ પછે પાપીએ
 ચડવા માટે, વિચારે હલ સાથ; મચ્છવેધના થાંભલાને, ભલી ભીડાવી બાથ. ૨-

ધીમે ધીમે ચડતાં ચડતાં, વિચાર સાવચોટ; પેલી રૂપાળી કન્યા પરણું; એમ કહી મેલી દોટ. ૨૩ દુરજોવન બહુ દોટ મેલી, ચડતો સુર સપાટે; ઝાઝી જુ-
કિત મુકિત કરતો, ચાલ્યો જોર ઝપાટે. ૨૪ રાજ સહુ વિસ્મય પામે છે. નંચી
કરતા કોઈ સોર; જોર જણાવી મનથી ચડતો, જેમ પતંગ મગે દેર. ૨૫ બહુ
બહુ બગથી ફાળ ભરે છે, શરીરે નવ કાંપે; વેકડા મારીને ચડતા, હનમાન જેવો
ટાંપે ૨૬ જેમ સપાટે વાયુ વાયે, તેમ એ ચાલ્યો જાયે; રાજ કહે હાલું કાય ન ચ
ડીયું, વિસ્મય સધળા થાય. ૨૭ આપણે એની કરી મસ્કરી, મનમાં લાવી ખે-
ટું; માગવેન કરશે કન્યા વરશે, એનું લાગ્ય મોટું. ૨૮ એના લાગ્યમાં એ છે
કન્યા, ખોટું નહીં લવલેશ; જુઓ હજી ઝપાટે ચડે છે, છુટા થઈ ગયા કેશ ૨૯
નિશ્ચય એ વરવાનો કન્યા, સહી બોલે જેમ ફાવે; અતીમને છલકાઈ ગયો છે.
છ ગાઉ સુધી આવે. ૩૦ જુઓ જુઓને લાઈયો સધળાં, આપણે માન ખોયું;
સભામાં સામળીયો બેઠો, તેને સાચું જોયું. ૩૧ અંતર જમીએ એવું જાણ્યું
એ તો નિવે વરશે; ભગત મારા પાછા જશે, માડું બોલ્યું ફરશે. ૩૨ ઉલટ
આણી મનમાં જાણી, કામ દશ્રેએ કીધું; જ્યારે ઉંચે ચડી ગયો, ત્યારે બાજ
હરીને લીધું. ૩૩ જમ સભામાં ભીમ બોલ્યો, ધર્મે કહું સહુ શાંખુ; શરમ હવે
શાની રાખું, દરીયામાં સ્થંભ નાખું. ૩૪ હું ઘણા દિવસથી ગભરાયો છું,
નવ બેલશો કંઈ ફેર; આપણને એને બહુ દુખ લીધું, આજ વાળુ એનું વેર.
૩૫ ત્યારે ધર્મ ધોરપર બેઠ્યા, એવું તે કેમ થાય; એને મારવાની વાત કરે
છે, બાંધવ એ કહેવાય. ૩૬ ભીમ કહે છે ભાઈ લાગ આવ્યો, તતખર વેહેલો
થાઉ; થાંભલો દરીયામાં નાખી, કન્યા ઘેર લઈ જઈ. ૩૭ ધર્મ કહે તને મારા
સમ છે, હવે ન બેલશો કાંઈ; સારો નરનો એ કહેવાતો, ભલોરે ભુંડો ભાઈ.
૩૮ ભીમ કહે સત્યપત્ય રાખો છો, તમ પ્રતે નવ ચાલ્યું; ધર્મ શર્મને કર્મ ગણો
છો, તેનું આ ધર ઘાલ્યું. ૩૯ એમ કહીને બેસી રહ્યો, સ્થંભ ઉપર શું થાય;
જીવ અકળાયો દુરજોવનનો, બાઝ્યો સ્થંભને ત્યાં. ૪૦ ઉપરથી બહુ ઘાંટા
કાઢાડે, ધરે મનમાં સંતાપ; ભોગ લાગ્યા હુંતો આવ્યો, ઓરે મારા બાપ. ૪૧
જીવ જવાનો નીશ્યે મારો, ઓ મામા બોલ સેહેજે; હું હેઠો જો હવે પડુ તો,
મુજને ઝીલી લેજો. ૪૨ હામ કામ કરવાની નથી, શો કરવો ઉપાય; ફેર ચડવા
માંડ્યા અતીશો, જીવ મારો ગભરાય. ૪૩ એમ ઉપર બહુ અકળાયો, પુરણ મળી
પાપ; ચીસો રીસો કરીને કહેછે, સાંભળે એનો બાપ. ૪૪ અરે દેવ તેં આ

શું ક્રીડું, ખાલી કરી ઉપાદી, રાજપાટ મારૂ રોજાશે, કોણ ભોગવશે ગાદી. ૪૫
તેજ સ્વરૂપ એ કન્યાનુ જાણી, છુદ્ધી મારી બગડી; સતી તું સઘડીના જેવી,
સઉને નાખ્યા રગડી. ૪૬ જીવતાં રહેવાની નથીરે આશા, કોણ કરે અહીં મુજ
સાય; તારી સાથે બળ્યું પરણવું, એરે મારી માય. ૪૭ ઉંચું નીચું નથી ને
વાતું, શરીર થર થર કરૂંજે; અવની આભજ એક દીઠું, લીલાં પીળાં સુજે. ૪૮
પરસેવો બહુ થવા માંડ્યો, દેહ દુખી બહુ થાય; રવાટાં બહુ ઉભા થયા, જાણે
જીવડો જાય. ૪૯ જીવ એનો ફરવા લાગ્યો, ઉલટી એને થઈ; આંખે અંધકાર
થયો છે, શુદ્ધબુદ્ધ નવ રહી. ૫૦ જેવા પહેલાં મેણાં માર્યા, તેવો બોલ ન સાં-
ખ્યો; તેવો પ્રભુએ ઉંઘો કરીને, જાળકુંડાળે નાંખ્યો. ૫૧ પથરની ધાર પેશી
ગઈ, કપાળ એતુ કુટ્યું; ઉંચેથી હેઠો આવ્યોને, રૂંધીર ઝાઝુ છુટ્યું. પર પાણી
નો હેલકારો વાગ્યો, ઉપર આવ્યો જ્યારે; સેવકો સપાટે આવી, તાણી કાઢાડ્યો
ત્યારે. ૫૨ ઉંઘે માથે હલાવીને, પાણી કાઢાડ્યું બહાર; સરવે સામું જેવા માં-
ડ્યું, જાણે જીવ નથી લગાર. ૫૩ સભા સરવે હશી પડી છે, કરે સેવક ઝાપટ;
ગોર મિણ્ણી પાસે આવી, લીધો માથેથી મુગટ. ૫૪ શકુનીમામા સામા આવ્યા,
બોલ સઉએ ક્રીધા; રૂ બાળીને ચેવીને, એને પાટા બાંધી દીધા. ૫૫ નારદજી
ત્યાં નાઠા આવ્યા, લાવ્યા સઉ શણગાર; પંચીયુ પોતે પહેરાવ્યું, કાણુ ન લાગી
વાર. ૫૬ કાનઢંગી ટોપી બાલી, કંઠા પહેરતાં ચાળા; કપાટમાં દીઠું તાનીને,
હાથમાં આપી ચાળા. ૫૭ કાષ્ટ આસન પાસે લાવ્યા, સૌ ઉઠ્યા રાજન; ભલે
પધાર્યા ભલે પધાર્યા, એરે દુરજ્ઞેધન પદ મછવેલ કરીયા, કન્યા વરીયા, ઉ-
પર છટપટ ચડીયા; વાર તમને લાગી નહીને, વહેલા હેઠા પડીયા. ૬૦ પીઠી
ચોળી શ્રીફળ લીધું, કોતું નોરો એક; અમે જાણીએ તમારા માને, આપ્યું
હશે કોઠું. ૬૧ મિણ્ણીગોરને કહેછે રાજ, સાંભળો સરવથી; સઉ રાજના જેવો
જાણે, હું બેસવાનો નથી ફર વીચાર રાખીને બોલજો, કહું તે આ ઠામ; ગોર
કહે બહુ સારૂં કર્યું, બોલ્યું બાપનું નામ. ૬૨ પરણવાને મેં આવ્યાતા, પીઠી
તમે ચોળી; પીઠી ઠેકાણે રાખ ચોળી, મારે હમયે બળે છે હોળી. ૬૩ પહેલાં
છકમાં છટ્ટી ગયાતા, નવ કર્યો કાંઈ વીચાર; હવે સરવે જાણી ગયાને, એ અં-
ધના કુમાર. ૬૪ મામા કહે ભાણેજ ન બોલો, શીઠ ચંતામાં પેઠા; જાણે આ-
પણા મહેલમાં, ઉઘાડે માથે પેઠા. ૬૫ દુરજ્ઞેધન કહે મામા મારા, નથી માય મેં
બોલ્યું; પહેલાં આ ચાર પડ્યા હતાતો, મેં શણું નીચું નેચું. ૬૬ સઉની વચમાં
આવી બેઠો, રાજ દુરજ્ઞેધન; જસસંધ કહે ગાળો દીધી, એ આંધળાના તન-

રાહ્યરામ બોલ્યો સપાટે, વાત ધાનમાં ધરજે; તારી માને બે પરણ્યા તેમ, તું
 ઘેર જઈને વરજે. ૬૯ દુરજેધન કહે તમે બોલોને, નથી કર્યા મેં અન્યા; તમારા
 કપાળમાં ડામ દેશે, પરણીશ રૂપાળી કન્યા. ૭૦ માંહોમાંહી લડ્યા કરેછે; સાં-
 ભળે સહિ રાજન; ધ્રાણીગોરે આવીને, કરીયુ સમાધાન. ૭૧ દુપદરાયે રોવા
 માંડયું, હવે વલે શી થાશે; આશા મારી પુરી થઈ નહી, કન્યા કુંવારી રહી જશે
 ૭૨ જમ સભામાં લીમ બોલ્યો, મોટા ભાઈ તમે ભાળ્યું; છેવટ હંકારી હેઠા પડ્યો
 ને, કર્યું મોહોડું કાળું. ૭૩ મુત્રા તમારા એ ભાઈ આવ્યા, સત્ય કહુ આ ડામ;
 આંધળાના દીકરાએ, બોલ્યું બાપનું નામ. ૭૪ આપણા કુળમાં અંગારો એ,
 હાલુ કદી ના થાય; બીજા રાયને હાલુ થાય. તો, પટેરે કુવા માંહ. ૭૫ વળણ.
 કુળમાં એણે કલંક લગાડુ, હાલુ તે કેમ થાય; શું સમજ એણે પીઠી ચોળી,
 આવ્યા સભાની માંહ.

કડવુ ૧૮ મું રાગ અહોરાયજનો.

હવે વૈશંપાયે એણીપેરે બોલ્યા, સુણુ જનમેજય રાય; વીસ્તારી તુજને
 સાંભળાવું, મચ્છવેધન મહીમાય. અહો રાયજ સુણીયે. કોય સભામાં થયુ ન
 ઉભુ, દુપતને થઈ અંતાય; આંખમાં આંસુ લાવીને, ગયો ધરતી માંહ. અહો
 પોતાના મમમાં થયો ઉદાશી, કામ કેવુ કીધું; એક રૂપાના પ્યાલામાં, એણે વીશ
 ઘોળી લીધું. અહો ૨ એટલામાં ત્યાં દ્રાણીગોરજ, આવી પોત્યા ત્યાંય; નાર
 દજ પણ પાસે ગયા, રાય આતે શું કહેવાય. અહો ૩ આમ એકદમ કામ ન
 કરવું, એથી જીવજ જશે; સભામાં જઈને મેણું મારો, કોક ઉભો થાશે. અહો
 ૪ નારદ દ્રાણીએ હાથ ઝાલ્યો, સભામાં લઈ જાય; કહે રાજ તે હવે શું કરવું,
 જીવ મારો જાય. અહો ૫ સૌ રાજ કહે ધીરજ રાખો, હાલુ તે ન થાય; હજી
 જાહવને કહેવાનું છે, વળી બેઠી પ્રદ્ધ સભાય. અહો ૬ આગળ કામ આવા
 થયા છે, ધીરજ રાખો મન; સૌ રાજના સાંભળતાં, દુપત બોલ્યો વચન. અહો
 ૭ ક્ષત્રીનંદન આવ્યા ઇચ્છાએ, વાત મનમાં ધારી; હવે રે શો ઉપાય કરવો,
 કન્યા રહી કુંવારી. અહો ૮ પુન્યદાન મેં ઘણું કર્યા છે, હાથે બળેછે હોળી;
 બનીડણીને રાજઓ સૌ, આવ્યા પીઠી ચોળી. અહો ૯ એકવીસ વાર ન
 ક્ષત્રી કીધી, ફરશુરામે ધરતી; રાજપુત્ર કોઈ રહ્યું નહીને, દશારે મારી પડતી.
 અહો ૧૦ નામ બોળી સરવે બેઠા, મન કરે મનસુબો; વચન રાયનાં આવાં
 સાંભળી, કરણ થયો છે ઉભો. અહો ૧૧ ઉભો રહેરે દુપતરાજ, હાલું કેમ

બોલાય; ગંગાજના દીકરા તે, બેડા સભાની માંહ. અહોં ૧૨ તેની તુજને શરમ નથી ને, થયો ધર્મ તુજ બ્રહ્મ; તે માટે તારી કન્યા કુમારી રહી, તું પામે છે કષ્ટ. અહોં ૧૩ તે માટે ફકર ચંતા નવ કરશે, વાણી તું થીર થાપે; મછ-વેધ કરવા હું જાઉં છું, મને પહેરામણી શી આપે. અહોં ૧૪ ત્યારે દુપતરાજ બોલ્યો, કષ્ટ સઘળા કાપુ; મુજને કાંઈ જે મળે તે, તમ લાયક હું આપું. અહોં ૧૫ આમ વાત કરીને એતો ચાલ્યો, પડ્યો દુરજોધનને વેહેમ; દુરજોધન કહે મામા મારા, હવે થવાનું કેમ. અહોં ૧૬ ચાંતા કરણુમાઈ ઉઠ્યો, મારા કરમ ની કન્યા; પીઠી ચોળી જન લઈ આવ્યો, થવારે બેડો અન્યા. અહોં ૧૭ કરણુરાયને પાસે બોલાવ્યો, હું કરવા જાઉં કાજ; જન સાથે પાસે આવ્યા, તેથી જય આપણી લાજ. અહોં ૧૮ દુરજોધન કહ સાચુ કહોછો, જોઉં કાણુ પરણે નારી; મામાને પાસે બોલાવ્યો, આ વાત નથી કાંઈ સારી. અહોં ૧૯ કરણુરાયને કહેવા માંડ્યું, બોલ્યો દુરજોધન; કામ કરવા જામો તમે તો, પાળો માફ વચન. અહોં ૨૦ મચ્છવેધન જે તમે કરો તો, વાત માહરી વરણુ; જન લે-છને હું આવ્યો માટે, એ કન્યાને હું પરણુ. અહોં ૨૧ કરણુ કહે મારે નથી વરવી, કામ કરવા જઈએ અમા; હેડે હું ઉતરી જા કરીને, કન્યા પરણુને તમો. અહોં ૨૨ એમ બોલી વચન આપ્યું, કરણુ રાજ જય; સ્થંભની પાસે ચાલી આવ્યો, વીચાર્યું મનમાંહ. અહોં ૨૩ હું જોધન મામાને કહે, એ કન્યા કયાં જશે; લોકો મશ્કરી કરશે માહારી, પાણુ કન્યા આપણી થાશે. અહોં ૨૪ શકુની સપાટે બોલ્યા, ભાણેજ તારા કરમની; કરણુ કામ કરી પરણા. તમને, એતો વાત શરમની. અહોં ૨૬ છત્ર પાતી છળકાઈ ગયો છે, હવે ન કરશે વાર; દુત રાજને ખબર આપો, કરે સામગ્રી તઈઆર. અહોં ૨૭ પછે જળ કુંડાળે ચડીયો રાજ, કામ સપાટે કીધું; પાટીયા ઉપર ચડી ગયો કે, પાટીયું તાણી લીધુ. અહોં ૨૮ બાહાદુરે બાથ ભરાવી સ્થંભે, ચડવા માંડ્યું સાવચેત; કરણુ કામ કરવા નાહો, મેલી દોટા ઉપર દોટ. અહોં ૨૯ થોડીવારમાં ચાલી આવ્યો, ત્રાસ દાંડી પાસ; હીમત ઘાલી ઉભો રહોછે, ખાવા માંડ્યો શ્વાસ. ૩૦ છત્રપતી કહે મામા મારા, હવે ચંતા બેડી હેડી; ત્રાસ સુધી જઈ પહોચ્યો એ, કન્યા આપણા ઘરમાં પેડી. અહોં ૩૧ મામા કહે હમણા નવ્ય બોલો, વાત ન કરશે ફેર; કામ કરવા પછી વાત સદુની, આપણે થવાના શેર. અહોં ૩૨ સ્થંભે ઉભો તે સહુ જુવે છે, દેખીને હરખ થાય; હવે મચ્છવેધન કરશે, ચતરજીજને થઈ ચંતાય. અહોં ૩૩ એતો મારો પરમ ભક્ત છે, એને તે કેમ

પાડુ; ગમે તેવો પડપંચ કરીને, હેડો હું ઉતારું. અહો ૩૪ દુષ્ટ દુરજેધન એ કન્યા લે, મુજથી નવ્ય ખમાય; નારદ રૂશીને તેડાવ્યા છે, પછે કર્યો ઉપાય. ૩૫ નારદજી આવીને ઉભા, સામળીએ કીધી સાન; નારદજી સમજી ગયા, સમજાવું રાજન. અહો ૩૬ ભકત મારા પાછા જાય તો, આખર મારી જાય, ઘણા દહાડાથી દુખ ભોગવે, ક્યારે પ્રગટ થાય. અહો ૩૭ એમ જણી નારદ નાઠા, કહુ કરનને સારું; હમણાં હું હમથી જઈને, એને હેડો ઉતારું. અહો ૩૮ એમ જુકતી મુકત જદવ કરતાં, નારદ તતખર થયા; સતી સાધવી બેઠી અટારી, તેની પાસે ગયા. અહો ૩૯ ॥ વલણુ ॥ નારદ આવ્યા સતી પાસે, આપ્યું છે આસન; કોહો માહારાજ કેમ પધારયા, નારદ બોલ્યા વચનરે. ૪૦

કડવા ૧૯ રાગ ધનાસરીની સાખીનો.

વૈશંપાયે એણીપેર બોલ્યા, સાંભળને તું રાય; વીસ્તારી તુજને સંભળાવું, મધ્યવેધન મહીમાય. ૧ આસન ઉપર નારદ બેઠા, અતી ધરી ડિવાટ; માથુ ધુણાવી શીશ પછાડી, બે હાથ દીધા લેલાટ. ૨ આંખો મધ્યે આંસુ આવ્યા, ઉતરી ગયું છે મુખ; સતી સાધવીએ પુછ્યું ત્યારે, શું છે દારણુ દુખ. ૩ આજ હરખનો દીવસ માહારે, તમો કેમ ઉદાશી; મારા સોગન ખવરાવી પુછુ, કેમ નારદ નીરાશી. ૪ નારદ કહે તમે શું પુછોછો, વાત કરો વીચારી; કશી મને અંતા નથીને, થઈ ઉદાશી તમ રી. ૫ સતી સાધવી બોલી ઉઠ્યા, ધરશો નહીં દુખ; અતંરપટ અહીં ન જણુશો, કહેને મારે મુખ. ૬ ત્યારે નારદ બોલી યા છે, રાલગો રાગી વાન; દાશીઓને પુઠી જુનો, આ ચડ્યો એની કાણુ માત. ૭ માખાચ જેના નથી જણાતા, મોટે થયો ઉદાશ; દાશીના દીકરાને પ-રણુશો, મોટે આવ્યો તમારી પાસ. ૮ કાચાણીને આહુ ના થાયે, વરતાય હાહા-કાર; રાજવંસીનો નથી દીકરો, કહુ છુ સમાચાર. ૯ વાંતા લોકોએ કરવા માંડી અવળાં પાણી જાય; દાશી કેરા દીકરાને, રાજાણીથી ન વરાય. ૧૦ એવી વાતો થાય સલામાં, કાળજી મારૂ ખળીયુ; સમાચાર સંઘળા કહા મેં, આતો વાંકુ વળીયું. ૧૧ બીજે પુરૂષ મળે નહીતો, અહીં જાઈને મરજે; પણ એને હેડો ઉતારી, પછી બીજને વરજે. ૧૨ અરેરે તમે આ શું બોલ્યા, તેડાવુ રાજન; હમણાં એને ઉતારજું, ન પરણુ દાશી તન. ૧૩ એમ જણીને ઉઠાડી દાશી, મોકલી બે ચાર; શંખનાદ કરી જાહેર કરોને, નહીં પરણુ એ નાર. ૧૪ સમા-

આર ત્યાં સઘળા આપી, ઉડ્યા તેને ઠામ; નારદ કહે હું જાઉં છું બાધ, નવ
 લેશો મુજ નામ. ૧૫ આર દાશીઓ ચાલી આવી, વીચાર મનમાં કીધો; શંખ-
 નાદ સંપાટે વગાડી, દાશીએ ઉતર દીધો. ૧૬ કરણુરાય તમે હેઠા ઉતરો, કરો
 મછવેધન સરવથી; તમે છો દાશીના દીકરા, એ પરણવાની નથી. ૧૭ વાજપુત્રી
 નહીં પરણે એ, કહાવ્યું થઈ ઉદાશી; દાસીના છો દીકરા ને, જાત તમારી દાશી
 ૧૮ માટે વેહેલા ઉતરો હેઠા, નવ કરશે કાંઈ કામ; પહેલાંથી તમને જાણ
 આપી, આ સાંભળે તમામ. ૧૯ શંખનાદ ત્યાં સાંભળીયો છે, કરણુરાયે કાન;
 અપમાન મારૂં થયું સભામાં, ગઈ શુધને સાન. ૨૦ ઉપર ચડ્યા છો કામ કર-
 શો, પણ કહુ સરવથી; મછવેધન તમે કરશો તો, કન્યા પરણવાની નથી. ૨૧
 સભા સઘળીમાં વાતો ચાલે, કરણુ કોવે ભરીયો; આખર ઇજત લીધી મહારી,
 તરત હેઠા ઉતરીયો. ૨૨ દાશી નાહી શંખ વગાડી, ગઈ મહેલની માંહ; કરણુ
 રાજા ઉતરી આવ્યો, ઉતરી ગયું મુખ ત્યાંક. ૨૩ છત્રપતી કહે બાંધવ માહારા,
 હવેરે બગડ્યું કાજ; આ કન્યા મહા કામણુગારી, લીધી તમારી લાજ. ૨૪
 કહે કરણુ હું જોયા કરું છું, એ કામ કોણુ કરે છે; કોની જનેતાએ સુંડ ખાધી,
 એ કન્યા કોણુ વરે છે. ૨૫ ઉથલપાથલ કરી નાંખુ, રીસ ઝાઝી મન લાવું; થ-
 નાર હશે તે થવારે દઉં, એ કન્યા તને પરણાવું. ૨૬ તું વીચાર કરજે, કન્યા
 વરજે, સાંભળ વાતજ મારી; શકુની કહેછે ભણેજ મારા, હવે એ કન્યા થઈ
 તારી. ૨૭ કારણુભાઈનું મરણુ થાય પણ, વીચારે સરવથી; કોની માયે કોણુ
 જણ્યો છે, એ લેવા દેવાનો નથી. ૨૮ કહે શકુની નીશ્યે માનજે, પડે દુરજે-
 ધનને વેમ; કોય રાજા મછવેધ કરી વરશે, ત્યારે કરીશુ કેમ. ૨૯ કરણુ કહે
 ભાઈ એ શું બોલ્યા, મને ઝાણુ આવે જોય; મછવેધ કરી હેઠા ઉતરતાં, એને
 મારી નાણુ ઠેર. ૩૦ એ કન્યા કોઈને નથી લેવાનો, હવે એક ઉપાય; મારા દે-
 ખતાં આ સભામાં, કોણુજ લેઈને જાય. ૩૧ દુરજેધન કહે બાંધવ મારા, અંતા
 સઉ હેઠી બેઠી; હવે હૃદયમાં નીરાંત વળીને, એ આપણા ઘરમાં પેઠી. ૩૨
 ત્યારે સભારે સઘળી જોયા કરેછે, કોઈ ઉભુ નવ થાય; દ્રુપતની આંખમાં પાણી
 આવ્યા, હવે વલે શી થાય. ૩૩ પરણતાં પહેલું પાપ આવ્યું, વીચારે અંતઃક-
 રણુ; કોઈ રાજા મછવેધ કરે તો, કરણુરાય કરશે હરણુ. ૩૪ એ મારી નજરે
 નહીં જોવાયે, હવે મારે તે શું કરવું; થોડીવાર જોવાને ઉભો, જુવેછે ચારે પાસ,
 પણ રાજા કોઈ ઉઠો નહીંતે, પડીયો પુરણુ ત્રાસ. ૩૫ નીરાશ થઈ પાછા ફર્યા
 છે, ગયારે ઘરમાં જ્યારે; આણીગોર પાછળથી તે, જઈ ચડ્યા છે ત્યારે. ૩૬

શાહસ કામ તમે કરશે નહીને, કાંઈક થશે ઉપાય; છપનકોટી જાદવ બેઠા, શ્રી હરી કરશે સાથ. ૩૮ ॥ વળયુ ॥ શ્રીહરી સાથ કરશે આપણી, નવ ધરશે અંતાય; જાદવસભામાં બોલીયા, બલીમદ્ર જે રાય.

કુડવું ૨૦ મું રાગ આશાવરીનો.

વૈશંપાયે એણીપેરે બોલ્યા, સુણ જનમેજેરાય; વીસ્તારી તુજને સંભ-
ળાવું, મચ્છવેદન મહીમાય. બળીમદ્ર કહે સાંભળો બાંધવ, કહુછું પુરૂષ પુરાણી;
દ્રુપતરાયે સ્વયંવર રચ્યો તે, થઈ ગયો ધુળધાણી; ૨ આખર વખત એની
આવી, માટે તતખર થાઉં; દયા એની મુજને આવી, મચ્છવેદ કરવા હું જા-
ઉ. ૩ કરન કહે ભાઈ એ શું બોલ્યા, એનહોય આપણો ધર્મ; હું નાનો બેશી
રહ્યોછું, નથી આવતી શર્મ. ૪ ત્યારે બલીમદ્ર કરે સાંભળ ભાઈ, કહુછું સા-
ચુ વચન; આ વખત અહીં નથી આવ્યા, કુંતા ફાઈના તન. ૫ કરન કહે એ
સાચુ કોહોછો, વાણી થીર કરી થાઓ; કદી કુંતા ફાઈનો તન દેખાડયું, તો
તમે શું આપો. ૬ ત્યારે બાહાદુર બલીમદ્ર બોલ્યા, કષ્ટ એનું કાપુ; જે અ-
હી અરબુન આવ્યો હોય તો, આ દેકનું સારથક આપુ. ૭ એવું સાંભળી તે ઠે-
કાણે, બોલ્યા જુગજીવન; સાચા દલે કહેતા હોતો, આપો મને વચન. ૮
વચન ત્યાં પિઠને લીવું, ઉડ્યા સભાની માંક; પિઠન મન વ્યાકુલ થ-
ઈને, રાજ સભામાં જાય. ૯ ભકતને માટે ભુદરજી તો, ઘણા થયા ઉ-
દાસ; ચારે સતીઆ બેઠા છે, આવ્યા તેમની પાસ. ૧૦ લિખ્મ વિદુરને
દ્રોણ બેઠા, વળી કપાચાર્ય જે મુન્ય; હસ્તે મોહોડે ત્યાં આવીને, બોલ્યા જુગ-
જીવન. ૧૧ ગંગાજના દીકરા કહે છે, સાંભળો પુરૂષ પુરાણી; દ્રુપતનું આ ખર-
ચેલું તે, થઈ ગયું ધુળધાણી. ૧૨ દુર્યોધન હેઠો પડ્યોને, સાંભળો સુંદીર શા-
મ; અત્યારે પાંડુ પુત્ર હોય તો, નવ જવા દે નામ. ૧૩ આ કુળમાં અંગારો ર-
હ્યો, હું શો કરું ઉપાય; ચારે સતીઆની સાથે ત્યાં, બોલ્યા જાદવરાય. ૧૪
વિખાણ કીધા પાંડુ પુત્રનાં, તમે તેનું કષ્ટ કાપો; અહીં અગાડી એક ખતાવું
તો, તમે શું આપો. ૧૫ ત્યારે સતીઆ બોલી ઉડ્યા, પાંડવ ઓળખી લઈએ;
અમારી દેહના સુકીત હોય તે, એમને આપી દઈએ. ૧૬ વિઠલ કહે છે વચન
આપો, ત્યારે આપ્યાં છે વચન; વચન લેઈને વિઠલ હસીયા, પોતે જુગજીવન.
૧૭ ગંગાના દીકરાને ખોટું લાગ્યું, સામગીઆ હસ્યા શાથી; ભગવાન કહે ત-
મે વચન આપ્યાં, તે અહીં હોય ક્યાંથી. ૧૮ છેલ છબીલે અમને છેતર્યા, કા-

હયા દામોદર દેવ; જ્યાંને ત્યાં તમને હસવાની, ઘણી પડી છે ટેવ. ૧૯ એંબુ કહીને ઉડી આહ્યા, સ્વામી શ્રીગોપાળ; પુરશોતમે કરી પ્રેરણા, બાંધી પાણી પહેલી પાળ. ૨૦ વીશનો પ્યાલો દેખીને ત્યાં, દામોદર દુખ લાવ્યા; એટલામાં ત્યાં તરત ચાલી, વેદમ બ્યાસજી આવ્યા. ૨૧ દ્રુપદને શીખામણ દીધી, હઠ્યો રાજો હામ; આગળ આવા સ્વયંવરમાં, ઘણા થયા છે કામ. ૨૨ મોટે રાજ સભામાં મેહેણા દોને, કોઈ ઉઠશે રાજન; મેહેણા દેતા નબ્બ ઉડે તો; જ્યાં છે મુનીજન. ૨૩ દ્રુપત કહે એ કોહોછો સાચુ, મારે હઠ્યે વાસની પુળી; તમે મુજને સ્થંભ બતાવ્યો, તે સ્વર્ગની છે સુળી. ૨૪ સઉ ઉપર ચડે છે હેડે પડે છે, કોયથી કામ ન થાય; ઘણા ચડ્યા તે હેડા પડ્યા છે, તેથી થઈ ચંતાય. ૨૫ ત્યારે વેદમ બ્યાસ વાણી બોલ્યા, સાંભળને સરવથી; એ પડેલા ને હું સમજીછું, એમાં વરે એવો કોઈ નથી. ૨૬ શ્રી કશન સઘણું બણેછે, તે કહે તેમ તતખર થાઓ; રાજસભામાં કહ્યા પછીથી, બ્રહ્મસભામાં જાઓ. ૨૭ આગળ એવાં બ્રહ્મસભાથી, ઘણા થયાં છે કામ; રાજને મેહેણા મારીને, જાઓ બ્રહ્મસભાને ડામ રટત્યાં જઈને હેવુ કહેજો, સત્યજ કહીછું આપ; જાત છુપાવી બેશી રહે, તેને બ્રહ્મહત્યાનું પાપ. ૨૮ હેવાં વચન રશીસભામાં, કહેજો તમે રાજન; તમારી સાથે મિણીગોરને, રાખજો જુગજુગ વન. ૨૯ વીશનો પ્યાલો રાજો હાથમાં, રોતાં રોતાં રહેજો; શઉ રાજને શભાની મધે, જેમ કહેવાય તેમ કહેજો. ૩૦ તેમ કરતાં કોય ન ઉડે તો, જજો બ્રહ્મસભાય; તારી પુત્રી પ્રેમે પરણશે, તું નવ કરીશ ચંતાય. ૩૧ શ્રી હરી તારી શાહમાં રહેશે, રોઈશ નહી રાજન; વાણી વેદમબ્યાસ કહીને, થયારે અંતરધાન. ૩૨ ॥ વળણ ॥ દ્રુપતરાજ ચાલીયો, યાદવસભાની માંહ; દ્રોણીક ગોરને સાથે લીધા, વચન બોલ્યો રાયરે.

કડવું ૨૧ મું રાગ ઝુઝાણાની ચાલ.

કોઈ ઉઠો ઉઠો રાય, મછા વેંધી વરો કન્યાય; મછા વેંધી વરો કન્યાય, રાજ દ્રુપત લાગે પાય. ૧ જદવની સભામાં આવ્યા, દ્રુપત જે રાજન; હાથજોડી ને જદવ રહીને, કહે વીવેકથી વચન. હારે. ૨ શ્રી કશનને જદવ સઘણા, દેખી કરે પરીતાપ; પુન્ય દાન રાયે ઘણાં કર્યાં પણ, આ શો થયો સંતાપ. હારે. ૩ ઓ માહારાજ ગુણ છેઝાઝા, શો કરવો ઉપાય; કન્યા માહારીરે રે કુંવારી તો, જીવ માહારો જાય. હારે. ૪ બલીભદ્ર કહે શ્રીકશનને, તમેરે તતખર થાઓ; એ રાજની જોડે તમે, પાછા રાજ સભામાં જાઓ. હારે. ૫ મિણી દ્રુપત શ્રીકશન

ત્યાં, ગયા રાજ સભાની માંહ, વીનંતી કરી દ્રુપત રાજ; કહે સાંભળો રાય, હાંરેં ૬ સુરો પુરો નહી અધુરો, સાંભળો ક્ષત્રી તંન; કન્યા મારી રેહે કુમારી; સઉ વીચાર કરો રાજન. હાંરેં ૭ રાજ માત્ર પડયા વીચારમાં, આખર ઇજ્જત જશે; પાછા રાજ કેહેવા આવ્યા, હવે ઉભુ કોણ થાશે. હાંરેં ૮ ચારે પાસે મન ઉદાસે, ધ્રુપત કરતો જય; ભુપત ભારે ભોંય ખોતરે, કોઈથી ઉંચુ નવ્ય જોવાયરે. હાંરેં ૯ માંહો માંહી વિચાર કરે છે, હવે ઉભા થઈ શું કરવું; આ કરતાં જે આવ્યા ન હોતતો, આ જીવ્યાથી ભલુ મરવું. હાંરેં ૧૦ વળી કેટલાં એમ કહે છે, અમો તો હરખ લાવ્યા; અમારે ધ્રુપતને દોસ્તી માટે, ચાંલો કરવા આવ્યા. હાંરેં ૧૧ કેટલાક ત્યાં સગાઈ કાઢાડે, એમ વારા કરતી કરે વિચાર; સૌસૌના મનમાં સમજે, પણ ન બોલે રાજકુમાર. ૧૨ રાય કેટલા ઉભા થવાને, કરે પોતાનું મન; પણ સ્થંભને દેખીને, થાય ઉદાસી તે દન. હાંરેં ૧૩ ત્યારે ધ્રુપત રાજ કહે ઠરનને, વીચારી તે ઠામ; હવે મારે મરવાનું આવ્યું, એરે સુંદર શામ. હાંરેં ૧૪ આખી રાજ સભામાં ફર્યો, કોઈ ઉભુ નથી થાતું; ઠરન કહે ઓ દુત રાજ, હવે મેહેણા દેવા જ તુ. હાંરેં ૧૫ તારી મરજી પ્રમાણે મેહેણા દેને, પછી ઉભુ કોઈ થાયે; તારા સામુ ગરજ બોલશે, તો તેને કેહેવાય. હાંરેં ૧૬ ઓ માહારાજ જાઉં છું હુ તો, ચડે રાયને રીશ; તમે ફકર નવ કરશો રાજ, એમ બોલ્યા જુગત્રીશ. હાંરેં ૧૭ વચન સાંભળી ધ્રુપત રાજ, હાથ જોડીને કેહે છે; નીચુ ઘાલી બેસી રહે તેને, મેહેણાં ધ્રુપત દે છે. હાંરેં ૧૮ હવે મારે શરમ શાની, નહી ધાર ધરમની વાત; મારે ઘેર મરજીથી આવ્યા, મેહેણા ખાવા માટ. ૧૯ પછે ઉદાસી થઈને 'અશું' લાવ્યા, ભરી સભાની માંહ; ધ્રાણી ગોરને શ્રીકરન, બે સાથે ચાલ્યા જય. હાંરેં ૨૦ ॥ વલણ ॥ બંને જણને સાથે રાખી, મેહેણા દેછે રાયરે; વીષનો પ્યાલો રાખી કરમાં, જુવે બેઠા સઉ ત્યાંહરે. ૨૧

કડવું ૨૨ મુ. રાગ ઉછળતી દેશી

અરે કોઈ ઉઠારે કોઈ ઉઠો, રાજ દ્રુપતનો બોલ જય જુઠોરે. કોઈ ઉઠો ૧ સૌ ક્ષત્રી કેરા તન, ભલે ભરાયા મુજ ભોવન, સૌને મચ્છવેધ કરવાનું મનરે. કોઈ ઉઠો. ૨ સઉ ભાયા ભારે ભુપ, જુદા જુદા કરીને આવ્યા રૂપ, હું તો થઈ ગયો તદરૂપરે, કોઈ ઉઠો. ૩ સઉ આવ્યા છે પીઠીઓ ચોળી, મારે હઠરે બળે છે હોળી; પીઠી ઠેકાણે રાખોડી ચોળીરે, કોઈ ઉઠો. ૪ આવ્યા દ્રુપત સભાની માંહ, એના મનમાં થઈ ચંતાય, માફ કામ થશે કે નહી થાયરે, કોઈ ઉઠો.

પ તમે ઋગને તે શું ઘેરો, સઉએ સારો કર્યો છે ચેહેરો, ઘેર જઈને ધાધરીઓ પેહેરોરે, કોઈ ઉઠો, ૬ મોટા મોટા તે ભોગવ્યા દેશ, સઉ ભરાયા ક્ષત્રી નરેશ, સઉને મુખે ચોખાઈ મેશરે. કોઈ ઉઠો. ૭ હું તો કહેતામાં લાગીશ ભુટો, સઉ એ વેશ કર્યો છે રૂડો, ઘેર જઈને પહેરો ચુડોરે, કોઈ ઉઠો, ૮ તમે મરદ મટીને થયા મેરો, શો લેશો રઘવત પાસે વેરો, કાઢી શણગાર કાંચળી પહેરોરે. કોઈ ઉઠો ૯, સઉ આવ્યા છે મારે ધામ, કેમ શરશે મારું કામ, સૌએ બોલ્યું તે બાપનું નામરે, કોઈ ઉઠો. ૧૦, સૌએ તેજ શણગાર લગવ્યા, હુંશ ધારી મારે ધામ આવ્યા, તમે સઉ હુડીઓને ધાવ્યારે કોઈ ઉઠો ૧૧, કોઈ નથી ક્ષત્રીનો તન, તમે સાંભળોને સઉ રાજનં, કોઈ કરોને મચ્છા વેધનરે, કોઈ ઉઠો. ૧૨ સઉ બેઠા છે નિર્ભય થઈ, કોઈ રાજખીજ રહ્યો નથી, મારી કન્યા કુંવારી રહી રે. કોઈ ઉઠો, ૧૩ રાખો મુછના ઉંચા કેશ, આવ્યા બહાદુર બનીને બેસ, બન્યા ભાદરવાની ભેંશરે. કોઈ ઉઠો. ૧૪ ફરશુરામે નક્ષત્રી કીધી, લજ્જા બાણા વળીની લીધી, કન્યા કુંવારી રહેવા દીધીરે, કોઈ ઉઠો. ૧૫ તમે વાત વિવેકે શું વરણો, સઉ બેઠા થઈને તરણો; ઘેર જઈને માને પરણોરે, કોઈ ઉઠો. ૧૬ આવી વિનંતિ રાયે કહી, કોઈ સભામાં ઉઠ્યું નહી; નીચું ઘાલીને બેઠા તહીરે કોઈ ઉઠો. ૧૭ મેં માપ સરવનું તોલ્યું, પણ ભાગ્ય મહારું નવ બોલ્યું; સઉએ નામ બાપનું બોલ્યુંરે, કોઈ ઉઠો. ૧૮ મને લાગે છે દારણુ દુઃખ, સઉના ઉતરી ગયા છે મુખ; સઉએ લજ્જાવી માની કુખરે, કોઈ ઉઠો, ૧૯ મહેણાં સાંભળી બધારે બીધા, કોઈએ ઉતર કશા નવ દીધા ચાલ્યા અહ સભામાં સીધારે, કોઈ ઉઠો. ૨૦ ॥ વલણ. ॥ સભામાં સીધા ચાલીયા, જ્યાં છે અહ સભાય; બ્યાસ ત્રીકમ વાણી વદે, બોલ્યો દ્રુપતરાય.

કડવા ૨૩ રાગ ધનાસરીની સાખીનો.

હારે કોઈ ઉઠો રૂપીવર રાયે, મચ્છા વેધી વરો કન્યાયે; મચ્છા વેધી વરો કન્યાયે, રાજ દરપત લાગે પાયે. ટેક. રાજસભામાં થઈને આવ્યો, જટવ સભાની માંહ; ઓ માહારાજ કોઈ ઉઠો, નીકર આખર મારી જય. હારે ૦ ૧ રંગ રૂપનું કામ નથી, મારે ક્ષત્રી જોઈએ આપ; જત ક્ષત્રીની છુપાવે તેને, અહહત્યાનું પાપ. હારે ૦ ૨ ત્યારે જટવ સઘળા વિચાર કરે છે, આતો સાંભળ્યું ઓણુ બળીભદ્ર કષ્ટ કહે છે, જત છુપાવે એવું કોણુ. હારે ૦ ૩ જટવમાંથી કોઈ ન ઉઠ્યું, દરપત બહુ ગભરાય; ભગવાન ગોરને સાથે લઈને, અહસભામાં જય હારે ૦ ૪ અઝાસી હજાર ભરાઈને બેઠા, ત્યાં આવ્યો રાજનં; ભરી સભાની મધે રહીને

મુખ બોલ્યો વચન. હારેં ૫ રૂપી માહારાજ ગુણના ઝાઝા, ભલે આવ્યા બા-
 વન; રાજસભામાં નથી કોઈ, ક્ષત્રી કેરો તન. હારેં ૬ માટે માહારાજ કોઈ
 ઉઠીને, કરોને માફ કામ; કન્યા મારી રહે કુંવારી, નથીરે હાથે હામ. હારેં ૭
 ભારે ભુપો રૂપો કરીને, આવ્યા હતા મુજ ઘેર; ઊપર ચડીયા હેઠે પડીયા, વા-
 ળ્યું સરવે વેર. હારેં ૮ હવે હીમત નથીરે મારી, શો કરવો ઉપાય; કન્યા મા-
 રી રહે કુંવારી, આખર માહરી જાય. હારેં ૯ આગળ, આવા થયા સ્વયંવર,
 થયા બ્રહ્મ સભાથી કામ; તે માટે મુજ પર કૃપા કરીને, કરોને માફ કામ. હારેં
 ૧૦ તમ આશીરવાદથી સારૂ થાશે, જશે મારું દુઃખ; કોઈ રૂપી ખુશી થઈ ઉઠો,
 કરો સરવે મુખ. હારેં ૧૧ જપ તપવાળા ઝાઝા જાણું, આણું ઊલટ મન;
 માટે સભાથી કોઈ ઉઠીને, કરોને મમ્મવેધન. હારેં ૧૨ તમ પ્રતાપે મેં કામ આ-
 રંજ્યું, માટે કહું શીરનામી; આશીરવાદ તમારો લીધો, નથી રાખી પુન્યમાં
 ખામી. હારેં ૧૨ હવે તો હીમત હારી બેઠો, કામ થશે કે નહીં થાય; સરવે
 રૂપી મુજ ઘેર આવ્યા, આખર મારી જાય. હારેં ૧૪ ફરી ફરીને કરગરીને,
 સરવ સભાને કહે છે; નમ્રતા પુર્વક હાથ જોડીને, સઘળા વચન સહે છે. હારેં
 ૧૫ રૂપ રંગનું કામ નથી ને, જોઈએ ક્ષત્રી આપ; જે કોઈ જાત છુપાવે તેને,
 બ્રહ્મ હત્યાનું પાપ, હારેં ૧૬ ત્યારે ધરમ શરમ રાખીને બોલ્યા, ભાઈ વિચા-
 રો દલ સાથે; ધરપત સમજીને કહે છે, પાપ આપણે માથે. હારેં ૧૭
 ભીમ ભાઈ ભટકીને ઉઠ્યો, ભાઈ હાવું તે કેમ થાય; સત્યવાદી તમે સાંભળો
 છો, હાવું તે કેમ બોલાય. હારેં ૧૮ માટે અરજીનને ઉઠાડો, હવે કહું સરવેથી;
 બ્રમહત્યાનું પાપ મેલ્યું, બેસી રહેવાનું નથી. હારેં ૧૯ રીસ ચડી છે ભીમ
 ભાઈને, વાત રૂદેમાં ધારી; ઉભો થઈને અરજીનને, એને એક મુકી મારી.
 હારેં ૨૦ આંખ દેખાડી ઉભો કરો છો, વીચાર મન ધારે છે; અરજીન કે છે
 મોટાભાઈ, જુઓ ભીમભાઈ મારે છે. હારેં ૨૧ ધર્મ રાજ્યે ઠપકો દીધો, બો-
 લ રૂદેમાં ધરીઓ; પછી ધર્મ રાજ્યે આગના આપી, અરજીન ઉભો કરીઓ.
 હારેં ૨૨ સામળીયાયે સાંન કીધી, અરજીન ભીમને ત્યાંય; બ્રમ સભામાં ઊ-
 ઠા જોઈને, તરત ત્યાંથી જાય. હારેં ૨૩ પ્રીમ રૂપીએ પુઠે જોયું, પોતાની પુ-
 ઠે જોઈ; આ ગરીબ કાપડી કેમ ઊઠ્યો, મનમાં પડ્યો સંદેહ. હારેં ૨૪ ગડ-
 બડ સડબડ ઘણી કરે છે, કાપડી માંહોમાંહે; ઉભો થયેલો કપાડી જોઈને, ચ-
 ત્તા ચિતમાં થાય. હારેં ૨૫ અરજીન સામે આવી ઉભો, પ્રીમ રૂપીની પાસ;
 આ હાથ જોડીને કાપડી ઉભો, મન થયા ઊદાસ. હારેં ૨૬ વીધાવાળા વી

ધારથી તે, કરે માંહોમાંહી વાત; ગરીબ કાપડી ઘેસો થયો, આતે શો ઊતપા-
ત. હારે ૦ ૨૭ ॥ વલણ ॥ કહે ગુરુને આગના આપો, સત્ય બોલ્યુ આપ; મછ
વેધનું કામ કરીશ હું, એ આપ તણો પરતોપ.

કડવું ૨૪ મું રાગ ભેરવી દોહરા.

વૈશંભપાયે એણીપેરે બોલ્યા, સાંભળ ને તું રાય; ત્યાર પછી શું નીપજ્યું,
કહુ વીસ્તારી મહીમાય. ૧ ધરોમ રૂશી બન્યા બાવરા; આતે શી વાત થાય,
આ કાપડી શું કામ કરશે, આખરૂ મારી જાય. ૨ એમ વિચારમાં પડ્યા જણી,
આવ્યા જદવરાય; ધરપત રાજ સામો આવ્યો, માંડ્યું છે પુછવાય. ૩ આ કા-
લીયુ બાંધીને ઊભો, તેના મનમાં જાય હરખાઈ; કશન કહે એ નથીરે નીચો,
થશે તારો જમાઈ. ૪ વચન વીડલના સાંભળીને, ચડી રાયને રીસ; શું બો-
લોછો સામળીઆ, તમે સમજીને જુગદીશ. ૫ કશન કહે નથી બોલુ બોલ્યો,
સાચી વાત કહી દેવી; તારો એ જમાઈ થશે, વળી મારો થશે બનેવી. ૬ વા-
ણી વીડલની સાંભળી, રાય થયો ઊદાશ; હાથ ઝાલી અવીનાશ ચાલ્યા, આ
વ્યા ધરોમની પાસ. ૭ રૂશીને ખુશી થઈ કહે છે, સાંભળો માહારાજ; આ મી-
ત્ર તમારો ઊડ્યો, મછવેધ કરવા કાજ. ૮ સામળીયાની વાત સાંભળી, મોહનમશક
રી કરતાં; આ કાપડીએ લજવી માર્યો, એમ ધાનમાં ધરતા. ૯ એાળખો નહીં તો
આવી ઊભો, એમ બોલ્યા જુગદીશ; શાને માટે સામો આવી, નમાવ્યું તમને શી
શ. ૧૦ પ્રીમ રૂપીને રીસ ચડી છે, તેમ તેમ પાયે લાગે, પ્રભુ કહે તમે સામું જુવો,
તમ પાસે કાંઈ માગે. ૧૧ ત્યારે પ્રીમ રૂપી કહે છે, કાળ એનો ખુટ્યો; શું સ-
મજીને સામળીયા એ, કામ કરવા ઊડ્યો. ૧૨ રાજ થઈને રજરે આપો, એમ
બોલ્યા જદવરાય; ધરોમ કહે આજ્ઞા આપું તો, આખરૂ ઇજત જાય. ૧૩ વળી
વચન મારું મિથ્યા થાયે, આપું આજ્ઞા એને; કદાપિ કામ થયું નહીં તો, શું
કહીએ કહો તેને. ૧૪ પ્રભુ કહે એ કોહો છો સાચું, મનમાં દયા આણો; અહ સમા-
માં ઊભો થયો એ, વીદારથી તમ જણો. ૧૫ આશ્રમ મારે રેહેવા આવ્યા, ન-
હી અંનનો દાણો; કોઠા બીજા એ ખાતાતા, તમે એનું કેમ તાણો. ૧૬ ગતી
નથી મતી કરીને, એ શું સમજી ઊડ્યો; હું જણું છું એ કાપડીનો, કાળ નિ-
શ્ચે ખુટ્યો. ૧૭ કન્યા જોઈને મનડું મોહીને, કરૂં ઊઠવાનું મન; હું એને કેમ
આજ્ઞા આપું, એારે જુગજીવન ૧૮ પ્રભુ કહે એના કરમાં, લખ્યું હશે તે યાશે;
કોણ જણે કોના કરમની, આ કન્યા લેઈ જશે. ૧૯ માટે માહારાજ વારન કરવી

આપોને આજ્ઞાય; કદાપી તમ આશીરા ફળે, તો એ કામ એથી થાય. ૨૦ રીસ લાવી મનમાં લાવી, કહે સંકટ તાર જાને; શ્રી કૃષ્ણ માર વચન છે, એ કામ તારાથી થાને. ૨૧ ધૈર્ય આજ્ઞા અપાવી, તેનું ફળ તેને હજે; રીસ નમાવી આજ્ઞા આપી, મચ્છવેધ તુજથી થજે. ૨૨ એમ આજ્ઞા લેઈને ઊડ્યો, કર્યું જવાનું મન; હુંતા હુંવર લીમસેન ત્યાં બોલ્યો મુખ વચન. ૨૩ લાઈને લીમે કહેવા માંડ્યું, તુર નવ થઈશ; હું પાછળ તારી આજ્ઞા છું, પડીશ તો ઝીપી લેઈશ. ૨૪ કન્યા ચંતા ની ફકર ચંતા ન કરશો, હરખ મનમાં લાવું; ધાખા ઉપરથી ઉંચે લઈને, ઘેર હું મુકી આવું. ૨૫ આપણા ઘર લાયક એ છે, કન્યા બહુ રૂપાળી; મારે ભાઈ કિંમત રાખો, ચડજે તમે સંભાળી. ૨૬ આજ્ઞા માગી પાચે લાગી, ધર્મ રાયને ત્યાંય; સઉ રૂપીને નમસ્કાર કરી, ત્યાંથી ચાલ્યો જાય. ૨૭ ધીમે ધીમે ડગલા ભરતો, હૃદયે હર્ષજ લાગ્યો; જળકુંડાળે સ્થંભની પાસે. તરત ચાલી આવ્યો. ૨૮ સ્થંભની પાસે આવી ઉભો, સઉ જુવે રાજન; દુરજેધન મામા પ્રત્યે, બોલ્યો મુખ વચન, ૨૯ શકુની મામા તમે જુવોને, કશ કપટી જોહ. દોડા દોડી એ કરે છે, કારણ શું છે તે. ૩૦ શકુની કહે છે ફાગટ ફાંફાં, મારે છે સરવથી રૂપાળીને પરણાવવાનો, એના છુટકો નથી. ૩૧ તેની તારે નવ કરવી ચિંતા, હરખ મનમાં લાવે; તું હમણાં જોયા કરને, એ વીવાહ કરવા આવે. ૩૨ કાપડી ઉભો રહ્યો છે, એને નથી કાંઈ દુખ; દુર્યોધન જોયા કરે છે, કાપડીનું મુખ. ૩૩ છત્રપતી મામાને કહે છે, પંડે મને બહુ બેમ; અરજીન જેવો દેખાય છે એ, તમારા મનને કેમ. ૩૪ ત્યારે શકુની મામા બોલી ઉડ્યો, એ શી કરે છે વાત; મુઆ મડદાં જીવતાં થાય તો, થાય ધણો ઉત્પાત. ૩૫ સંસારમાં એવું નથી આવ્યું, હનાર વસ્તુ હોય; મશાણમાં મડદાં ગયાં તે, જીવતું નાવે કાય. ૩૬ તારા મનમાં તું સમજે છે, વાત કરે છે ઘોડી; પુલોચને પાંડવ બાળ્યા, બાળી કર્યા રાખોડી, ૩૭ મારે એ વાતની ચિંતા નવ ધરશો, થશો નહીં ઉદાસ; જે અરજીન એ ઉભો હોય તો, હોય લીમ એની પાસ, ૩૮ રાજસભાને ધ્વજસભા ત્યાં, જુવે છે સરવથી; ગમે એટલી મેદની હોય પણ, લીમ ઢાંક્યો રહે એમ નથી. ૩૯ છત્રપતિ કહે સાચું કહો છો, એ વાતે નહીં આડો; બીજા છાના બેસી રહે પણ, એ જણાય જખરો જડો. ૪૦ એ હોય તો આ ઠેકાણે, ક રેરે કાળો કેર; આપણને અહીંયા દેખીને, મારી નાંખે કેર. ૪૧ અરજીનની વળી વિદ્યા મોટી, બાણાવળી કહેવાય; આ રૂપાળી કન્યાને એ ઘેર લેઈને જાય. ૪૨ મચ્છવેધનનું કામ કરે એ, પ્રભુ છે એને વશ; આ સ્વયંવરની શોભામાં, જીતીને લે જશ. ૪૩ એમ આડા અવળી વાતો કરતા, બોલ બોલે છે ફાંફાં;

દ્રુપતરાજ દ્રોણીક ગોર બે. કાપડી પાસે આળ્યા. ૪૪ કેમ કાપડી ઉભા રહ્યા છે, ઉતારીને મુખ; ઉપર કેમ ચડતા નથી, શું છે તમને દુઃખ. ૪૫ ક્રોધ કરી ને કાપડી બોલ્યો, વિચારો નિરવાણ; કામ કરવા હું ચહું પણ, જોઈએ ધનુષ્યને બાણ. ૪૬ દ્રુપતરાજ મન વિચારી, સેવકને બોલાવ્યા; આજ્ઞા આપી હથીયાર લાવવા, તરત લેઈને આળ્યા. ૪૭ કાપડીને પાસે મુક્યા, લે છે હાથની માંહ; એની નજરમાં નથી આવતાં, આપી દે છે ત્યાંહ. ૪૮ પાંચ સાત ધનુષ બાણ જ્યાં, દેખાડ્યા એને જ્યારે; હથીયાર પોતે તપાસી જોયાં, આ નવ જોઈએ મારે. ૪૯ ત્યારે રાજ સભામાં વારા ફરતી, જે તે આપવા જાય; અરજીન હાથમાં લઈને જુએ, પાછાં આપે ત્યાંહ. ૫૦ રાજ માત્ર પડ્યા વિચારમાં, જેમ બોલે તેમ ફાવે; કાપડી છે કારમો, એની નજરમાં નવ આવે. ૫૧ ॥ વલ્લણ ॥ નજરમાં નથી આવતાં, ધનુષને વળી બાણ; શ્રોતાજન સહુ સાંભળે, વ્યાસ ત્રીકમ વહે વાણ.

કહવું રપ મું રાગ ડીપરનો.

વૈશમ્પાયે વાણી વહે છે, સાંભળને તું રાય; ત્યાર પછે શું નીપન્યું, કહું વિસ્તારી મહીમાય. ૧ ત્યારે દ્રુપત રાજ મન વિચારી, પુછે પછે નિર્ધાર; તમારી નજરમાં નથી આવતાં, કોઈનાં હથીયાર. ૨ કરી કરુણા કાપડી બોલ્યો, મનગમતી વાત માંગીએ; કરુણારાયના અપાવોને, મારે એતો જોઈએ. ૩ દ્રુપત રાજ કરણ પાસે, આળ્યો ધરીને પ્રેમ; કરણ કે છે આવો રાજ, અહીંયાં આળ્યા કેમ. ૪ ત્યારે દ્રુપત કહે છે સાંભળો રાજ, સત્ય કહું નિરવાણ, કાપડી ઉઠ્યો મચ્છવેધ કરવો, જોઈએ ધનુષને બાણ. ૫ માટે તમારાં હથીયાર લેવાં, આળ્યો હું તમ પાસ; વાત સાંભળી કરણ રાજ, મન થયો ઉદ્ધાસ. ૬ કરણ રાજ એવું જાણું છે, કહું વાત સરવથી; મારા ને અરજીન વિના, કોઈ ચડાવે એવો નથી. ૭ માટે એના મનમાં અભિમાન આળ્યો, મુખ બોલ્યો વચન; આપવાની ના નથી, જો હા કહે દુરીયોધન. ૮ વચન એવાં સાંભળીને, ચાલ્યો દ્રુપતરાય; તરતપોતે ચાલી આળ્યો, જ્યાં દુરીયોધનરાય. ૯ છત્રપતી તમે આપો આજ્ઞા, વીચારી નિરવાણ; આ ગરીબ કાપડી માગે છે, કરણનાં ધનુષને બાણ. ૧૦ દુરીયોધન કહે દુરમતીના, શો કરે મન મનસુબો; આ ગરીબ કાપડી ક્યાંથી આળ્યો, મરવાને કર્યો ઉભો. ૧૧ તે માટે તું હીંડ્યો જાને, કહું વાત સરવથી; અહીંયાં હથીયાર લેવા આળ્યો, તે મળવાનાં નથી. ૧૨ દ્રુપત

રાજા મન ઉદાસી, થયોરે તેણીવાર; એવામાં ત્યાં આવી પહોંચ્યા, પોતે દેવ
 મોરાર. ૧૩ કૃષ્ણે આવી ધૃપતને કહ્યું, કેમ ગમરાયો મન; ધૃપત રાજા બો-
 લીયો, તમે સાંભળો જુગજીવન. ૧૪ કાપડી ઉડ્યો કામ કરવા, સાંભળો પુરુષ
 પુરાણ; એ કાપડી કરણનાં માગે, ધનુષને વળી બાણ. ૧૫ બીજા કોઈના નથી
 લેતો, બતાવ્યાં હથીયાર; એના ઉપાય શો કરવો, સાંભળો દેવ મોરાર. ૧૬
 કૃષ્ણ કહે તમે ચાલો રાજા, એમ કહી લેઈ જાય; રાજા પાસે એ બંને આ-
 વ્યા, જ્યાં દુર્યોધન રાય. ૧૭ પ્રભુ એને કહી મુકવું, છે મારી વાત સાંભળી
 લેવી; જેમ એ દુર્યોધન કહે તેમ, તારે હા કહી દેવી. ૧૮ એની હાથે હાથ રા-
 ખ્યું, તો તો એ અપાવે; એમ કરીને સમજવીએ તો, હાથ આપણો ફાવે. ૧૯
 બંને પાસે આવીરે ઊભા, બોલ્યા જુગજીવન; હથિયાર કાપડીને નવ આપો, કે-
 મ દુર્યોધન. ૨૦ તવ દુર્યોધન કાંઈ ન બોલ્યો, કાહાડ્યો છેટે દ્રુપતરાય; દુર્યો-
 ધનને કહેવા લાગ્યા, પોતે જાદવરાય. ૨૧ સાંભળોને હો છત્રપતી, હું હૈયે હરખ
 લાવું; ધૃપતરાજાને સમજવી, કન્યા એ પરણાવું. ૨૨ પણ એક ઉપાય હું એ
 વો કહું છું, વચન માફ રહો; ધૃપતરાજાની પાસે તમે પત્ર લખાવી દ્યો. ૨૩
 આ કાપડી ઉપર ચડે છે, એના ચરણ છે ઢીલા; ઊપરથી હેઠે પડે ને, ત્યારે
 થાશે વીલા. ૨૪ પછે કન્યા એ તમને આપે, પહેરામણી અપાર; પછે પડેલા
 કાપડીનો, શો કરવો વિચાર. ૨૫ કૃષ્ણ કહે છે છત્રપતિ એ, માનશે તારી ધાક;
 પડેલા એ કાપડીના, છેદવા નાક ને કાન. ૨૬ તાંબાપત્રે એવું લખાવો, કહું
 વાત હું મુખથી; પછીરે તમને હથિયાર આપતાં, ફીકર ચિંતા નથી. ૨૭ ત્યા
 રે દુર્યોધન કહે મામા મારા, વાત મુજને ફાવી; ભગવાને આપણું ભણું કર્યું,
 એ કન્યા મુજ ઘેર આવી. ૨૮ આપણે મનમાં એમ જાણતાતા, કૃષ્ણ કરે છે
 ખોટું; પણ એ વાલેશ્રી થયા, મોહનનું કામ મોટું. ૨૯ મામો કહે તારી કરમ
 રેખા, કપાળ મારે તેજ; સામળીઓ સાફ કરે છે, ઓ મારા ભાણેજ. ૩૦ હવે
 આપણી કીરતી થાશે, એમ બોલ્યો અંધકુમાર; એ રૂપાળીના હાથનો આ,
 મ્હો ખાશે કંસાર; ૩૧ હા કહી છે હથીઆર કેરી, બોલ બોલતાં ફાવ્યો; કૃષ્ણ
 એ ધૃપત રાજાને તરત ત્યાં બોલાવ્યો. ૩૨ પ્રભુરે કહે છે ધૃપત રાજા, આ
 કાપડી ઊપર ચડશે; કામ એનાથી નથી થવાનું, તરત હેઠો પડશે. ૩૩
 પછે તમારી પુત્રીનાં, દુરીયોધન સાથે લગન; એવો દસ્તાવેજ લખી આપો તો,
 કહે છે દુરજોધન. ૩૪ પછે કાપડી જે પડેલો, સાંભળો રાજા; તે કાપડીના કા-
 પી લેવા, નાક ને વળી કાન. ૩૫ ત્રાંબા પત્ર એમ લખો તો, કષ્ટ તમારાં કા-

પે; કરણ પાસે હા કહેવરાવી, ધનુષ બાણ એ આપે, ૩૬ આવી રીતે વાત ક-
હે છે, સાંભળો રાજન; હા કહેવરાવવા ધૃપત પાસે, સામળીયે કીધી સાન.
૩૭ એમ કહીને પત્ર લાવ્યા, લખાવ્યું સઘળું તહીં; ધૃપત રાજ્યે તે કાપડીની,
કરાવી લીધી સહી. ૩૮ તે દુરીયોધને પાસે રાખ્યું, આપ્યું મામાને હાથ; શ્રી
કૃષ્ણને ધૃપત રાજ, આલ્યા બંને સાથ. ૩૯ દુરીયોધન કહે મામા મારા, ધ્યાન
રહ્યમાં ધરો; મારા વીવાની સામગ્રી, સર્વ તૈયાર કરો. ૪૦ શકુની કહેછે સઘળું
તઈયાર, નથી વાતનો ખરખરો; ઉતરાવી ને હું મંગાવુ, ધાર ચઢાવી છરો. ૪૧
એમ કહી સેવક મોકલીયો, ક્ષણ ના લાગી વાર; પોતાની પાસે બોલાવ્યો, મુર્ય
તણો કુમાર. ૪૨ કરણ ઉઠી ચાલી આવ્યો, દુરીયોધનની પાસ; એ કન્યા તો
મુજને પરણે, એ ભાઈ તારી આશ. ૪૩ લેખ એવો લખાવી લીધો, માટે કષ્ટજ
કાપો; ભાઈ તમારા ધનુષ બાણ તે, દ્રુપતરાયને આપો. ૪૪ ત્યારે કરણ રાજ
ઉઠી ચાલ્યો, પોતે પોતાના આસન; દ્રુપતરાજના હાથમાં, આપ્યાં ધનુષને બાણ.
૪૫ ધૃપતરાયે હરખે લીધાં, ચાલ્યો છે તે કામ; થંભે કાપડી ઉભો રહ્યો છે,
આપ્યાં કરવા કામ. ૪૬ કાપડીએ ઉલટ આણી, તરત હાથમાં લીધા; કરણરા-
યનાં ધનુષ બાણ તે, ખભે ભેરવી દીધાં. ૪૭ આસને જઈને હરી બીરાજ્યા,
સ્વામી શ્રી ગોપાળ; દુરીયોધનના પેટમાં ત્યાં, તરત પડી છે ફાળ. ૪૮ મામા
મારા સાચુ કહું છું, વીઠલ ઉપર વેહેમ; કદાપી અરજીન હોય તો, કરશું આ-
પણે કેમ. ૪૯ શકુની સપાટે બોલ્યો, મારા મનમાં એમ; કદાપી એ અરજીન
હોય તો, ભીમ ઢાંક્યો રહે કેમ. ૫૦ એ વાતે ચીંતા નવ ધરશે, ચારે પાસે
ભાળ્યું; દુરીયોધનને સમજાવીને, મનડું એને વાળ્યું. ૫૧ ॥ વળણ ॥ મન વ
ળાવ્યું દુરીયોધનનું, પ્રભુને થઈ ચીંતાય; ભક્તને લહાવો લેવરાવવા, હૃદયે
કરું ઉપાયરે.

કડવું ૨૬ મું રાગ ચોપાઈની સાખીનો

વૈશંપાયે રૂપી એણીપેરે બોલ્યા, સુણ જનમેજય રાય; ત્યારપછી શું નીપ
ન્યુ કહું, વીસ્તારી મહીમાય. ચત્રભુજને ચીંતા વ્યાપી, હરખ મનમાં લાવ્યા,
નારાયણે નારદજીને, તરત ત્યાં તેડાવ્યા. ૨ પ્રભુજીને પુછવા માંડ્યું, નારદજીએ
ત્યાંય; ભક્ત તમારો એકલો ઉભો, નથી કાંઈ શોભાય. ૩ સ્વયંવરમાં સહિ ભરા
યા, નહી મળે અવસર આવો; મારો ભક્ત દુરબળ વેશે, લેવરાવો કાંઈ લહાવો. ૪
માટે ધૃપત પાસે જાઓ, જઈને કહો રાજન; અપુજ થાંભલો આ રહ્યો.

તેનું કરાવેા પુજન. ૫ સતી શાશુગાર સજવી લાવેા, કાચ પુજપાની થાળ; તેની પુજ તમે કરાવેા, દેખે સઉ ભુષાળ. ૬ પછી કાપડી પાસે કરાવજે, એમ બોલ્યા જાવરાય; એનું દુરીયોધન દેખે તો, પેટ બળી બહુ જાય. ૭ નારદ ઉઠી ચાલીયાને, કહ્યું રાયને વચન; ક્રૂપત કહે હું પુત્રી પાસે, કરાવું પુજન. ૮ અટારી ઉપર કહાવી મોકલ્યું, હરખ મનમાં લાવેા; શાશુગાર પહેરી પુજારે કરવા, સતીરે વહેલાં આવેા. ૯ ચુવા ચંદન કસ્તુરી, કેશર કરનાગર ઘોળી; કનક કાંશકી કેશ ઓળી, ઉશ્શોદક અંગોળી. ૧૦ પાયે પેગડાં કલાં કાંખી, ઝેરન ઝાંઝર ઝમકે; પાયેલને પગપાન પાસલી, ગોવાગર ધુધરી ધમકે. ૧૧ હલ સાંકળ લંગોર લંગરી, વાજ રથા ધનધોર; અણવટ વીછવા છલા છવીટવા, ફળ રાયના મોર. ૧૨ આંગળીયો ચંપાની કળીયો, નખ નક્ષત્ર સમાન; કામબાણને કટાક્ષ ઝીઝી, જેની જાગુટી કોર કમાન. ૧૩ હસ્તકમળ સૌ દીસે રૂંડે, જડાવનાં ચુડા ચળકે; ગુજરીને બાજુબંધ ધોરખા, બાજદે પુમતડાં લળકે. ૧૪ થેકડાળી કાંકણી તેને, જડાવ અંકવા દેરી; અજમતીયુને જડાવ ચુડી, માંહી કંગણ મોરી. ૧૫ છલીયા બલીયા ને જડાવ ચુડલી, બંધે બદલે મોર. ૧૫ પુખરાજની પહેરી કંચુકી, માંહી ચુનીયો ચળકે; ઘણી બે બાજુ મુક્તા ફળ સોહીએ, મોહોળીયે ટાંકયાં મણી. ૧૬ અંગોઅંગ અનંગની શોભા, બે ઉચ્ચંશ ઉઠે કેવા; જાણે એતો કમળના, જાણે કમળકોશના જેવા. ૧૭ કેશતણી લટ છુટી મુકી, ઉર ઉપર લપકાણી; પાહાડ ફેડી નાગણી તે, જાણે શંભુ પુજવા ચાલી. ૧૮ બે શેરો મોતીતણી, જાણે વહેછે ગંગાધાર; પુકે ચમરી સરખો ગોશ્શો, તેને ધુધરીનો નહી પાર. ૧૯ વાળે વાળે મોતી પરોબ્યા, વેણ વાસુકી સમાન; કામ બાણને કટાક્ષ જેની, જાગુટી કોર સમાન. ૨૦ કપાળે ઝબકારો બાંધ્યો, તે તણે ચાંદલો ચળકે; જડાવ કેરી આડી ટીલડી, માંહી મુક્તા ફળ લળકે. ૨૧ નાકે વાળી ખીરાજે સારી, માંહી ગ્રહે બેઠા જઈ ચાર; ગુરૂ સોમમાં ને જાગુ મોતીમાં ભોમ મલાલ કુમાર. ૨૨ શની રહ્યો લીલકમાં ચળકે, અધુર ચલણું તેજ; દંત દીસે ડાડમની કળીયો, ચુનીયો ચળકે વેજ. ૨૩ હબચી ઉપર લીલો હીરો, બે હીરા બે ગાલ; છુંદું તાજવું ગોરે ગાલે, જેનું મુખડું લાલ ગુલાલ. ૨૪ ઉપલે કાને જડાવ વીટવા, પાંદડીયા ફરફરીયા; લુમક ઝુમક મોગરા, માંહી ધાખરીયે ઝરમરીયા. ૨૫ કોટે કંઠી કનકની દલ દીપી, આંગળીયે ગળુબંધ; ખજૂરી તુશી તનમનીયુ, હાંસડીયે હીરાચંદ. ૨૬ બોર માળા પરવાળાની માળા, મોતીની માળા જડી; અમરમાળા જળીયાળુ હાંકણું, તેની મધે કસ્તુરી ભરી. ૨૭ મો-

હનમાળા ઉપર ખીરાજે, ઘણા પુષ્પના હાર; ઝુલે જડાવનું તોરણીયુ, તેને પો
ટલીયા અગીયાર. ૨૮ કેડે કમરપટો વાંકડોને, તે તણે ગુગરમાળ; ગુગરીયાળી
કોથળી, તેને જાંબુયા ઝાકઝમાળ. ૨૯ ઘણા મોતીનો ઘાઘરો, આખકીએ કુચી
યો ચાર; નેકે ફરતી ગુગરીયો, તેને પાંદડીયોની લાહાર. ૩૦ શામ મણીનો સાળુ
સુંદીર, કેરો વીજળી વરણ; ચાર છેડે ચાર ચંદ્રમા છે, જાણે સુરજના કરણ
૩૧ એ રીતે શણગાર સજ છે, ધરપતી મનડુ હીસે; મારા સમ સધયર સાચુ
કહે, મારૂ મુખડુ કેવું દીસે. ૩૨ શણગારી છે સુંદરીને, કરમાં લીધી છાખ; જઈ
જુઘને કમળ કેતકી, માંહી ઘણો ભર્યો ગુલાખ. ૩૩ ચંદન કેશર ઘોરી લીધું,
માંહી અખીલ ને ગુલાલ; સીંદુર સામટો લીધો કરમાં, અગરખતી તતકાળ. ૩૪
કપુર લીધુ આરતી કરવા, નૈવેદ નાના ભાત; સોપારી ખારેક ટોપર, ફળ ફળા
ની જાત. ૩૫ પાન એલચી લવંગ લીધા, ભર્યા છાખની માંહ; ગંગાજળનો લો
ટો લીધો, સ્નાન કરાવા તાંહ. ૩૬ રમઝમ કરતી નીકળી છે, શણગાર સજ્યા
સોળ; ઝમકો ઝમકો કરીને આવી, મુખ ભર્યા તંબોળ. ૩૭ જાણે આકાશે વી-
જળી ઝખકી, દેખી સૌ હરખે ચડીયા; સ્વરૂપ સુંદરીનું જોઈને, સીંહાસ-
નથી પડીયા. ૩૮ દુરજોધન કહે મામા મારા, સત્ય કહુ નીરધાર; ઓ કન્યા
મારા સામી આવે, મને પેરાવવા હાર. ૩૯ શકુની કહેછે શું જુવે છે, સાંભળને
ભુપાળ; હવે અત્યારે જાણને તું, ઉચડયું તુજ કપાળ. ૪૦ સતી સાધવી ચાલી
આવી, સ્થંભ કેરી કયાસ; નારદજી ત્યાં નાઠા આવ્યા, પુજ કરાવવા પાસ. ૪૧
પ્રેમ આણી જુક્તી જાણી, કરાવે પુજ તતખેવ; ગંગાજળ ચતુરાએ ચડાવ્યું,
સમરી શંકર દેવ. ૪૨ ચંદન ચરચુ અક્ષત ઉપર. પુષ્પ નાના ભાત; અખીલ
ગુલાખ ને અગરખતી, દીવો કર્યો સાક્ષાત. ૪૩ નૈવેદ નાના ભાતનાં મુકયા, કરી
કપુરે આરતી; પગે લાગીને આગના માગી, ફરે પરદક્ષણા તે સતી. ૪૪ ઓ
મહારાજ હદ થઈછે, હવે ઉડે કોયં નહી; માટે મેં પુજ કરીછે, સમજીને આ સહી.
૪૫ માટે મુજ પર કૃપા કરજો, ધરજો અરજ મારી; આથી કામ જો નહી થાય
તો, હું રહીશ ખાળકુમારી. એમ કહીને પાછી ફરતાં, નારદ કહે વચન સોહોને,
આ ગરીબ કાપડી ઉભો છે, તેને પુજ કરવા દોને. ૪૭ પુજપા થાળ ઝાલી,
ઉભી રહીછે નાર; પ્રભુ નારદને કહું તું, તેથી પુજે પાંડુ કુમાર. ૪૮ કાપડી પાસે
પુજ કરાવી, સૌ દેખતાં તાંહ; દુરજોધન હેતુ દેખીને, પેટ ખળી ખહુ જય. ૪૯
શકુનીમામાને કહેવા માંડયુ, મુખ વાણી કહી; પીઠી ચોળી હું આવ્યો, મને
ઓરીયો વીત્યો નહી. ૫૦ અવતાર મારો છુટી પડીયો, આ તે શું કહેવાય; આ

મરીબ કાપડીએ પુખ કીધી, પેટ બળી બહુ જાય. ૫૧ શકુની કહે છે ફકર ન કરશે, સારો થયો સંજોગ; હું મનમાં એવું જાણું છું જે, કાપડીનો લેશે ભોગ. પછે તમને પરણાવી દેશે, લેખ લખ્યો છે જેહ; હવે તમારું કામ થયું છે; તેમાં નહીં સંદેહ. ૫૩ એમ વાત કરીને ટાડો પાડ્યો, દુરજોગન રાજન; જળકુંડાળે ઉભો કાપડી, કર્યું ચડવાનું મન. ૫૪ પ્રેમે પરદક્ષણા ત્યાં ફરીયો, વીચારી દલ સાથ; ઉપર ચડવાની હીમત નથી, સંભાર્યો દીનાનાથ. ૫૫ ॥ વળણ ॥ દીનાનાથને સંભાળીને, બોલ્યો પાંડુતન; સ્તુતી કરે છે શામળીયાની, સાંભળે જુગજીવન.

કડવું ૨૭ મુ રાગ બાવલીયાનો.

દામોદર દુખડાં કાપોરે રે હો, ભક્તને તો ભીડ પડીરે. ટેક. બોલ્યા બોલ્યા વૈશમપાયે વચન, સાંભળને તું પરિણતના તન; સ્તુતિ કરવા માંડી છે પાંડુ તન, દામોદર૦ ૧ મેંતો કર્યો જ્યારે વડવેધન, ગુરુનું તો પાણુ હતુરે વચન; શાહ કરી સામલીયા તે દન, દામોદર૦ ૨ વીસ મોદીકથી ઉગારો પુત્ર રતન, પાતાળમાં પ્રેમે કરાવ્યું લગન; તેથી એના મનમાં થયો તો મગન. દામોદર૦ ૩ પુલોચને લાખના ભોવન કીધા, કષ્ટ કર જેવાને બાળવા દીધા; પણ આપે આવીને ઉગારી લીધા, દામોદર૦ ૪ ઉગરીને ગયા હેડંબા વન, તેની સાથે ભીમે કરચુરે લગન; કદંબાસુરે કરવા માંડ્યોરે જગન, દામોદર૦ ૫ દુખ દેખી ત્યાં આવ્યા દામોદર દયાળ, ભક્તની નોકરી હતી પ્રતિપાળ; હેવા ગુણવંતા કાહા-વોછો ગોપાળ, દામોદર૦ ૬ ચતરુભુજ ચોરી ઉતારી ત્યાંય, માંખણીયા પરવત પરથી લેઈ જાય; કબીરાને માટે કરી કશન એ થાય. દામોદર૦ ૭ એવી રીતે ભક્તનું દુખડુ જાણું, કબીરાને મરાવા મનમાં આણું; એક ચંતામાં બાળા હતા નવાણું, દામોદર૦ ૮ એ વખત તો ભીમભાઈને બળ કીધુ, પાછા ભેગા મળીયા એ કામ કીધુ; સત્યવાનું સત્ય માની લીધુ. દામોદર૦ ૯ ત્યાં ચતરુભુજ ચક્રાવલીમાં આવ્યા, ધકુઠે તો કાપડી વેશ લેવરાવ્યા; બક રાક્ષસની સાથે જુધમાં જખરા ફાવ્યા. દામોદર૦ ૧૦ એમ જ્યાં ત્યાં સાહય કરીરે સામળીયા, અંગારક ગ્રાંધવના બાણ મળીયા; પ્રીમ આશ્રય આવ્યા કે અમ દુખ લીધા દામોદર૦ ૧૧ તેમ અહીયા સાહ કરોને મોરારી, કાપડીના રૂપે રહેજ ધારી; માટે મારી સાહ કરોને મોરારી. દામોદર૦ ૧૨ પંચાળમાં આવ્યા છે પાંડુનાં તન; નથી આ કન્યા પરણવાનું મન; સાન કરી સામલીયે ઉઠાડ્યો અરજુન. દામો

દર૦ ૧૩ નથી ઉપર ચડવાની હીમત મારી, નથી વરવી કન્યા રૂપાળી સારી; માટે ગુણ ગાઉછું ગીરીવર ધારી, દામોદર૦ ૧૪ નોહોતું ઉઠવા મન આ કરવા કાજે, તેમ મારી પાસે નથી કાંઈ કરવા સાજ; પાતલીયા અહી જશે તમારી લાજ. ૧૫ આવું ઘણી વાતે ભક્તનું દુખ કાપ્યું, વચન વીડલ કદાપી નથી ઉઠાપ્યું; શોળ કળામાંથી એક કળાનું બળ આપ્યું. દામોદર ૧૬ બળ આવ્યું કે બાહાદુરે નમાવ્યું સીસ, રૂસી સઘળા ખુસી થઈ દીધી આસીસ, જ્ય જેણે લીધો હૃદયામાં ભુગદીસ. દામોદર. ૧૭ પછે એને રથંભે ભરાવી બાથ, ભાવેથીતો સંભારા ભોળોનાથ. દુખ દામોદર કાપજો દીનાનાથ. દામોદર. ૧૮ વળણ. શાહ કરજો શામળા, નથી મને હંકાર, ભક્ત આધીન ભુદરા; કરે ભક્તની વાહાર.

કડવા ૨૮ મું રાગ અહોરાયજનો.

વૈશંપાયે રૂશી એણીપેરે બોલ્યા, સુણ પરીક્ષતના તન; ત્યાર પછી શું નીપજ્યું, તને સંભળાવુ રાજન. અહોરાયજ સુણીયે. ૧ કરનની કાપડીયે સ્તુતી કરી છે, પ્રભુ તમારે શરણ; જદવને રૂશી સભાને, સૌને નમીયો ચરણ. અહોરાયજ. ૨ કોઈને ખબર પડી નહીને, નમીયો પુરૂષ પુરાણ; સઉ રાજઓ માંહો માંહી, મુખ બોલે છે વણ. અહો ૩ હાનામાં હંકાર નથી કાંઈ, ઘણો ગરીબ દેખાય; વળી રાજ મનમાં એમ ધારે, કામ એનાથી થાય. અહો ૪ જળ કુડળે ભુકતીથી આવ્યો, ડાહ્યાજનશું ભુવે; પડેલા પેલા સૌ રાજઓ, વાંન વપુના ખુવે. અહો ૫ આપણે એને નીચો કેહેતાતા, તેતે દેખાયછે ઉંચ. દુરજોધન કહે મામા મારા, નથી સમજતી ખુચ. અહો ૬ નીચ હોયતો નીચી બુધી, વીચારો સરવથી, કન્યા હાવી રૂપાળી છે, એના સામુ જોતો નથી. અહો ૭ માટે મારા મનમાં થાય છે, ઠેઠ સુધીએ ચડશે; મામો કહે તું જોયા કરને, હમણા હેઠો પડશે. અહો ૮ સતી સાધવી બેઠી અટારી, જોઈ રહી મીટ માંડી; કાપડી સામુ જોઈ રહી છે, લાજ મનથી છાંડી. અહો ૯ ત્યારે સઘળી દાસીઓ બોલી, બાઈ તમે શુ ભુવો; કાપડી ગરીબ ઘણો છે, તેના ઉપર શું મુહો. અહો ૧૦ જાત નીચી એવી કહીએ, ત્યારે બોલી શતીનાર; સારા શણગાર જોવાને રોવા, બાઈ મનમાં કયો વીચાર. અહો. ૧૧ તમને નથી પરીક્ષા એની, ભુવો તમે કરી યત્ન; નોહ એતો નીચ જાતી, ઢાંકેલું છે રત્ન. અહો ૧૨ એને નથી અભીમાનને હંકાર, જોય તે થશે ખયાતી; કુવર નોહએ કુળ હીણાનો, દેખાય ઉતંમ જાતી. અહો ૧૩ ત્યારે દાસીઓ

વીચારમાં પડી, જોઈ રહી નીરધાર; બેનો મારી બોળશે નહી, હવે નથી થ-
વાની વાર. અહોં ૧૪ દુરજોધન ત્યાં બોલી ઉઠો, કહે મામાને વચન; આ
મામા તમે જોયા કરોને, આતે કોનો તન. અહોં ૧૫ મામા કહે આ જંગલી
જટ છે, રહેતો રહ્યો વનમાં; કન્યા એને રૂપાળી જાણી, મધ્યવેધ કરવા
જાય. અહોં ૧૬ પેહેલા પગ એના પાછા પડે છે, દસ પંદર ઉપર ચડશે;
એમ જાણી કે હમણાં આવ્યો, જળ કુડાંગે પડશે. અહોં ૧૭ વળી મોટું નામ
જાણીને, કામ કરવા જાય; કરણ ભાઈનું ધનુશ ચડાવે, નથી જન્મો કોઈ
માય. અહોં ૧૮ માટે ફકર ચંતા ન કરશે, સાંભળો દુરજોધન; આખી પૃથ્વી
માં ચડાવે એક, પાડુ પુત્ર અરજીન. અહોં ૧૯ ત્યારે દુરજોધન કહે થઈ
નીવૃત્તી, હવે સમજ્યો પુરણપેર; માહારા મનને નીસ્યે થયો એ, કન્યા આવી
મારે ઘેર. અહોં ૨૦ ભાણેજ માહારા વીચારોને, જે તે ચડવા જાય; પેલા
મોહમાં ઉઠે છે પણ, પછે આવે જળની માંડ. અહોં ૨૧ જેને તેને કન્યાની
હુશ છે, પણ નથી મળવાનો લાગ; સઘળાના નસીબ પુટેલા છે, એક ઉઘડુ
તાર ભાગ. અહોં ૨૨ આંટી ઘુટી છે ઉપર ચડતાં, કદાપી જાય ઠેડ; બેત્રાંસમાં
બે પગ સાથે મુકતા, આવી પડે તે હેઠ. અહોં ૨૩ તેમ કરતાં બે પગ મુકે
સાથે, તેથી ના થાય સાર; જળકુડાંગે જોવાયતો, આંખે દેખાય અંધાર. અહોં
૨૪ કદાપી એને અંધારા ન સુજે, પછે ધનુશ ચડાવા જાય; પ્રતીખીંબ જે
સુજી નહીતો, આવે જળકુડાંગાં માંડ. અહોં ૨૫ કદી એક ત્રાસમાં પગ પ-
ડેતો, બીજું ઉંચુ જાય, પછે ઉગરવાનો આરો નથી, સૌ કરે ઉપાય. અહોં
૨૬ વળી ધનુધારણ કરવું પડે છે, કયાં મુકી કરે જોર, નાચીએ રાખી ધનુસ
ચડાવેતો, થાય અંધાર ઘોર. અહોં ૨૭ એમ આંટીયો ઝાઝીછે ત્યાં, નાય
થાય એનાથી કામ; પીડી ચોળી એક તમે આવ્યા છો, માટે થશે તાર નામ.
અહોં ૨૮ વળી કદાપીને ધનુશ ચડાવે, કોઈ ચડી રાજન; એક બાંણે મંછનું
પુછને, વેંધવું લોચન. અહોં ૨૯ કદાપીને બહુ જુકતી કરેતો, બાંણ વેંધવા
જાય. એટલામાં અંધાર આવેતો, પડે જળકુડીની માંડ. અહોં ૩૦ માટે હાવા
હાવા વીચાર કરીયે, ધરીયે પોતાને મન, એ કન્યા તારા ભાગ્યની છે, કોય
કરે મધ્યવેધન. અહોં ૩૧ માટે હુશ ધરીને બેશે, થનાર હશે તે થશે; તારા
નસીબની એ કન્યા છે, કોણ લેઈને જશે. અહોં ૩૨ કાપડી સુંથણું ફાળીયું
બાંધી, ઉપર ચાલ્યો જ્યારે; કૃપતના સેવકોએ આવી, ખેંચી લીધું છે ત્યારે.
અહોં ૩૩ પછે કાપડી ઉપર ચડવા, ઘાલી હાથે હામ; સ્થંભનેને શ્રીકર્ણે,
જોમે કર્યો પ્રણામ. અહોં ૩૪ પ્રભુ મારા પ્રેરણા કરજે, તમારા ઉપર ટેક;

નારાયણ હું નથી સમજતો, તમારા નામનો નેક. અહો ૩૫ વળણ. એમ કહીને બાથ મારી, હાથે સ્થાંભની સાથ; હવે ચડવા મન કરછું, ચોરે દીનનાથરે.

કડવું ૨૯ મું રાગ ભેરવી ચોપાઈનો

વૈશંપાયે બોલ્યા વચન, સાંભળ પરીક્ષત કેરા તન; કહ્યું મછવેધન મહીમાથ, સાંભળતામાં પાવન થાય ૧ ત્રીભોવન ઉપર જેને ટેક, એણે ડગલું ભર્યું છે એક. ૨ પરણુ થાજે, પાપીની ખેય, એક ભર્યું પુરાં કર્યાં બેય; એની વાહારે અશરણુ શરણુ, એને પગલાં ભર્યાં છે તરણુ. ૩ જેને વહાલા જુગદાધાર, એને ડગલાં ભર્યાં છે ચાર; અવીનાશી નથી દેતા આંચ, એને ડગલાં ભર્યાં છે પાંચ. ૪ એ વાંસ ઉપર જેમ નટ, એને ડગલાં ભર્યાં છે ખટ; બ્રહ્મસભામાં જુવે ખાત, એને ડગલાં ભર્યાં છે સાત. ૫ એના શયુગારનો નથી ઠાઠ, ભર્યાં ડગલાં ઠાઠાએ આઠ; લાગ્યો પાપીના મનને દવ; એક ચડ્યો પુરાં કર્યાં નવ. ૬ જુગદીશ અપાવશે જશ, એતો ડગલાં ચડ્યો છે દશ; નથી શોભીતા શયુગાર, પગલાં પ્રે ૧ ભર્યાં અગીઆર. ૭ એતો સમરે છે જુગદાધાર, એતો ડગલાં ભર્યાં છે બાર; થશે શુરામાં શમશેર, એક ચડ્યો પુરાં કર્યાં તેર. ૮ ડાહ્યો સમજણો ઝાઝી બોધ, એક ચડી પુરાં થયા ચૈદ; ધ્રાણુગુરુનો છે રે હુનર, ને પગલાં ભર્યાં પંદર. તાજ મુખમાં નથી તંબોળ, એતો ચડ્યો પગલાં સોળ; નથી શરીરે સુગંધી અતર, એક ચડી કર્યાં સતર. ૯ રાજ જેઠ હાથ સઘળા ડાંડ; એતો ચડ્યો ડગલાં અરાડ; જુવે અટારીયે જોગણી, એક ચડી કર્યા ઓગણી. ૧૦ નથી એનાપર ઇશ્વરને રીશ, એને ડગલાં ભર્યાં છે વીશ; પછે પ્રભુનો મંત્રજ સાધે, દશકે દશકે ચડી આરાધે. ૧૧ જેને માથે છે જુગદીશ, દશ ચડી પુરા કર્યા ત્રીશ; જોઈ રહી સભા સઉ ભાળી, દશ ચડ્યો પુરા કર્યા ચાલી. ૧૨ જુવે અટારીયે સઉ દાસ, એને પુરા કર્યા છે પચાસ; પછે જોર જણાવ્યું નીરધાર, સઉ વાત કરૂં વીસ્તાર. સાઠ શીતેર ને એશી નેત્રુ, પુરા કર્યા સઉ સાર; બસે પાંચસે સાતસે ભરીયા, થયા એક હજાર. ૧૪ જોર ઝપાટે ચાલ્યો સપાટે, શરીરથી નવ કાંચે; છેલ છખીલો છલંગ મરાવે, હનમાન પેઠે ટાંપે. ૧૫ જેમ સુંસરો વાયુ વેધે, થાય સભામાં સોર; અતી આકળો ઉંચે ચડીયો, જેમ પતંગ માગે દોર. ૧૬ રાજ સઉ વીસમે પામ્યા, કહે વાત સરવશી; હાવી રીતે હજુ સુધી કોઈ, ઉપર ચડીયો નથી. ૧૭ સુરસપાટે ચાલી આળ્યો, ત્રાસની

ડાંડી પાસ; સાયતામાં રહ્યા શામળીયો, પોતે શ્રી અવીનાશ. ૧૮ ॥ વળણ ॥ અ-
વીનાશીની સાય છે, મન નથી ઉદાશ; ટેકરા બે ત્રીભુવનપતી, આવ્યો ત્રાસ
ડાંડી પાસ.

કડવું ૩૦ મું રાગ દોહરાની સાખી.

વૈશમપાયે રૂશી ખુશીથી બોલ્યા, સાંભળને તું રાય; ત્યાર પછી શું નીપ-
ન્યું, તને કહ્યું માંડી કથાય. ૧ આશ રાખી ભુદર ભાખી, મન નથી ઉદાશ;
સ્વાસ ખાવા ઉભો રહ્યો છે, ત્રાસ કેરી પાસ. ૨ છત્રપતી ત્યાં બોલી ઉડ્યો,
મામા ઠેઠ એ ચડીયો; હજી આંખે અંધારાં નથી, જળકુંડીમાં ન પડીયો. ૩ જ
ગલી જંગલમાં રહેનારો, ઝાડ ઉપર ચડી જાણે; તું તારા મનમાં ફકર કરીશ
નહી, કેમ ઉદાસી આણે. ૪ ઉપર ચડ્યો તેથી શું થવાનું, ત્રાસમાં પડવાની
આંટી; હંધર ત્રાસમાં ઉભુ રહેવું, એ મરણ તણી છે ઘાંટી. ૫ દુરીયોધન શક
નીને કહે, એ વાત પડતી મુકી; મારા મનમાં નિશ્ચય થયો, મનેરે પરણી ચુ
કી. ૬ કાપડી ઉપર ઉભો થયો છે, ચીંતા ચિતમાં થાય; ત્રાસની ઘાંડી આધી
છે, હવે શો કરવો ઉપાય. ૭ હાથ ઉંચા કરું તો થાઉં બાવરો બોત; હાથે દો-
ડી ચાલે નહીં તો; નિશ્ચે આવ્યું મોત. ૮ કદાપી હેઠો ઉતરીને ત્રાસમાં મુક
પાય; હેલકારો મારો વાગે, તે ત્રાસ પાછું જાય. ૯ અંતર્યામી ગરડા ગામી ન-
થી, ધારણ રહેતી ધીર; મારો પગ મુકવા જાઉં, કેમ ત્રાસ રહેશે ધીર
૧૦ પડતાં પ્રભુ હું ધારણ રાખું, કહ્યું કરણ હું કીશોર; એટલું મારા હૈયામાં
હે નથીરે ઝાઝુ ઝોર. ૧૧ આ કામ મુજથી કેમ થવાનું, ઓરે શ્રીમહારાજ; શા
ન કરી ઉઠાડ્યો શામળીયા, લેવા મારી લાજ. ૧૨ બનાવ્યો ચઢાવી બાવરો,
ઓરે શ્રી જદુનાથ; અરજ હરીએ સાંભળીને, વાત જણી સાક્ષાત. ૧૩ શામ-
ળીયા શેવકને આધીન, કામ કેવું કીધું; સોળ કળામાંથી એક કળાનું, બળ
અરજીનને દીધું. ૧૪ જહવરાયે જીસો મેલ્યો, વિચાર્યું અરજીન; મારા મન-
માં એમ આવ્યું, કરાવે જીગજીવન. ૧૫ શ્રીહરિની સહાયે મુજને કામ કરે છે
ઠીક; હવે હું ગભરાતો તો તે, નથી રે ધરતો ખીક. ૧૬ મનમાં મોહન સમર્થ
કરતો, ધારણ રાખી ધીર; બંને ત્રાજવે બે પગ પડીયા, ત્રાસ રહ્યા છે સ્થીર.
૧૭ સભા સવળી જોઈ રહી છે, કાપડીને સાબાશ; દુરીયોધન એવું દેખીને,
ધણે થાય ઉદાસ. ૧૮ મામા મારા ઉંચુ જીવ્યો, જંગલી ઝટ એ ચડીયો; ત્રા
સની ઘાંટી કહેતાતા, તે ત્રાસ મધ્યે પડીયો. ૧૯ આતો ઘાંટી મરી ગઈ પણ,
ખરી વાત નહીં ખોટી; ધારણ રાખી ધનુષ ચડાવવું, તે આંટી છે મોટી.

ચીતમાં ચીંતા નવ ધરશે, કાંઈ ભાયમ તારૂં મળશે. ૨૦ મારા મન માં લાગે, કન્યા તુજને વરશે. ૨૧ કાપડી ઉભો રહ્યો છે, ત્રાસમાં થયો નિરધાર; સઉ સભા શોભીતી બેઠી, શો કરવો વિચાર. ૨૨ ગરીબ કાપડી ઉભો રહ્યો છે, વિચારે સરવથી; ભક્ત મારો લીખારી જેવો, એની શોભા કાંઈ નથી. ૨૩ લોકો મારી આખરૂં લેશે, કહેશે જુગદાધાર; વિડલ વહારે નવ ગયા, નથી ભુટરને ભંડાર. ૨૪ એમ જાણી ઉત્તર આણી, હરખ મનમાં લાવ્યા, નારાયણે નારદજીને, સાને કરી બોલાવ્યા. ૨૫ બોલ્યા વાણી ઉત્તર આણી, નારદજી તે દન; શામાટે મુજને તેડાવ્યો, એરે જુગજીવન. ૨૬ શ્રી કશણ નારદને કહેઠે, શોભે નહીં અરજીન; માટે તમે વહેલા ઉઠો, જાઓ સ્વર્ગ ભોવન. ૨૭ ઠાકાર કહેછે ઠપકો દેજે, શું વિચારે સર્વથી; મચ્છવેધન તારો પુત્ર કરેછે, તુજ ઘેર ખાવાનું નથી. ૨૮ ન રદ વાણી બોલીયા, કહેછે તત્પર થાઉં; ફીકરચીંતા નવ કરશો, ઈંદ્રને કહેવા જાઉં. ૨૯ એમ કહીને ઉડી આવ્યા, વિચારી રૂપીરાય; તરત પોતે આવીયા, જ્યાં ઈંદ્રની સભાય. ૩૦ આસન આપી પુજા કીધી, પ્રેમે લાગ્યો પાય; એ મહારાજ કેમ પધારયા, અહો રૂપીવર રાય. ૩૧ નારદ વાણી બોલીયા તું, સાંભળને સરવથી, હું જાણુ છું તારા ઘરમાં, ખાવાનું કાંઈ નથી. ૩૨ ઈંદ્ર કહેછે એ શું બોલ્યા, રાખો હૃદયે હામ; જે જોઈએ તે હાજર કરું, ખતાવોને કામ. ૩૩ નારદ વાણી બોલીયા, તું સાંભળ ઈંદ્રરાય; પંચાળદેશનો પુરણ પ્રેમી, કહીએ દ્રુપતરાય. ૩૪ સ્વયંવર તેણે ત્યાં રચીયો, મળી મેદની અપાર; રાજપુત્ર ઘણા ત્યાં આવ્યા, વળી આવ્યો તુજ કુમાર. ૩૫ તે મચ્છવેધન કરવા ચડીયો, કાપડીને રૂપ; વસ્ત્ર શણગાર છે નહીંને, થઈ ગયો તદરૂપ. ૩૬ ફોટેલો છે તંગીઓને, માથે ફાળીયું જેહ; પાસાખંડી ખાદીની છે, નથી આખી તેહ. ૩૭ અઠારીહજાર રૂપી ભરાયા, ભુપ તણે ભોવન; ઇષ્ટપતકોટી જદવ તેડી, આવ્યા જુગજીવન. ૩૮ લાજ લાખેણી જાય એમની, કોપ્યા જદવરાય; ઈંદ્રરાયને ખખર કરો, તારા ઘરમાં નથી ખાવાય. ૩૯ પંચ કેશતો વધી ગયાછે, વરવો એનો વેશ; માટે દેવને તેડીને આવો, પેહેલા ઉતારો એના કેશ. ૪૦ તેત્રીસ કોટી દેવને તેડી, આવો બેસી વિમાન; છાનોમાનો મને મોકલ્યો, સામળીયે કીધી સાન. ૪૧ ઈંદ્ર કહે તમે ફીકર નવ કરશો વચન એતું કીધું; તેત્રીસ કોટી દેવને તેડાવવા, દદામું ત્યાં દીધું. ૪૨ ઈંદ્ર રાજ ઈંદ્રાણી સાથે તરત થયો તઈઆર, પોતાને પહેરવાના લીધા શોભીતા શણગાર. ૪૩ દલમાં દાખી વાણી ભાખી, હરખ મનમાં લાવો; પંચાળ દેશનો દ્રુપતરાજ, ત્યાં વિમાન બેસી આવો. ૪૪ મુજપુત્ર મચ્છવેધ કરે ત્યાં જુએરે આખી સરૂષી, તેના ઉં

આપણુ સર્વે કરો મોતી પુષ્પની વૃષ્ટી. ૪૫ એમ કહીને તેડી ચાલ્યો કાણુના
 કાગી વાર; વૈમાન બેસી દેવ આળ્યા પંચાંગ દેશમાં જાય. ૪૬ અંત્રીક્ષ મ.ર્ગે
 આવીને ઊભા મળુ વિચારે સરવધી, સામળીઆ વીના આખી રૂઝી કોઈ
 દેખતું નથી. ૪૭ કાપડી વેશે પંચ કેસે પુત્ર પોતાનો જોક, નારદે સાચું કહ્યું
 ના કાચું તેમાં નહીં સદેશ. ૪૮ રાત્રીઆ સવાળા બેઠેલા સળામાં વિચાર કરીયો
 મન, ઊંચું બાળકું નજરે ન્યાળું થયા દેવનાં દરશન. ૪૯ મનમાં વિચાર એવા
 કરતાં પોતે ત્યાં તતખેવ; આ કાપડી ઉપર ચડ્યો છે ક્યાંથી આળ્યા દેવ. ૫૦
 આ વાત તો અવનવી છે આને શું કહેવાય; જાગે બાલો ઝિપર ચડીયા કે ચ-
 ડીયા શિવરાય. ૫૧ તે વિના આ કોય ન આવે. પુંછે માંડો માંડી કેમ; થંભ
 ઉપર દેવ આળ્યા અમને પટે છે જાંમ. ૫૨ કોણુ જાંમુ વેશ બદલી ચડ્યા દિના
 નાથ; કોઈ કહે બહમાએ ચડીયા, કોઈ કહે વાંચનાથ. ૫૩ જેને જેવું ફાંતે
 તેવું મુખ બોલે વચન; કાપડીને દુષ્ટ દેખે, છે સર્તીયાને દરશન ૫૪, ઇંદ્રે આ
 વી અરજીન આગળ્યો, નાસ કેરી માંડ; પુત્ર વેળેન જન્મ પામ્યા, લીધા દ-
 ચિઆર કરની માંડ. ૫૫. ॥ વલણુ. ॥ દચિઆર લીધાં હાથમાં ઇંદ્રરાયે સાર;
 વ્યાસ ત્રિકમ વાણી વદે, પહેરાયે શયુગાર;

કડવું ૩૧ મું રાગ રાજન રાજેછ.

વૈશંભપાયે એળીપેરે બોલ્યા તું તો, સુણુ જનમેજે રાયરે; રાજન રાજેછ,
 વિસ્તારીરે તુજને સંભળાવું કહું મધ્યવેધન મહિમાયરે. રાજન રાજેછ. ૧
 ઇંદ્ર રાજએ હરખ ધરીને, કામ તે ડોટે કીધારે. રાજન૦ પોતાના હયામાં હુ
 શ ધરીને. હથીયાર હાથમાં લીધારે, રાજન૦ ૨ પુરણુ પ્રીતિ એકજ ચીતે, એ-
 કજ લીધુ છે બાણુરે; રાજન૦ કોઈને ખખર પટે નહીં તમ, પાર મેલ્યું નિર
 વાણુરે. રાજન૦ ૩ પોતાનાઈપુત્ર ઉપર પ્રમ રાખીને, કામસપાટે કીધારે. રાજન૦
 પુરપાત બાણુજ પેહેલું આળ્યું, પંચકેશ ઉતારી લીધારે. રાજન૦ ૪ બીજુ
 બાણુ બાહુ બજે મેલી, કાળીયું ખેંચી લીધુ ત્યાંહરે; રાજન૦ ત્રીજુ બાણુ તર
 તી બેરે મેલ્યું, ઉણોદકતું કહેવાયરે. રાજન૦ ૫ સામલીયો સહુ જોયો કરેછે,
 જુએ દુરજેધન ભુપાળરે; રાજન૦ ચોથુરે બાણુ ચતુર થઈ મેલ્યું, પહેરયો
 સોનેરી સુરવાળરે. રાજન૦ ૬ કેડે કંદોરો ને પગમાંરે તોડો, મોતીનો તોરો માં-
 થેરે. રાજન૦ ૭ કડાં સાંકળાં બેઠને વીંટીયો, બાણુ બંધ બાંધ્યા હાથેરે. રાજન૦
 ૮ ખમોરે જરકશીનો આવીયો, પહેરાવ્યો ઝડપથી ઝટરે; રાજન૦ માથારે ઉ-

પર મણીનોરે શોભે, નવ નેરીનો મુગટરે. રાજનં ૮ મણીની માળા કોટમાં પ-
હેરાવી. જુએ છે જુગદા ધારરે; રાજનં ૯ હુંશ ધરીને ઈંદ્ર રાજએ, હીરાના પ-
હેરાબ્યા હારરે. રાજનં ૯ કોડે કમર પટો કરીતરે, બાંધ્યો સાચી કર્યો સવે-
ધારે; રાજનં ૧૦ સોનાનીરે કટારી ધોચી, હંતેની જોડે બાંધ્યો જમૈયારે. રાજનં
૧૦ શોભા સહુની રાએ હયામાં હરખે, ખરી ખુબીયી તતખેરો; રાજ દામોદર
દુઃખડું ડાટીરે દીધું, જાણે ઉપરથી આવ્યો કોઈ દેવરે. ૧૧ રાજન. ૧૧
એમ શામળીએ શોભા વધારી, ઉડ્યા સભામાંથી તત્કાળરે રાજન. રાજસભમાં
રાજ થઈ આવ્યા જ્યાં બેઠા ગંગા કેરા બાગરે. રાજનં ૧૨ પ્રભુને દેખી પુર
ણ ચેખી બોલ્યા ગંગાના તનરે. રાજનં ૧૨ મહારાજ આશું થયું આજે દેવ
આવ્યા સ્વર્ગ બોવનરે. રાજનં ૧૩ દ્રોણ રૂપી ગુસી થઈ બોલ્યા વળી કૃપા
ચાર્યજ મુન્યરે. રાજનં ૧૪ અસ્વસ્યામા એણીપેરે બોલ્યા મને દેખાય જાણે અ-
રજુનરે. રાજનં ૧૪ ચારે સતિયા સાચુરે બોલ્યા વચનનું વેણ હજારે. રાજનં
૧૫ પાતાળીઆએ પહેલું વચન લીધું છે, મચ્છવેધન અરજુન હાથે થજારે. રાજનં
૧૫ શ્રીકૃષ્ણએ સાચુરે જોયું, બોલ્યા તે સત્ય વચનરે. રાજનં. સુકીત સવળું
તમે આપ્યું તું આવ્યા એ અરજુનરે. રાજનં ૧૬ ત્યારે તે ત્રાસમાં જોયુરે
ચારે દેખી નજર થઈ રહેમરે. રાજનં ૧૬ સતિયા શામળીઆનેરે પુછે બતાવો
એનો ભાઈ બેમરે. રાજનં ૧૭ હુધરે બ્રહ્મ સજામાં બતાવ્યું હવે બાનાં નવ
કાઠોરે રાજનં ૧૭ વીઓવન કહેછે તમને તડંગો બતાવું, જુઓ દ્રોમની પાછળ
જોડેરે. રાજનં ૧૮ વાસાહરતી ચાંદરે ઉભા, જુએ એક પછી એક એમરે;
રાજનં; પરીપુષ્પ પાત્રી થઈ એમને, ભાઈ હીડો જોડો બેમરે. રાજનં ૧૯ ત્યાં-
થી નારાયણ નીકળીને નાથ, આવ્યા જલવસનાની માંહરે. રાજનં બાહુરેબળી
આ બળીભદ્ર બેઠા છે, હુંશ ધરીને આવ્યા ત્યાંહરે. રાજનં ૨૦ બાહુરેબળીયા
બળીભદ્રને, કહેછે જુગલવનરે રાજન રાજેછ; સુકીત તમારું આપ્યું પહેલેથી,
આ ત્રાંસે ચડ્યો છે અરજુનરે. ૨૧ શ્રીકૃષ્ણ સાથે બળીભદ્ર બોલ્યા, કૃષ્ણ બોલો
છો આવું કેમરે; રાજનં આ અરજુન તમે મુજને બતાવો, ક્યાં છે જોડો ભાઈ
બેમરે. રાજનં ૨૨ કૃષ્ણ કહે જુઓ બ્રહ્મસભામાં, બોલ ન બોલું આડેરે; રા-
જનં દ્રોમરૂપીની પાછળ બેઠો, જબરો બેમ એ જોડેરે. રાજનં. ૨૩ બાહુબ-
ળીઆએ સુકીત આપ્યું, દુઃખ દાળીદ્ર એનાં જાગેરે; રાજનં આજ સુધીનું
એને સુકીત આપું, એનાથી કામ આ થાજેરે. રાજનં ૨૪ ચારે
સતીઆનું સામજે લીધું, પાંચમા બળીભદ્ર રાયરે; રાજનં એ પાંચેનું પુરૂષ

પુરાણી, લેધને આપ્તું ત્યાંયરે. રાજન૦ ૨૫ પાંચેતું પાંડુપુત્રને આપ્તું, સુકિત
 સાઈ એજરે; રાજન૦ કુંતા કુંવરની બદલાઈ કાંતિ, તરતીબે વધીયું તેજરે.
 ૨૬ તેજનો લલકાર દીઠા એનો, આખી સભા થઈ જાંખીરે. રાજન૦ દુર્યોધન
 શકુનીનેરે કહેછે, વાણી વીવેકે ભાખીરે. રાજન૦ ૨૭ જણે ઉપર કોઈ દેવ આવી
 ઉભો, શીઠસારી થઈ શોભાયરે; રાજન૦ કન્યા બરોબર તેજ થયું છે, જાંખી
 પડી સઉ સભાયરે. રાજન૦ ૨૮ વર કન્યાનું જોડુ જણાય છે, ચિતમાં ચીંતા
 થાયરે. રાજન૦ એયું દેખી દુર્યોધન મનમાં, બળી બળી બહુ જાયરે. રાજન૦
 ૨૯ જહવરાયે જાંખીરે જોયુ, કન્યા જેવો દેખાયરે; રાજન૦ પણ માઈ મન પ્ર-
 સન્ન નથી પુર, હજુ તેજ વધારે એનું આંયરે. રાજન૦ ૩૦ હરીને અહંકાર
 નથીરે વહાલો, એહું ધરણીધરે ધાર્યુરે; રાજન૦ કદી કન્યા એ મનમાં પુલાશે,
 અહંકાર એનો ઉતારે. રાજન૦ ૩૧ દામોદરનેરે આ દુઃખ થયું છે, ભક્તની
 હીડ ભાગવાચરે; રાજન૦ એમ ચંતા ચત્રભુજ કરેછે, વિચારે મનની માંયરે.
 રાજન૦ ૩૨ એમ જણીને ઉલટ આણીને, ઉડ્યા જહવરાયરે; રાજન૦ કરીરે
 આદ્યા આસનેથી ઉઠી પ્રહસભામાં જાયરે. રાજન૦ ૩૩ ધીરજ ધારી ગીરીવર
 ખારી, ઉભા દ્રોમની પાસેરે; રાજન૦ દ્રોમરૂપીએ સામુરે જોયું, આવો શ્રી અ-
 વીનાશરે. રાજન૦ ૩૪ હરી અચંબો હૈયામાં લાગ્યો, કૈાતક સરખું થાયરે; રા-
 જન૦ ગાંડો ઘેલો પેલો કાપડી ગયોતો, તેની બની શી શોભાયરે. રાજન૦ ૩૫
 મારા મનમાં મોટો સંદેહ પડે છે, સત્ય કહુ છું તતખેવરે; રાજન૦ જણે ઉપરથી
 કોઈએ હિયડીજ લીધો, આંચો ત્રાસમાં દેવરે. રાજન૦ ૩૬ બીજા ચાર મારી
 પુઠે બેઠા છે, તે દેખાય એવાને એવારે; રાજન૦ છત્રપતીને સહુ રાજરે બેઠા,
 જાંખા બની ગયા તેવારે. રાજન૦ ૩૭ તેનારે કરતાં એની શોભા વધી છે, મન
 રહ્યું માઈ મોહીરે; રાજન૦ સમાધી સમી રૂપીએ ચડાવી, ધરીયું ધ્યાનમાં
 જોઈરે. રાજન૦ ૩૮ એમ પાતળીયાએ પ્રેરણારે આપી, ગયા પોતાને આસનરે;
 રાજન૦ રૂપીએ ખુશી થઈ સમાધી ઉતારી, જણ્યો એ અરજુનરે. રાજન૦ ૩૯
 રૂપીને ચિંતા ઝાઝી થઈ ત્યાં, કંકરે છે મનમાં વિચારરે રાજન૦ હુરે અમાગી
 એ કાંઈ નવ સમજ્યો, મુજ ઘેર ક્યાંથી કુંતા કુમારરે. રાજન૦ ૪૦ સત્યવા-
 દીને મેં નવ ઓળખ્યા, તેથી લાગ્યું દારણુ દુઃખરે; રાજન૦ અહીં આંહ-
 વે મારે શું કરવું, ઉતર્યું એનું મુખરે. રાજન૦ ૪૧ યોધારાં આંસુ લાવીને બો-
 લ્યા, હવે વલે શી થાયરે; રાજન૦ તરફેડા એમને મેં કર્યા અતિશે, હવે પડું સાગર
 માયરે. રાજન૦ ૪૨ વત્તણા ॥ રૂપીએ રૌવા માંડીયું, નથી ધારણુ રહેતું ધીર;
 મોહન મુજને શું કહે, નયણે ભરતા નીર.

કડવું ૩૨ મું રાગ ઓખાહરણનો વર વરવાનો.

• વૈશંપાયે રૂપી એણીપેરે બોલ્યા, સુણજનમેજય રાયરે; દ્રુમ રૂપિ રૂદન કરે છે, જઈ પડું તે સાગર માંહરે. હવે જીવી શું કરેરે. ૧ છતી વિધાયે છે-લ છબીલા, આ શો કરાવ્યો સંતાપરે; ભેદ ભુધર મેં જાણ્યા નહિ તારા, આ શું લાગ્યું મને પાપરે. હવે ૨ નિરભાગીને ઘેર ગંગા આવી પાણી નિરભાગી નવ નાહયોરે; ત્યારે ગંગાજી અલોપ થયા ત્યારે, નિરભાગી મન પસ્તાયોરે. હવે ૧ ધર્મ ધોરીધર મુજ મંદિર આવ્યા, અભાગિયે ઓખાજ્યા નહીંજરે; દું-કારા હુંકારા કર્યા હશે મેં, બુધ્ધી તે બગડી ગઈરે. હવે ૪ સતવાદીની શેવા ન થઈને ઉલટો કર્યો તિરસ્કારજી; અકળાઈ જઈછું અતિશે મનમાં, અવતારને ધિકારરે. હવે ૫ કાપડીરૂપ ભુપ એ આવ્યા, ન કયા નીતિ વચનજરે; હવે શો ઉપકાર કરવોરે એમને, માને માઈ મનરે. હવે ૬ ભકતને ઘેર ભુધર આવે પણ, પાપીથી નવ ઓખાજાયજરે; કાગડાની કોટે હાર હીરાનો તેવી થઈ મારી કાયરે. હવે ૭ આરશી મુઠીએ આંધળા આગળ, આંધને કંઈ ન દેખાયજી; બહેરાના કાનમાં ભુંગળ પુકે, તોયે નવ સંભળાયરે. હવે ૮ આશ્રમ જાણી ઉલટ આણી, આવ્યા સતીના કુમારજી; ઉતરવાને ઉતારો ન દીધો, જીવતરને ધિકારરે. હવે ૯ ધરતી માતા આપોને મુજને, ભરી સભામાં આગજી; સંતાપ તાપ સામટો આવ્યો મુજને, આતે શી ઉડી આગરે. ૧૦ મુજ રંકને ઘેર એ કયાં થી અવવા, ઓખાખી હૈયું હરખાયજી; પાપ માઈ પાછળ પડીઉં, હવે શો કરવો ઉપાયરે. હવે ૧૧ એમજ જાણી દયારે આણી, ઉઠ્યા ધરમરાયજી; સન મુખ આવી ઉભા રહીને, પ્રેમે લાગે પાપરે. હવે ૧૨ ભીમ કંદેભાઈ રડવા દોને બોલ ન રાખું છાનોજી; દારણ દુઃખદીધું તું એણે બ્રહ્મણ એજ મનાનેરે. હવે ૧૩ ધર્મ ધોરીધરે હાથ જોડીને ગંગ ગંગી કહી વાણીજી; એ મહારાજ ક્ષમા કરોને, શીદ ભરો આંખે પાણીજી. હવે. ૧૪ ॥ વલણ ॥ આંખે પાણી નવ ભરો, બોલ્યા રાય વચન; પતીતને પાવન કર્યા, થયા તમ દરશન.

કડવું ૩૩ મું રાગ ધનાશ્રી દોહરાનો.

વૈશંપાયે એણીપેરે બોલ્યા સુણ જનમેજયરાય, ત્યાર પછે સુ નીપન્યું, ક-હુ વિસ્તરી મહીમાય. ૧ ધર્મ ધોરીધર બોલી ઉઠ્યા, સાંભળો રૂપિરાજ; આ-શિરવાદ અરજીનને આપો, જેથી કરે એ કાજ. ૨ તમ પ્રતાપે અમે સુખ પા-

મ્યાં, મન ધરીરે ઉઠાવ; અરજીન ઉપર ઉભા રહ્યો, તેને દો અસિરવાદ. ૩
 ત્યારે દ્રોમ રૂપિ ત્યાં બોલ્યા, શું કરવા છુપાવી જાત; મુજને આવી કહ્યું હો
 તતો, ના કરત કોઈને વાત, ૪ ધર્મ કહે છે એ સાચુ કહોછો, અજણે દોષ ન-
 હી; અપરાધ અમારો ક્ષમા કરો, એ વાપ અમે નવ કહી. ૫ પ્રસન્ન થઈને
 પ્રેમ આણી, નહિ રહે બાળ્યની પુન્ય; અરજીન હાથે મઝ્ઝવેધ થારો, આપુ સુ-
 કીતનું પુન્ય. ૬ પાંચહજાર વરસના તપનું, પુણ્ય આપ્યું જ્યારે; કાંતી એની
 કન્યા કરતાં, વર્ષીગઈ છે ત્યારે. ૭ બીજ સધળા રૂપી બેઠા, અત્રી બોલી
 નેહ; વસિયુને વિસ્વા મિત્રએ, સુકીત આપ્યો તેહ. ૮ ભાર દ્વાજ તે ચવન રૂ-
 પિ, વૈતમ ગુરુ બંધાર; જેમ જેમ તપનું સુકીત આપે, તેમનેજ વધે અપાર.
 ૯ વાલ્મીકિ રૂપિ વણા વિવેકી, દુર્વાસા જે ડાહ્યા; કશ્યપને બાલી રૂપિએ, તેં
 જે વધારી કાયા. ૧૦ અગસ્ત મુનિ પાંચસ્ત મુનિ, કપીલ કૌશિક રૂપી; બ્રહ્મ
 અંગીરા એને વામ દેશે, તર્ક શા થયાં ખુશી. ૧૧ એ સધળાઓ વારા ફરતી,
 કષ્ટ પીઆરા કાપે; સો બસેને પાંચસે વર્ષનું સુકીત સધળાં આપે. ૧૨ આ-
 બી સભાના રૂપિ સધળા, સુકીત આપે જય; તેમ તેમ એનું તેજ વધે છે,
 જેથી સુર્ય ઝાંખો થાય. ૧૩સ વિતા નારાયણ કરતાં ત્યાં, તેજ વાંધું
 અપાર; યાદવ સભામાં અવિનાશ બેઠા, મન કર્યો વિચાર. સૌસૌની
 શ્રદ્ધાએ સોંપે, સુકીત સોંપ્યું એજ; શ્રીકૃષ્ણએ સધળુ આપ્યું બાર સુર્યનું તેજ.
 ૧૪ઉપર સુરજ વચમાં અરજીન, હેડે બુધાધાર; સધળાનું સુકીતઆવ્યું, થયો
 તેજનો અંબકાર. ૧૬ એમ તેજ વ્યાપ્યું મનદું લાંધું, સતી સાધવી નાર; કુ-
 પતસુતા અપારીએ બેડી, બુલેછે વારંવાર. ૧૭ ત્યારે સોગ સાહેલી સાથે બોલી
 કામ નથી કાંઈ કાચું; હાંકેહુ રત્ન કહેતાંતાં, વચન તમારું સાચું. ૧૮ કુપતસુતા
 મોં ઉતારી, વાણી ચપુરી કહી; બેન સધળી સાથે બોલો, આ વર વરશે કે નહી.
 ત્યારે સધળી સૈયર બોલી, રાજો હૈયે હાથ; આ વર તમને વરવાનો છે, કરશે
 નીશ્ચે કામ. ૨૦ પતિભાવે પ્રેમે એ નીરખે, પોતા કેરે મન; ધીરજ ધારી હૈયે
 ધારયું, મુજ સાથ કરે લગન. ૨૧ અરજીન ઉભો ત્રાસમાં, એને ચીતમાં ચીંતા
 થાય; ધનુષ મારે ચઢાવતું, તેનો શો કર્યો ઉપાય. ૨૨ એક છેડો મેલુ ત્રાસમાં
 ભાર દેઉ જ્યારે; તો તો બીજુ ત્રાસ તે, ઉંચુ જશે ત્યારે. ૨૩ પગ મારા બે
 પહોળા થાયે, નથી શરીરમાં બળ; એથી હું ઉઠાસી થાઉછું, વળી પડું હેડે
 જ્યાં જળ. ૨૪ જળમાં ટટળી પડું તો, મશ્કરી મારી થાય; ભાર દેઉ જો ટેકો
 વધુને, ત્રાસ આવે જય. ૨૫ શરીરના વચલાજ લાખમાં, મુકવા કરીયું મન;

દખાવુ કુંટી ઉપર તો, પડેજ માઈ તન. ૨૬ એમ જણી કુંટી ઉપર, દખાવી
 જોયું જ્યારે; તો અણીઆરૂ વાગવા માંડયું, પાછું લીધું ત્યારે. ૨૭ એમ વારા
 ફરતી મનમાં, ધણા કરે વિચાર; ઉપર ચડ્યો થઇ મરકરી, એરે દેવ મોરાર.
 ૨૮ પુરૂષોત્તમ પહેલેથી સમજી, મરકરી કરાવી મહારી; શણગાર વસ્ત્ર સારા પ-
 હેરાવ્યા, એ વાત કરી નદી સારી. ૨૯ નારાયણ મને નથીરે સુજતુ, એક વાત
 ની આંટી; હું જણુપું આ ઠેકણે, મારા મેતની ધાંટી. ૩૦ માટે અવીનાશી ઉગારો,
 એકે નથી ઉગાય; માંઘ બલ્લાની લાજ રાખો, તેનો કામજ થાય. ૩૧ અરજ કરેછે
 શામળીઆને, હવે કરું હું કેમ; મારા મનમાં થયો ગાભરો, જણી તમારો પ્રેમ. ૩૨
 સામળીયાએ સામુ જોયુ, અદખાવો અપાર; માટે વીઠલ વહારે ચડીયા, પોતે જુગદ
 ધાર. ૩૩ ગોવિંદ થયા ગોળારૂપે, પેઠા પેટની માંડ; નાલીએ નારાયણવચીયા, એને
 પુદ્ધિ આપી ત્યાંહ. ૩૪ કુંટી ઉપર દખાવી જોયું, વીઠલ વજર રૂપે બનાવ્યું;
 તેના ઉપર અરજુનજીએ, ધનુષ ત્યાં દખાવ્યું. ૩૫ ત્યારે એને વાગ્યું નહીં ત્યાં,
 સમજ્યો મનની માંડ; સહાય કરી સામળીએ મારી, હવે નથી ચંતાય. ૩૬
 જેને માથે શ્રીહરી છે, એ સામળીયો સાચો; પહેલેથી પ્રભુ જણુતાતા, આ ભ
 કત મારો કાચો. ૩૭ એમ જણી ઉલટ આણી, છેડો દખાવ્યો જ્યારે; બીજે
 હાથે બળ કરીને, વાંકુ વાળ્યું તારે. ૩૮ પ્રચંડા ચઢાવી અને થયો, તર્ત ટં-
 કાર; શકુનીને દુરજોડન કહે, ના થઇ ચડાવતાં વાર. ૩૯ સવળી વાતની ના
 કહીતી, મન લેતાંતાં હાથ; ને નાતમારા મ્હેમાં રહીને, કર્યું એને સઉ કામ.
 ૪૦ તમે એવું મુજને કહેતાતા, વાણી જે મુખથી; કરણરાયનું ધનુષ એનાથી.
 ચડવાનું કાંઈ નથી. ૪૧ કરણ કહે એક અરજુન ચડાવે, બીજે ન ચડાવે કે-
 ય; માટે મુજને ાહેમ આવ્યો, આને અરજુન હોય. ૪૨ શકુની કહે ફકર ન
 કરશો, નથી રહેવાની હામ; એક બાણ કેવું મુકે છે, કરવાને ત્રણ કામ. ૪૩
 દુરીયોધન કહે મામા મારા, સત્યકૃષ્ણ આ હામ; તમે જેટલાં ના કહ્યાંતાં, કર્યા
 તેટલાં કામ. ૪૪ મામા શકુની બોલી ઉઠ્યા, હવે થવાનો અન્યા; હમણું હેડો
 પડશે, તારા ભાગની છે કન્યા. ૪૫ છત્રપતિ કહે એ છે સાચું, વાત રહેમાં ધા-
 રી; તમારૂં કહેલું થાય તો, એ કન્યા થાય મહારી. ૪૬ શ્રાતાને અહીં સમજી
 લેવું, વાત રહેમાં ધરવી; દુષ્ટના કહ્યા પ્રમાણે કહીયે, એની હાથે હા કરવી. ૪૭
 શાસ્ત્રની નીતી રીતી છે, કરવો ઉચ્ચનો સંગ; દુરીજનથી દુર રહેવું, ન લાગે
 પાંસનો રંગ. ૪૮ સત્યવાદીના દીકરાઓ, સંતોષ મનમાં રાખે; દાન દયાને દી-
 નતા વળી, વાણી સત્યજ ભાખે. ૪૯ એવા ગુણ જે સમજે છે, તે તેને નહીં

ઉપાદી; માટે આ કથા સમજીને, રાખો તેની યાદી. ૫૦ દાખલા રૂપી આ કથા છે, સમજી લેજ્યો સાર; આવી રીતી નીતી પાળે, તેણી બહાર કરે મોરાર. ૫૧ આવા ગ્રંથો સાંભળવાથી, સમજે સારની ભુકતી; દાન દયાને દીનતા રાખે, તેની થાયે મુકતી. પર ॥ વલણ ॥ મુકતી પામે તે ધણી, સાંભળજે શ્રીતાય; ત્યાર પછી શું નીપન્યું, કહું તેતો મહિમાય.

કડવું ૨૬ મું રાગ ચોપાઈની સાખીનો

બોલ્યા વૈશંભપાયે વચન, સાંભળ જનમેજે રાજન; કહું મચ્છવેધન મહીમાય, એક ચીતે સાંભળજે રાય. ૧ ધનુષ ચડાવી કરીયો ટંકાર, સઉ ખળ ભળ્યા રાજકુમાર; માંહોમાંહી કરેછે વાત, કન્યા પરણશે એ સાક્ષાત. ૨ દશ દિશાઓ ખળભળી ઉડી, સનકાદિકની સમાધિ છુટી; ગાજ્યો પાંડુ તણો એ બાળ, પડી દુર્યોધનને ફાળ. ૩ કોપ્યો સુરજ કેરોરે બાળ, એનો રૂદેમાં વાપ્યો કાળ; નક્કી અરજીન ગિરમે થયું, માઈ હથિયાર ના રહ્યું. ૪ હવે બોલ રૂદે નહી સાંખું એને ત્યાં ને ત્યાં મારી નાંખું; કર્યું કપટી કાળીયે કૃષ્ણ, ન સમજ્યો હું મનમાં પ્રશ્ન. ૫ છત્રપતિને ચિંતા થઈ, બોલાવ્યો તર્ત ત્યાંહી; આવ્યો કરણ રાય ત્યાં જ્યારે, દુર્યોધન બોલ્યો ત્યારે. ૬ ભાઈ આતે શું કહેવાય, મારા ચિતમાં ચિંતા થાય; આતો કર્યો અધરમીએ અન્યાય, ખોઈબેઠા રૂપાળી કન્યાય, ૭ હું આવ્યો તો પીડી ચોળી, મારે હૈયે સળગે હોળી; આ થયું રે દારણ દુઃખ ઘેર શું દેખાડીશ મુખ. ૮ આપણ લઈ આવ્યા જન, જન ઠેકાણે થશે કાણુ; માટે બોલ મારો રૂદે ધરો, કહ્યું તે કામ કરો. ૯ બોલ્યો કરણ ત્યાં સરવથી, જીવતો ઉતરવા દેવાનો નથી. જોઈ કન્યા લેઈએ જય, એને માઈ ત્રાસની માંહ ૧૦ તમે વિચારો અંતઃકરણ. એને ઢાળી નાંખીશ ધરણુ; તમે સૌ થાજે તૈયાર, હાથ ધરીને હથિયાર. ૧૧ એમ બોલ્યો રાજ કરણ, પછી કરીશ કન્યાનું હરણુ; તમે હેઠે મારજો માર, એમ બોલ્યો સુર્ય કુમાર. ૧૨ તું ચિંતાતુર નવ થઈશ, હું કન્યા લઈ નાશી જઈશ; મારા ઉરનું અગ્ની હોલવું, તુજ સાથ એ પરણાવું. ૧૩ એની ચિંતા બેઠી હેઠી, જાણે ધરમાં કન્યા પેઠી; હરખ્યો દુર્યોધન ભુપાળ, કરણ. ત્યાંથી ગયો તત્કાળ. ૧૪ જઈ બેઠા પોતાને આસન, એનું માન્યું અતિસે મના દુર્યોધને બોલાવ્યા મામ, તમે આવો ને મારા સામા. ૧૫ વાત સાંભળી તત્પર થાઓ, મારા ભાઈઓને કહેવા જાઓ; અન્ય સઘળી તૈયાર કરજો, આ બોલ રૂદેમાં ધરજો. ૧૬ માર્યા વિના મુકશે નહી

અહીંયા તોફાન કરવું સહી;વાત સમજી ગયો મનમાંડ,સૈને ચેતાવ્યા મામાએ ત્યાં
 ૬.૧૭.૩૬ રાજએ વાત જણી,થાશે દુપતનું ધુળ ધાણી;જીમ સભામાં જણાઈ
 વાત,દ્રે.મ રૂપિને થયો ઉચાટ.૧૮ ઉડ્યો આપણી સભામાંથી એહ,મોટું લાંછન
 લાગેતેહ; બીજ રૂપિઓ બોલ્યા એમ, એને મારવા દઈએ કેમ.૧૯ આપણે વ-
 હારે એની ચડશું, સૌ રાજએ સાથે લડશું; આપણે મારીએ ભભુત ગોળા,
 એમનાં ભરાય આંખના ડોળા. ૨૦ લઈએ ત્રિપુંડ કરની માંહ, છુટાં મારીશું
 કપાળ માંહ; મરી આચમની પંચ પાત્ર, એમ નાખી થીલ કરશું ગાત્ર. ૨૧
 માળાએને ગોમુખી,મારી કરીશું ઝાઝા દુઃખી; એમ ધાર્યું રૂપિરાય, પછે દુપતે
 વિચાર્યું ત્યાંહ. ૨૨ હૈયામાંરે હરખ આવો, દ્રોપતીને અહિંઆ લાવો; નૃક્ષી થા-
 વાનો મચ્છવેધન, રાજએ વિચાર્યું મન. ૨૩ સંદેશો સેવક સાથે કહાંબો,
 સાંઢણીએ બેશી આવો; સણગારી સાંઢણી ત્યાંહ, પછે મોકલી તેડવાય ૨૪
 અટારી આગળ ઉભી જ્યારે,પડી ખખર સતીને ત્યારે;હેઠે ઉતરી લઈનેરે દાસ,
 ચમર ઠોળાય ચારે પાસ. ૨૫ સતી ઊતર્યા તરત હેઠાં, હરખે સાંઢણી ઊપર
 બેઠાં; સુખ્યાં શુંઠમાં કળશ ત્યાંહ, વરમાળા ઝાલી કરમાંહ. ૨૬ તે વેળા થઈ
 જોવાની ખુબી, આવી જળકુંડાળે ઉભી;જીએ સઘળા સતીનું રૂપ, જોઈ રા-
 ય થાયે તદ્દરૂપ. ૨૭ ભાઈ હવે થવાનું કેમ, બ્રહ્મ સભામાં ઉઠે ભેમ; બેઠેભે તે
 ઉભો થાય, વળી બેસાડે ધરમરાય. ૨૮ હાથ ઝાલીને એને બેસાડે, તોયે મન-
 માં જવું એ ધારે; ત્યારે બોલ્યા સહદેવ ત્યાંહ, ભાઈની કાંતી કેવી એ દેખાય.
 ૫૯ ॥ વલણ ॥ બાંધવ મારા સાંભળો, કહુંછું ધર્મ રાયરે; ધનુષધારી ત્રાસમાં
 ઉભો, કેવું રૂપ દેખાયરે.

કડવું ૩૫ મું રાગ ઉછળતી દેશી.

ભાળો ભાળો ભાઈનું રૂપ, શોભા સ્વયંવર તણીરે; જેની કાંતી કંદ્રપ સ-
 માન, ઉગ્યો દીનમણીરે. ૧ લાખા ભોવનમાંથી ઉગારીયા, લાંબી આયુષ
 ની દોરી; દાણીક રાક્ષસને મારીયો, ભીમ પરણ્યો હેડંબા ગોરી. સોભા ૨
 હેડંબા સુર ચોરી કરી ગયો, ભીમ ન ગયો કોઈનો હારયો; સોમણનો લાડુ
 ચોવી મણ ચણા, ભીમે સાળો તે કુટી મારયો. શોભા ૩ કદંબાસુર લઈ ગ-
 યો, બુદ્ધીનો બહુ તોરી; ભીમ ભાઈને ખખર પડી, બીજવાર કયાં થઈ ચોરી.
 શોભા ૪ શોધ કરતો ભીમ આવીયો, ભીમે દાવા દુશ્મન દાખ્યા; સોભાઈ
 કૃષ્ણીરા તેમને, ભીમે વાવતી વિષે નાંખ્યા. શોભા ૫ ત્યાંથી ચઢા નગરી-

આવીઆ, ભીમે મારો મારો ભાખ્યો; સોમચુનો લાડુ પચીસમણ દુધ પીને, બક રાક્ષસ ચીરી નાંખ્યો. શોભાં ૬ ચક્રાવતીમાંથી ચાલીયા, કર્મની રેખા જાગી; અરધી રાત્રે કુંતા માતાને, તરશ તરતીબે લાગી. શોભાં ૭ ભીમ-શેન કહે ઓ માવડી, વેડજ ક્યાંથી જાણી; ઓરે મારી માવડી, બેડે બેડે તરશા શાની લાગી. શોભાં ૮ કુંતા કહે છે દીકરા મારા, કંડે પડે છે કાંટા; ઓરે ભીમ દીકરા મારા, બેશી ગયા છે ઘાંટા. શોભાં ૯ ગાંધર્વને ત્યાંજીતીયો, હરખ મનમાં લાવ્યા; શ્રીહરીનું નામ દેતા, દ્રોમ રૂપિને આશ્રમ આવ્યા. શોભાં ૧૦ સેવા રૂપિની કરી, ના રહી ભાયગની નુન્ય; ટાઢ તાપ બહુ વેડી-યા, આજે ઉગી પું તેનું પુન્ય. શોભાં ૧૧ સુર્ય સરખી કાંતી એની, બુએ સઉ રાજન; તેત્રીસ કોટી દેવ આવ્યા, થયા પ્રભુ મનમાં પ્રસન્ન. શોભાં ૧૨ ॥ વલણ ॥ સહેદેવ વાણી બોલીયા, પહોંચ્યા મનના કોડ; વ્યાસ ત્રીકમ વાગ્યી વહે, બોલો જેજે શ્રીરણછોડ.

કડવું ૩૬ મું રાગ ધોળની દેશી.

વંદતા વાણી વૈશમપાયે વચનરે, સાંભળને તું જનમેજે રાજનરે; કુંતા કુંવર ધનુષ લીધુ છે હાથરે, સમર્યા જેને સારંગકીનો નાથરે. ૧ ઉંચી દ્રષ્ટી કરી જોયું ગગનરે, મચ્છનું તો નવ દીઠુ લોચનરે; વાયુ ચારે પાસે ઘણેરો વાયરે, તેથી પુછ લોચન ના દેખાયરે. ૨ ઉપરનો વાયુ ઘણેરો થાયરે, ચક્કર ચાકે પુંદડી ફરતું જાયરે; ત્યારે એના ચિતમાં ચિંતા થઈરે, અંતર્યામી આબરૂ મારી ગઈરે. ૩ નથી સુઝતું સો કરવો ઉપાયરે, હવે તો આ કામ કેમ કરાયરે; મચ્છા તો ઉંચી ઘણી દેખાયરે, લોચન એનું કેવી રીતે વિધાયરે. ૪ ગુણવં તો પડીયો ગુંચવાડા માંહરે, અંતર્યામી શો કરવો ઉપાયરે; શામળીયાજી કરજો સહાયરે, નીશચે જાણું આ કામ મુજથી ના થાયરે. ૫ મચ્છાનું તો છ ગા ઉનું મળીયું છેદુરે, પ્રતિબિંબ જોઈ નાંખીસ કેમ હેઠુરે; એમ ઉદાસી મનમાં થયો છે જ્યારેરે, સાંમળીયાયે અરજ સાંભળીત્યારેરે. ૬ વાયુને તો વેગે ત્યાં બોલાવ્યારે, ઉપર તમે બંધ રહેજો અત્યારેરે; અવિનાશીએ આપી આજ્ઞા ત્યાંહરે, ફરતુ મચ્છ બંધ રહ્યું છે જ્યાંહરે. ૭ તેથી મચ્છ તરત રહ્યું છે સ્થીરેરે, અરજનને આવી ધારણ ધીરરે; ધનુષ ઉપર બાણ ચઢાવ્યું જ્યારેરે, નીચે મચ્છને જળકુંડીમાં જોયું ત્યારેરે. ૮ પ્રતિબિંબ જળમાં સ્થીર દેખાયરે, હેવામાં

તો હરખ અતિશે થાયરે; પ્રથમ ભાગે વિષ્ણુનું કરીયું સ્થાપનરે, અઢધે ભાગે મુકયા પંચવદરે. ૯ ટોચ ઉપર મેલ્યા છે બ્રહ્માયરે, સઘળા આવી કરને મહારી સહાયરે; પાંડુ પુત્ર એમ બોલ્યો અરજીનરે, કુંતા માનું પેહેલું મેલ્યું છે પુન્યરે. ૧૦ મોટા ભાઈ સંભાળ્યા ધરમરાયેરે, તેમનું તો સત્ય મેલ્યું છે ત્યાં હરે; જળમાં જોયું મચ્છ નું લોચન દેખાયરે, શકતીનો મંત્રજ ભણીયા ત્યાં હરે. ૧૧ વીજળી સરખી બાણની થઈ સોભાયરે, દેવ સઘળા જુએ છે નભની માંહ; હવે બાણ મચ્છને વિંધવા જાયરે, જોરે કરીને ઝડપે મારે છે ત્યાં હરે. ૧૨ ॥ વલય ॥ જોરે ઝાઝુ જણાવીયું, હૈયે ધારી હોડ; વ્યાસ ત્રીકમ વાણી વદે, બોલો જેને શ્રીરણહોડ.

કડવું ૩૭ મું રાગ કટાવ છંદ.

અરજીન જુવે હુસ ધરીને, હૈયામાં વિચાર કરીને; ધરણીધરમાં ચીત ધરી ને, જળમાં જોયું મનડુ મોહ્યું, મછ વિંધવા ચિત પરોયું, ઠરીને રહીને બાણ જ સહીને, લોચન જોયું, નીચે જોયું, જોર વપુનું નથીજ જોયું, જોર કરીને મેલ્યું ઝડપથી, વીજળી સરખો થયો ઝખકારો, , ભયનો ભારો, ક્ષત્રી સુતનો હોયજ ધારો, સુસવાડ કરતું નથીજ ડરતું, ધનુષમાંથી બાણ નીસરતું, જળો જખરો આતી ઝરતું, સાદ થાય છે સરસરસ, ધોર થાય છે ધરસરસ, ધરણી છુજે ધરસરસ, ઉપર ફેંકયું ફરસરસ, ઝાલ્યું લોચન ઝરસરસ, થયો કાટ કો ફરસરસ, ફાટ્યું લોચનું ફરસરસ, ગયું પુછડુ ખરસરસ, વિંધી નાખ્યું ઝરસરસ, વિષ્ણુ કટકો ઉંચે ચડીયો, લોચનમાં તે જઈને ચડીયો, મચ્છાનો તો ઘાટજ ધરીયો, તે કડકો લઈ હોડે પડીયો, શીવ મંત્રથી થયો સપાટો, કયો ઝપટો આડો આંટો, ભેરવી લઈને, બાણજ સહીને, નીચે પડે છે ધારણુ ધાઈ ને, ત્રીજે કટકો ઝાલી લઈને, ભડક દઈને, બહુજ બળમાં, લાવે પળમાં, ઉતરે હોડે એની કળમાં, ઠેકાણે નાંખવું છે સ્થળમાં, ઝડપ લેઈને નાંખ્યું જળમાં, આહાકાર થયોજ ભારી, જુવે છે સહેલી સારી, પહેલીથી ધારણુ, અમે ધારી ભુપ જુએ છે, નજરે ભાળી દુરીયોધનની, નિજર કાળી મમો ઉડો સઉ સં ભાળી એમ સઘળા વિચાર ધરતા દેવ પુષ્પની વૃષ્ટી કરતા, જેનેકાર સઉ મુખ ઓચરતા, થાય દુડલી ઉપર ડંડા, જુએ છે વંકા બન્યા બાવરા, બહુજ બંકા સઉના મનને થઈ છે શંકા, પાંડવ ત્યાં તે પ્રગટ થયા છે, રાય માત્ર ત્યાં જોઈ રહ્યા છે, કાંઈકે રાજ ઉભા થયા છે, બાણ તાકી મારવા ઉડ્યા છે, પાંડુ પુત્રના પહોચ્યા કોડ, કરે રાજ મહી દોડા દોડ, હવે શો કરવાનો તોડ, ભાઈ

ખોલો જે જે શ્રીરણછોડ. ॥ અરજુને મચ્છ વિધીયો, નાંખ્યો જળની માંહ;
હથીયાર લઇ ઉભા થયા, કૌરવો તો ત્યાહરે.

કડવું ૩૮ સું રાગ અહોરાયજનો.

વૈશંપાયે રૂષી એણીપેરે બોલ્યા, સાંભળને તું રાય; ત્યાર પછી શું ની-
ખન્યું, કહું વિસ્તારી મહિમાય. અહોરાયજ સુણીયેં ૧ મચ્છવેધ અરજુને ક-
રીયો, હરખ મનમાં લાવી; સતિ સાધવી દુપતી તે, હાથણીએ બેરી આવી.
અહોં ૨ રાજ માત્રને રીસ ચડીછે, ઉઠ્યા તેણીવાર; કૌરવ કળકળી ઉઠ્યા
ભારે, કરતા મારો માર. અહોં ૩ કરણુરાજને કાળ ચડ્યો છે. વિચાર અંતહ
કર્ણ, હથીયાર મારાં લેઈ ગયો, હવે કરું કન્યા તું હર્ણ. અહોં ૪ એમ જાણી
ઉલટ આણી, આવે પાસે જ્યારે; બ્રહ્મ સભામાંથી ભીમ ઉઠી, તરત આવ્યો
ત્યારે. અહોં ૫ મોટા ભાઈનું કહ્યું ન માન્યું, કર્ણ હર્ણ કરવા જાય; એટલામાં
ભીમ ભાઈ, આવી પોહોંચ્યો ત્યાંય. અહોં ૬ બે જણ બાઝ્યા ગાજ્યા અતિશે,
મનમાં કર્યો વિચાર; ભીમસેનને રીસ ચડી ત્યાં, મર્યા તમાચા ચાર. અહોં ૭
કરણુ રાજ હેઠો પડ્યો છે, ભીમ ગરવો થઈને ગાઠ્યો; હાથીણી ઉપરથી કન્યા
લઈને, ભીમ તરત ત્યાં નાઠો. અહોં ૮ રાજ માત્ર ઉઠ્યા સરવે, કરતા સૌ
મારો માર. બ્રમ પણ ઉભા થયા છે, પાંડુ પુત્રની કરવા વાર. અહોં ૯ ચારે
પાસેથી ચડીને આવ્યા, વાત રહેમાં ધારે; ભેગાં થઈને બ્રાહ્મણ સવળાં, ભલુત
ના ગોળા મારે. અહોં ૧૦ કરણુ રાજને કૌરવ સરવે, વિચારી નિરવાણુ; અ-
રજુન ઉભો ત્રાસમાં, બહુ મારે છે બાણ. અહોં ૧૧ શરીર એનું ચારણી સ-
રખું, કર્યું ત્રાસની માંહ; રૂંવે રૂંવે બાણ ભેડ્યાં તેથી, રૂધીર ચાલ્યું જાય. અહોં
૧૨ શકિત શરીરમાં રહી નથી ત્યાં, અરજુનજને જ્યારે; ત્રણ ભાઈઓ બ્રહ્મ-
સ સાથે, પાસે આવ્યા ત્યારે; અહોં ૧૩ ચારે પાસેથી માર પડે છે, અરજુન
ઉપર અપાર; ધર્મ કહે હવે શું થવાનું, એરે જુગદા ધાર. અહોં ૧૪ સંતાપ
સત્યવાદી કરી રહ્યા છે, આવ્યા છે અતિશે રૂષી, પવાલા આચમનીયો
ઉછાળે, મનમાં થઈને ગુશી. અહોં ૧૫ માળાઓ જવતલ ઊછાળે,
ગઉ મુખી આસન ત્યાહ; છુટા સઉ રાજને મારે, નવ ગણો લેખા માંહ. અહોં
૧૬ બાણ બહુ ત્યાં ચાલ્યા કરે છે, આયુધ રહ્યા છે વરશી; ગોફણુ મોળાને
ગુજર મારે, તરવારને વળી ફરસી. અહોં ૧૭ અંધકાર ત્યાં થઈ રહ્યો છે,
સ્વયંવરની માંહે, ભીમ નાઠો કન્યા લેઈને, કુંભારનું ઘર જાંહ. અહોં ૧૮

સ્વાસ સપાટે આળ્યો ઝપાટે, જીવ ઝાઝો થયો ખાટો; કુંભારને ઘેર આળ્યો ના
 શી, માતા કાહોડો ધાંટો. અહોં ૧૯ માતા મારી દાર ઉઘાડો, હું ઉંચાં બુવે
 આળ્યો; ખારણુ ઉઘાડો ઝડપથી, નવી વસ્તુ કાંઈ લાળ્યો. અહોં ૨૦ માતા
 માંહીથી બોલી ઉઠ્યાં, દીકરા બોલ સહેજે; જે વસ્તુ તું લાળ્યો હઉં તે, તમે
 પાંચે વેહેંચી લેજો. અહોં ૨૧ એમ કહીને દાર ઉઘાડ્યું, દીકરા આશો અ
 ન્યાય; ભીમ કહે મા બોલશો નહી, લાળ્યો રૂપાળી ક. ય. ય. અહોં ૨૨ ભી
 ઉદાસી, માતા શું બોલ્યા આજ; વચન તમારું કેમ પળશે, રહેવ ની
 કેમ લાજ. અહોં ૨૩ ઘણા કળે આ કન્યા લાળ્યો, તેમાં શું કા
 તમે; આ કન્યાના કડકા કરીને, વેહેંચી લેશું અ. પ. અહોં ૨૪ કુતાં કહે મ.
 રૂ વચન ન જાયે, ગયો ઓરડા માંહ; કન્યા ઓરડામાં ઘાલી, તાણુ દીધુ ત્યાંક.
 અહોં ૨૫ કુંચી કુન્તાજીને આપી, તર્ત થયો તથિયાર; માતા હવે રજા અ. પો.
 તે, ભાઈને પડે ત્યાં માર. અહોં ૨૬ એમ કહીને આજ્ઞા માંગી, પાંચે લાગી
 જાય; સુર સપાટે નાકો આળ્યો, સ્વયંવરની માંહે. અહોં ૨૭ દોટ મુકી ચતુર ન
 ચુકી, મોહોડે ન માય સ્વાસ; તરત દરવાજામાં પેઠો, આળ્યો સ્થંભની પાસ. અહોં ૨૮
 અરજીન ધીમે ધીમે ઉતરતો, જાણે પડી જઈશ; ભીમ કહે ભાઈ પડતુ મુકો, હુનો
 ઝીલી લઈશ. અહોં ૨૯ ઘણા ધાંટા ભીમે પાડ્યા, તોહે નવ્ય સંભળાય; સહેદેવ ની
 કુળ ધર્મ રૂવે છે, હવે વલે શી થાય. અહોં ૩૦ ભીમ કહે ભાઈ ફકર ન કરશો,
 વીચાર મનમાં કીધો; હેવામાં અરજીન પડો કે ભીમે ઝીલી લીધો. અહોં ૩૧
 અરજીનજીને હેંડે સુવાડ્યો, પાસે ચારે જ ત; લીમસેનને કાળ ચડ્યો છે, ભ-
 રાવી સ્થંભને બાય. અહોં ૩૨ હચહચાવી થાંભલો કાહાડ્યો, કાણું ન લાગી
 વાર; માથા ઉપર ફેરવીને, દેવા માંડ્યો માર. અહોં ૩૩ લીજી સુકુ નથી જોતો,
 સ્થંભ મારે નીરવાણુ; જ્યાં મચ્છવેધનનો સ્થંભ પડે ત્યાં, વાળે કચરવાણુ.
 અહોં ૩૪ ચારે પાસે ફેરે ઉદારો, ધર્મ નજરે ભાળે; રાજ રાંકના ટાંડીયા ઝાલી,
 ગગનમાં ઉછાળે. અહોં ૩૫ બ્રાહ્મણે જાણ્યું બોગ મળ્યા છે, હવે વલે શી થાશે;
 પેલા જડાનો થાંભલો પડશે તો, જીવ સર્વના જશે. અહોં ૩૬ એવુ દેખીને
 નાઠા સરવે, નવજુઆવે ભીમના સામા; એટલામાં ભીમની નજરે ચડ્યા, કહીયે
 શકુનીમામા. અહોં ૩૭ દુરજોધન તો દેખી નાકો, ભીમે વીચાર ધાર્યો; શકુનીને
 ઉચકીને, દુરજોધનની છાતીમાં માર્યો. અહોં ૩૮ કરણરાયનો ટાંડીયો ઝાલી,
 વિચાર કાંય ન કીધો; માથા ઉપર ફેરવીને, ગગન ફેંકી દીધો. અહોં ૩૯ બીજ
 ફેરવને ફેંકી દીધો, સ્વયંવરની બાહાર; કાળ આળ્યો કૌરવે જાણ્યું, બહુ પડે

છે માર. અહોં ૪૦ જાદવ પણ સઉ નાશી ગયા છે, સતીયા નાહા ચાર; સ્થંભ લેધને લીમ ફરેછે, ધન પાંડુના કુમાર. અહોં ૪૧ સ્વયંવરનું સત્યાનાશ વા-
જ્યું, રાખી નહી નીશાની; કોટ કાંગરા તોડી નાંખ્યા, વાત ન રાખી છાની.
અહોં ૪૨ મેદાન જગ્યા ફરી નાંખી, રૂશી ઉતારે જાય; ધર્મ સહદેવ ને નીકુ-
ળજી, ચીતમાં ચીંતા થાય. અહોં ૪૩ એટલામી લીમભાઈ આગ્યા, વીચાર
નીરવાણ; અરજીનભાઈના શરીરમાંથી, ખેંચી કાઢાડે બાણ. અહોં ૪૬ રૂધી-
રની ધારાઓ આલે છે, ઘણા મન ગભરાય; ચાર ભાઈઓ અરજીનને લેઈ, કુંભા
રને ઘેર જાય. અહોં ૪૫ ઘણા દુખે ઘેર લાગ્યા, પાણી ઉના મુકાગ્યા; કુંતાને
ચારે ભાઈઓએ, અરજીનને નવરાગ્યા. અહોં ૪૬ નવરાવીને સુવાડી
દીધો, ધર્મને ચંતા મન; કુંતાની આંખમાં આંસુ આગ્યાં, લીમ
બોલ્યો વચન. અહોં ૪૭ માતા સંતાપ શાને કરોછો, હમણા ઉઠશે એહ.
જે વાતે તમે દુખ ધરોછો, હું સમજ્યોછું તેહ. અહોં ૪૮ કુંતા કહે ભાઈ ન-
થીરે ચંતા, અરજીન સાંજે થાય; પછી વાત સૌ માંડીને કહેજો, હંયુ માંડે હ-
રખાય. અહોં ૪૯ એમ સઘળાં વાતો કરેછે, ને ઠેકાણે ત્યાંય; રાજ દ્રુપત પ્રીણી
ગોર તે, નથી જણાતા સ્વયંવર માંય. અહોં ૫૦ જાદવરાય પાગુ નથી જણાતા,
રાત ગઈ અપાર; સઉ સઉની ખખર ન લેતા, બહુ પડ્યો છે માર. અહોં ૫૧
વારાફરતી થોડે થોડે, સરવે ભેગા થાય; શ્રીકરને સાથે લેધને, દ્રુપતને ઘેર જાય.
અહોં ૫૨ રાતે સઘળા ભેગા થયા છે, કહે શું કરવું કામ; પાંડવ તો પ્રગટ
થયા છે, ચોરે સુંદીર શામ. અહોં ૫૩ કરન કહે તમે ફકર ન કરશો, મોકલો
તેડવાય; પરજપતને ઘેર ઉતરા, કહીએ આપે ને કન્યાય. અહોં ૫૪ માંડપ
મોટો રચાગ્યો રાયે, માટે હરખ લાવો; વાજ્ર વીધવીધ મોકલીયે, તમો પર-
ણવા આવો. અહોં ૫૫ એમ વીચારી બે વીર મોકલ્યા, કન્યાને તેડવાય; કું-
ભારને ઘેર કુંતા રહેછે, શો કરવો ઉપાય. અહોં ૫૬ અરજીન ઉઠ્યો મનમાં
રૂઠ્યો, માતા રહેછો કેમ; રોતાં રોતાં નવ કહેવાયું, ત્યારે બોલી ઉઠ્યો ભેમ.
હું કન્યા લેઈ અહીયાં આગ્યા, કહ્યુ માથે બોલ સહેજે; જે નવી વસ્તુ લાગ્યા
હોય તે, પાંચે વહેચી લેજો. અહોં ૫૮ તેને માટે માતા રહે છે, શો કરવોહ
ઉપાય, માતા કહે માંડ વચન જાય તો, બેસે બ્રહ્મ હત્યાય. અહોં ૫૯ અરજી
ન કહે માતા મારી, સત્ય બોલું છું આપ; પાંચે ને પરણાવે તો પરણું, નીકર
બ્રહ્મહત્યાનું પાપ. અહોં ૬૦ અરજીનજનાં વચન સાંભળી મન થયું પ્રસન્ન,
એટલે પરજપતને ઘેર, આવી પહોચ્યા રાજન. અહોં ૬૧ કુંભાર કહેછે લી-

મહાધને, રાજ કેમ અહીં આંચા; ભીમ કહે અમે એના ધરની, કન્યા હરણુ કરી લાંચા. અહો ૬૨ માટે તુજને પુછીને મારશે, થયો એવો સંજોગ; કુંભાર કહેછે કુંતામાતા, મળ્યા મારા ભોગ. અહો ૬૩ મેં ગરીબ જાણી ઉતારો આપ્યો, તેનું ફળ થયું આવું; ભીમ કહેછે મને પકડશે તો, તારૂં નામ બતાવું. અહો ૬૪ તેથી કુંભાર રોયા કરેછે, ધર્મે છાનો રાખે ત્યાંય; રાજકુંવર સાથે વાત કરીને, કન્યા લઈને જાય. અહો ૬૫ પ્રાણજી બીજ રાય રહ્યો, પાંડવ મગ ટયા જ્યારે; કૌરવને ક્લેશ થયો છે, શું કરશું અત્યારે. અહો ૬૬ નગરબહાર સઉ ભેગા થઈને, વીચારે છે મન; મામા સકુની કહે હવે શું કરવું, ત્યારે કર્યું બોલ્યો વચન. અહો ૬૭ દુરજોડને કહ્યું કહ્યું છે, એ કન્યાનુ કરાવું હરણુ; અહીંથી પરણીને જીવતા ન મુક, પાંડવ પમાડુ મરણુ. અહો ૬૮ એમ કહી સઉ ઉમા રહ્યા છે, રાજકુંવરે કરી ધેર વાત; પાંચે ભાઈને પરણાવવી પડશે, એરે મારા તાત. અહો ૬૯ દ્રુપત કહે એરે મહારાજ, શો કરવો ઉપાય; પાંચે જણને એક પરણાવવી, એ મોટો અન્યાય. અહો ૭૦ ॥ વળણુ ॥ દ્રુપતરાજ રોવા બેઠા, વીંપ પાલો લઈ ટાથ; એટલે વેદમંચાસ આંચા, સમજવે સાક્ષાતરે.

કડવું ૩૯ મુ રાગ દોહરાની સાખીનો

વૈશંપાયે વાણી વહે, સાંભળને તું રાય; ત્યારપછી શું નીપનું, કહુ વીસ્તારી મહીમાય. ૧ વીશનો પ્યાલો લેઈને, ફેડી નાંખ્યો ત્યાંહ. પાંચે જણને એ વરશે, તેમાં નહી અન્યાય. ૨ તારા મનમાં જો ગમે તો, બોલાવ્ય પુત્રી તારી; એને બોલાવી પુછી જોજે, વાત સઘળી સારી. ૩ રાયે પુત્રી બોલાવી, કહી છે માંડી વાત; પુત્રી કહે પીતાને તમે, શું કરોછો ઉતપાત. ૪ પાંચેજણને પરણવાની, ફરી તમારી મતી; અન્યા અધર્મ નથી થવાનો, હું કહેવાઈશ સતી. ૫ મારા ભવીશમાં એવું છે, એ વાત કાને નવ ધરશે; તમારૂં ડાપણુ કરશે તો, પાપે અટવાઈ મરશે. ૬ દ્રુપત કહે કેમ સતી કહેવાશે, તે મુજને અંતાય; ત્યારે સતી બોલી ઉઠ્યા, સાંભળો પીતાય. ૭ પરણતા પહેલી ચાર ચીતાઓ, સળગાવોને તેહ; વારાફરતી પરણીને હું, પડીશ ચતામાં એહ. ૮ સ્નાન અગનીનુ કરીશને, પછી નીકળીશ બાહાર; પછી બીજ પુરૂષને પરણીને, પાછી ચતામાં સાર. ૯ એમ પાંચને પરણવાની, નથી થવાનો અન્યા; દ્રુપતરાજને કહેછે ત્યાં, સતી સાધવી કન્યા. ૧૦ મંડપ રચાવો રૂડી રીતે, કરજો કાષ્ટચંદન; ચંદનની ચતામાં પડીને, કરીશ સ્નાન તે દન. ૧૧ સળગાવીને ચખજો તમે, પડીશ ચીં

માંડ; સતી થઇને બાહાર આવુ. તે તમે જોજો ત્યાંડ. ૧૨ દરપતરાયે સાચુ મા-
ન્યુ, પોતાના મનમાં એહ; પાંચ પાંડવ કેમ માનું, તેનો છે સદેહ. ૧૩ કશનમ-
ભુને તેડાવીને, પુછે દરપતરાય; પાંડવ મારે કેમ ઓળખવા, તેનો કરો ઉપાય.
૭ કશનમભુ ત્યાં આવી ઉભા, બોલ્યા જુગલવન; પાંચ ઓરડા તારા ધરના,
ખાલી કરાવો રાજન. ૧૫ એકમાં સીંહાસન મુકો, બીજામાં ગદાય; ત્રીજામાં
ધનુષ બાણ મુકો, ચોથામાં પુસ્તકાલય. ૧૬ પાંચમાંમાં શણુગાર મુકો, બોલ
ફેમાં સહેજે; વરઘોઠો એ ઘેર આવે કે, પહેલી પરીક્ષા લેજો. ૧૭ તાળાં વાસે-
લાં વારાફરતી, ઉઘાડે જે રાય; તેને તેવુ નીકળે તો, જળો સાચા થાય. ૧૮
શ્રીકરનએ એવું ગોઠવ્યું, બોલ્યા વીઠલ વનમળી; એક નાના જલીયામાં તું
તો જોજો ભાલી. ૧૯ તારી કાઢને ખખર પડે નહી, આ વાત મનમાં સહેજે; તુ
તારી મેળે એકલો, એમની પરક્ષા લેજો. ૨૦ એવું શીખવી શ્રીહરી ચાલ્યા,
પોતે જુગદાદ્ધાર; પાંડવને તેડવા મોકલ્યું, સતી તણા કુમાર. ૨૧ બોલાવીને
વાત કરી છે, બેસારા તે ઠાર; વારા ફરતી ઓરડા ઉઘાડે, જુવે જલીયે નીર-
ધાર. ૨૨ કહા પ્રમાણે પાંચે ઉઠ્યા, જેને જોઈએ જેવું; તેને ઓરડા ઉઘાડ્યા
તો, નિકળ્યું તેને તેજું. ૨૩ ધર્મ શર્મ ન રાખી ઉઠ્યા, નિકળ્યાં સિહસન; બીજે
યાયુ પુત્ર બાઝ્યો, ગદા લીધી ભીમસેન. ૨૪ ધનુષ બાણે અરજુન વળવ્યો લા-
ગ્યો પોથી સહેદેવ; શણુગાર વસ્ત્ર લાગ્યો સપાટે, નીકુળ ત્યાં તતખેવ. ૨૫ પાંચે
ભાઈઓ વિચાર કરે છે, બોલ્યા ધર્મ વચન; ઇંદ્ર પ્રસ્તમાં હુજઈનેડાવું કરાવું
સિંહાસન. ૨૬ ભીમ ભાઈ પણ બોલી ઉઠ્યા, વિચાર મનમાં ધાર; દસહ
જવર મણુની ગદાથી, દુરજોધનને માર. ૨૭ સહેદેવ શાસ્ત્ર શીખવાને. કરીયો
વિચાર જ્યારે: આમાંના પુસ્તક લેઈ જવું, ઇંદ્ર પ્રસ્ત અત્યારે. ૨૮ શણુગાર
વસ્ત્ર ઉપર કહીએ, નીકુળને લેહે લાગી; ઇંદ્ર પ્રસ્તમાં હું જઈને, ઘણી કર
વરણાગી. ૨૯ એમ જોઈને વીદાય કરીયા, પાંડુ પુત્ર જેહ; પાછળથી તેડવા
મોકલે; તેમાં નહી સદેહ, ૩૦ વરઘોઠો ચડાવી વેહેલા આવો, અહી સઘળુ છે
સાજન; પ્રેમે તમને પોખાવી લેઉ, પછે દેઉ કન્યાદાન. ૩૧ વાળં વીધ વીધ-
નાં મોકલ્યાં, કુભાર કેરે ઘેર; વરઘોઠો વિવેકે ચડાવ્યો, થઈ લાખેણી લેહેર.
૩૨ ધર્મ કહે છે માતા મારી, કાણુ માથે મોડ ઘાલો; રામણુ દીવો હાથમાં લેઈ,
કાણુ વરઘોડે ચાલો. ૩૩ કુન્તા કહે છે કુંવર મારા, કહુછું સાચી વાત; જેને
આપણે ઘેર રહ્યા તે, તમારા માત તાત. ૩૪ ધર્મ કહે છે પ્રજપતને, હરખ તમે
જો; તમારી સઉ નાત તેડીને, પરણાવવા આવો. ૩૪ સત્યવાદીનું વચન સાં-

ભળી, તમે નવ રાખી કાંઈ ખાકી; શણગાર વસ્ત્ર પેહેરી સપાટે, પેમકોર પુરી
ખાકી. ૩૬ નાત જાતને સગા સહિ તે, આઠ્યા તેણીવાર; પેમકોર કાઢી વસ્ત્ર
પેહેરી, તર્ત નિકળ્યાં ખાર. ૩૭ રામણ દીવો ઝાલ્યો હાથમાં, સાહેલી સહિ સાથે
મોડ મોટો-ભમરીવાળો, તરત પહેરી માંથે. ૩૮

કડવું ૪૦ મું રાગ ઓખાહરણનો.

અનીહારે સતી સુત ચાલીયાં, જેના હૃદયામાં હરખ અપાર. ટેક. હરખભેર
ર.ઉ ઉડીયારે, સાજન સઘણુ સાથ; કંકુવાળા હાથ કરીનેરે, શ્રીફળ ફેફળ લી
ધા હાથ. સતીં ૧ જાનની જુકતી સારી થઈરે, જદવ જુગદાધાર; રૂશી ખુ-
શી થઈ આવીયારે, વળી રાજ તણા કુમાર. સતીં ૨ કુંભારણે મોડ ધાલીયારે,
હરખ અતીશે મન; નયની શોભા શી કહુરે, સહિ જુવે છે પુરના જન. સતીં
૩ જાણે વિવા ઘેર આવીયારે, અજવાળા માંડીને ગોખ; તરીયા તોરણ ખાંધી-
યારે, વળી મોતીયે પુરયા ચોક. સતીં ૪ ધીમે ધીમે સહિ ચાલતારે, હરખે ભી
ખમ પીતાય; ધ્રાણ ગુરૂ ધારી રહ્યારે, મારા શેવકની છેરે શોભાય. સતીં ૫
વીદુર કાકા આવીયારે, સામલીયો સહિ સાથ; સાજનની શોભા શી કહુરે, એ
કે એકનો ઝાલ્યો હાથ. સતીં ૬ પ્રજાપત સહિ ગામનારે, જેવા મહ્યા સહિ
લોક; રસ્તે રાજ થઈ સહિ ચાલતારે, લોક ઉભા છે થોકા થોક. સતીં ૭ ચ-
મરચારે પાસ થાય છેરે, શોભાનો નહીં પાર; ગીત ગોરી સહિ ગાય છેરે, ત્યાં તો
મળી નગરની નાર. સતીં ૮ આખા નગરમાં ફલી વળીરે, આઠ્યા ધરપત ઘેર;
તેડવા સામા રાય આવીયારે, ત્યાં તો થઈ છે લીલાહર. સતીં ૯ તોરણે લા-
વી ઉભા કર્યારે, હરખ હૃદયામાં લાવી; ધરપત વેદા પેહેરીને, પુખવા પ્રેમે આ
વી. સતીં ૧૦ ધુશળ મુશળ રવઘણેરે, સતીઓ સંપુટ ત્રાક; એંડી પેંડી ઉ-
તારીયા, તીલક કરીને તાણુ નાક. સતીં ૧૧ સભા સાજન સહિ બેસીયારે,
આઠ્યા ધરપતરાય; ગોરે ગણપતી પુજવીયારે, ત્યાં તો બેઠા છે જદવરાય. સતીં
૧૨ કીરપાચારજ આવીયારે, મંત્રના ઉચાર થાય; દ્રષ્ટદુમન શીખંડી લાવીયારે,
કન્યા પધરાવી મંડપ માંહ. સતીં ૧૩ અંતરપટ આડુ ધરે, ગોત્ર ઉચ્ચારજ
થાય; હસ્તમેળાય કરાવે હેતશુરે, પહેલા બેઠા ધર્મરાય. સતીં ૧૪ ધરપત હ-
રખે અતી ઘણેરે, સહિ જુવે છે રાજન; નયના લોક બેઠા રહ્યારે, હવે દે છે
કન્યાદાન. સતીં ૧૫ ॥ વલણ ॥ કન્યાદાન દે ધરપતરાજ, હરખ હૈયા મં
આપે છે તે અતીઘણ. લેછે ધર્મરાય.

કડવું ૪૧ મું રાગ શોભા ઘણેરીરે.

સમે વરતે સાવધાન થાય, શોભા ઘણેરીરે; ત્યાંતો દેછે કન્યાદાન, શોભા ઘણેરીરે. ૧ પ્રથમ બેઠા છે ધર્મરાય, શોભા ઘણેરીરે. ગોર વેદ તે ભણુતા જાય; શોભાં કન્યાનું ફળ અપાય. શોભાં ૨ હસ્ત મેળાપ કરાવો રાય, શોભાં તેની શી કહુછુ શોભાય, શોભાં દાન લેઈ હૃદયામાં હરખાય. શોભાં ત્યાંતો વાલીપાને તરેગંડ, શોભાં વરને માળા આરોપી કંડ; શોભાં ત્યાંતો વેદરે મંત્ર ભણાય, શોભાં ત્યાંતો કન્યાદાન અપાય; શોભાં ત્યાંતો પેહેલું મંગળ વરતાય, શોભાં તાંતો શાંશાં દાન અપાય. શોભાં પહેલી આપે સવછી ગાય, શોભાં ધર્મરાજ લે છે કરમાંડ; શોભાં બીજું મંગળ ત્યાં વરતાય, શોભાં ત્યાંતો પૃથ્વીનાં દાન અપાય, શોભાં દાન લેઈને હર્ષજ થાય, શોભાં હવે ત્રીજું મંગળ વરતાય. શોભાં આપેછે કરની મુદ્રીકાય, શોભાં ચોરી ચાથુ મંગળ વરતાય. શોભાં તેમાં શાંશાં દાન અપાય, શોભાં હવે અશ્વનાં દાન અપાય. શોભાં એમ મંગળ વરત્યાં ચાર, શોભાં વર કન્યા આરોગે કંસાર; શોભાં કંસાર આરોગે મન ભાવે, શોભાં સઉ ચાંદલો કરવા આવે. શોભાં પછે ગોત્રજ પુજવા જાય, શોભાં પ્રેમે પગે લાગે છે ત્યાંહ. શોભાં પરણી રહ્યાં સતી નાર, શોભાં પડ્યા ધૃપતી ચીતામાંહ; શોભાં થોડી વારે નીકળ્યાં બહાર. શોભાં પાછા આવ્યા મંડપ મોજર. શોભાં બેઠો પરણવા પવન કુમાર. શોભાં તેને નીતીવડે પરણાવ્યો. શોભાં દાન લેઈ કંસાર આરોગાવ્યો. શોભાં પછે લાગ્યા ગણપત પાય. શોભાં સતી જઈ પડ્યા અગ્નીમાંહ. શોભાં તેતો બહાર આવ્યા છે જ્યારે. શોભાં સઉને કહિતક લાગે છે ત્યારે. શોભાં આતો ઇશ્વરીનો અવતાર. શોભાં વેદ ભણુતા જિમાના કુમાર. શોભાં સતી નીકળ્યા બહાર જ્યારે. શોભાં બેઠો પરણવા અરજીન ત્યારે. શોભાં એનાં ચારે મંગળ વરતાય. શોભાં તેમાં દાન ઘણા અપાય. શોભાં પછે સતીરે અગ્નીમાં નાહાય, શોભાં ત્યાંતો બેઠા શેહેદેવરાય. શોભાં એનાં મંગળ વરત્યાં ચાર. શોભાં ત્યાં તો થાય છે જેજેકાર. શોભાં પછી સતીરે અગ્નીમાં નાહાય. શોભાં પછે બેઠા છે નિકુળરાય. શોભાં એના મંગળ વરત્યાં ચાર. શોભાં તેમાં દાન ઘણા અપાય. શોભાં જુએ છે જુકતી જાદવરાય. શોભાં એમના હૃદયામાં હરખ ન માય. શોભાં ॥ વલણુ ॥ શોભા સારી થઈ રહી, પહોંચ્યા પાંડેડ; એકવાર સઉ બોલજો, ભાઈ જેજે શ્રીરણુછેડ.

કડવું ૪૨ મું રાગ ધનાસરી સાળીનો

વૈશમપાયે રૂશી એણીપેરે બોલ્યા, સુણ જનમેજયરાય; ત્યાર પછી શું નિ
પજ્યું, કહ્યું વિસ્તારી મહીમાય. ૧ પાંડવ ઉપર પ્રેમ ધરીને, હરખ મનમાંરે
લાવ્યા; દંડપત રાજ્યે પોતાને ઘેર, ગોરવ જમવા બોલાવ્યા. ૨ સ્વયંવર-
ની સભા મધે, આસન માંડીરે બેઠા; પોત પોતાના સ્થાનક આવી, જમવા બેઠા
હેઠા. ૩ જમવાની બુકતી ઝાઝી કરી છે, જોડે જલદરાય; થાળ રૂપાના પવાલાં
લોટ, જળની ઝારી ત્યાંય. ૪ રૂપી સવળા રાજ થઈ આવ્યા, ગુરૂ થયા મન-
માંય; દંડપત રાજના અનુચર તે, પ્રેમે પીરસવા જાય. ૫ ભોજન નિકળ્યાં ભા-
તભાતનાં, જોઈ જમતાં થાય પ્રસન્ન; બુકિત ઝાઝી ગોડવી છે, રાજ થાય રા-
જન. ૬ અનેક જાતનાં પકવાન પીરસ્યાં, શાક ભાત અથાણું; સકળ સભા ત
મે સાંભળજે, એક જલ્યાથી વખાણું. ૭ ખરડી પેંડા અને જલેખી, ધારીને
ઘેખર તાજાં; સાકરીઆ ચણા, સુતરફેણી, લાકડશાઈને ખાજાં. ૮ મોતીચોરને
મગજ મગદળ, મરડી આડે આંક; મુકતી વરીઆળી દાણા, હલવો ને કોપરાપાક.
૯ કણસઈ શાલમ ગુંદરપાક, બદામપાક પસાર; મેસુરપાક માવો મુરબ્બો પરસુદી
કંસાર. ૧૦ માલપુવા શીરોને શેવો, દહીયરાની ઠંડ; ચુરમુ ખારીપુરી દુધપાક,
ખાસુદી શીખંડ. ૧૧ વેડમી મલઈ શેવ ગાંડીયા, સંજેર દાડમપાક; મુળામોગરદ
રવઈ કોર, વાલોળ વંતાક. ૧૨ તાંદલજે મેથીની ભાજ, કુંવાડની પુરણ; લુણી
કોથમી પુદેનો, મહીં સવા ને સુરણ. ૧૩ કુંજની કુખી રતાણ અળવી, કાકડીને
કકોડાં; કાલોળાં બટાકા તુરીઆં, ગવારફળી ને ગીલોડાં. ૧૪ તુડણુઆં ટેટી ને
પાપડી, પરવર ને પડોણુ; વાડકાલેરાં વાંકડીઓ ગવાર, ભીંડા ભુઈ કોણું. ૧૫
દુધી મગફળી કોડમડાં, સાંગળી સારા સીંગ; ચાળાફળીને ચીખડાં, તેમાં વધાર
મધ્યે હીંગ. ૧૬ મીઠાં લીંબુ ખાટાં લીંબુ, વાલ વટાણા ચણા; ગલકાં કુશમણ
લીલમણ લીલવા, મહીં મરી મશાલા ઘણા. ૧૭ પોઈનાં પાંદડા ને પતાસા, ગર
કેરીનુ ગરમાણું; રાઈતીકેરી રાજગરો, મહીં આડવાનું અથાણું. ૧૮ શેતુર શી
ફળ ફાલસા, ઉમથડાં રાણુ શીંગોડાં; કુકણી કેણાં કાજુકળીઆ, કમળક થોડાં
થોડાં. ૧૯ ચોટીઆ લાડુ ચીકણ મીઠાં, દ્રાખ બોરને ચીરી; દાડમ દુધને દહી-
વડાં, ભજ્યાં મરચાંની ચીરી. ૨૦ પતરવેલીઆં મીઠા ધુવરા, ઢાકળાં ઘે
જાત; સરગવા શીંગોઈદડાં, ને ઘેશ કમોદનો ભાત. ૨૧ લીલાં શ્રીકા

લીમચાં, ખીર ખાંડ પુલવડી; ખનુર ખસવા ખુમચાં, મહી છુટીદાળને કડી. ૨૨ જમવાની બુક્તિ કરીતી, સર્વેની પહેચી આશ; પાન સોપારી લક્ષીંગ એલચી આખ્યાં ત્યાં મુખવાસ. ૨૩ સભારે સઘળી ભરીને બેઠા, રાજ મનમાં થાય; સડિ રાજના દેખતાં, હવે પેહેરામણીરે અપાય. ૨૪ પહેરામણી પરીપુરાણુ આપી, હરખ્યા ઢંપતરાય; હાથ બેડીને કહે ધર્મને, લાગુ તમને પાય. ૨૫ ધર્મ કહેછે ધન છે રાજ, પહેચી પહેરામણી; તારા જેવુ કોઈ કરે નહી, શોભા વધી ઘણી. ૨૬ પગેરે લાગ્યા પાંચે જણને, બોલ પડ્યો નહી હેઠો; પવનપુત્રને રીસ ચડી છે, આપો જઈને બેઠો. ૨૭ ત્યારે ભીમ પાસે આવ્યા રાજ, વચન તમારૂં થાપુ, માગવુ હોય તે માગી લ્યોને, જે માગો તે આપું. ૨૮ પવનપુત્ર કહે શું આપવાના, અમે રાજ સદા; તેથી જો આપવી હોય તો, આપો તમારી ગદા. ૨૯ ઢંપત કહેછે સાંભળો તમે, ગદા આપુ મહારાજ; હાથી ગાંડો એક છે મારો, ડાહ્યા કરી કરો કાજ. ૩૦ એ જો તમારે વશ થાય તો, બોલ્યું વીર કરી થાપું; તોતો એ ગદાને હાથી, બન્ને તમને આપું. ૩૧ એવું સાંભળી ભીમ ઉડ્યો, કુંચી લઈને ગયો; આવી તાણું ઉઘાડે છે, મનમાં રાજ થયો. ૩૨ બાંધેલો છે ધણુ દહાડાનો, હાથી એ મસ્તાન; ઉઘડતાં ત્યાં નાહો આવ્યો, કરવાને તોફાન. ૩૩ ભીમ ખસ્યો ને હાથી ચાલ્યો, ચીંતામાં ના પેઠો; ગદા લઈને છલાંગ મારી હાથી ઊપર બેઠો. ૩૪ એટલે હાથી હેઠો બેઠો, માની ભીમની શરમ; સભામાં લઈ ચાલ્યો આવ્યો, કર્યો ક્ષત્રીનો ધરમ. ૩૫ ઢંપતરાજ થયોરે પરસન, વાણી થીર કરી થાપી; પાંડવ ઊપર પ્રસન્ન થઈને, એક ક્ષોણી સેન્યા આપી. ૩૬ રાજ રૂપિ વિદાય થયા છે, જાદવરાય ત્યાં જાય; પ્રેમ આણી પાંડવને ત્યાં, હવે કરે વિદાય. ૩૭ એ કથા રહી એટલે તું, સુણ જનમેજય રાય; પણે પેલા કુંભારના તો, ધરમાં તે શું થાય. ૩૮ પ્રજાપત ગયો ચણારે લેવા, દીઠા નહી ત્યાં જ્યારે; જીવ લેઈને નાહો આવ્યો, ભાગોળે ત્યાં ત્યારે. ૩૯ ભીમભાઈને કહેવા માંડ્યું, સાંભળો સરવથી; કોઠારમાં ચણા બેયા તો, એકે દાણો નથી. ૪૦ ભીમે ઢંપતને બોલાવ્યો, વચન મહારૂં સેહેજે; કુંભાર જેટલા ચણા માગે, તેટલા આપી દેજે. ૪૧ એવું કહીને આજ્ઞા આપી, તરત થયા વિદાય; સુખપાલમાં સતીરે બેઠાં, કુંતા બેઠે ત્યાંહ. ૪૨ ભીમ હાથી ઊપર બેઠો, ગદારે લીધી હાથ; એક ક્ષોણી સેન્યા લઈને, ચાલ્યો પાંડવ સાથ. ૪૩ ॥ વળણુ ॥ સતી સ્વયંવર પુરો કીધો, પાચ્ચા પાચ્ચા કોડ; વ્યાસ ત્રીકમ વાણી વહે, બોલો જે જે શ્રી રણછોડ.

કથાઓના પુસ્તકો

શ્રી કૃષ્ણચરિત્ર - ગાંધીજી, મહારાષ્ટ્રીયા અને હા કાલોલા અધ્યાપક શ્રી ભ.મ. દશમસંસ્કૃત ગુજરાતી કવિતામાં ઉત્તમ રાગરાગણી સાથે કવિરત્ન ગિરધરદાસનું ચરિત્ર વાંચવી સંપ્રદાય અને કથા કરનાર બ્રાહ્મણોને અતિ ઉપયોગી સુપરરોચક પેણુ પુટ ૪૦૦ છતાં કીમત ઘટાડેલી...					...	...	...	...
ગિરધર કૃત રામાયણ—મોટું (મોટા અક્ષરો ને)					...	...	...	...
ગિરધર કૃત રામાયણ—વગલુ...					...	...	...	...
મહાભારત—(વ્યાસ વલ્લભરામ સુરજામ કૃત)					...	...	...	...
મહાભારત—(વ્યાસ ત્રિકમલાલ કુંભશંકરકૃત)					...	...	...	...
પાંડવોના અભય—					...	...	...	...
પ્રદહાસ આખ્યાન—(પ્રેમાનંદકૃત)...					...	...	...	...
તળા આન—(પ્રેમાનંદકૃત) ..					...	...	...	...
સ્ત્રી પાદાભ્યુ—					...	...	...	...
રાગરાગણી - (ગીરધર કૃત)					...	...	...	...
શિશુપાલ - (હુમણ કરકૃત રાગરાગણીમાં) હજારનાં ૫૦૦ પાનાનાં પુસ્તક છતાં ૧-૮					...	...	...	...
ભગવાંર આખ્યાન—(ખજાત નિવાસી કવિ રેવાશંકરકૃત) સ્ત્રી પાદાભ્યુ—					...	...	...	...
અભય આખ્યાન છે. તેમજ કથા કવિગણા દેહાણુ નિરો અર્થ દીનીરાખા નાટ્ય... ક્ષર					...	...	...	...
હોવાથી બહોળ પણુ વાંચવા સુગમ પડે તેનું છે છતાં					...	...	...	...
મુગ્ધાભારત—					...	...	...	...
મગધેવ ...					...	...	...	...
મિત્રાભારત મોટું ...					...	...	...	...
અભિમન્યુના ચકાવો ...					...	...	...	...
સુધન્વા આખ્યાન ...					...	...	...	...
પાંડવોની ભાંજગડ ...					...	...	...	...
લવકુશ આખ્યાન ...					...	...	...	...
અંગદવીર—(શામળસદ્ કૃત) ...					...	...	...	...
રામાયણના અંદાવણ—(સુધરદાસના જોડણા) ...					...	...	...	...
શ્રી મહાભારત(ભદ્ર જગજીવન આશારામકૃત)મુળ સંસ્કૃત ઉપરથી સવિસ્તર કથા હજાર કાવ્ય રૂપે ગુજરાતીમાં તૈયાર કરાવેલું છે. કાવ્ય ધણું રસિક અને સંપૂર્ણ હકીકત વાળું છે. ૦-૨					...	...	...	...
હીવ્ય ડંકપુર મહારસ મહાભય—ખજાત નિવાસી કવિ રેવાશંકરકૃત ..					...	...	...	...
મૃદાલશા આખ્યાન—(કવિ પ્રેમાનંદકૃત) ...					...	...	...	...
સવરીઆખ્યાન ...					...	...	...	...
આખ્યાન—(ભદ્ર પ્રેમાનંદકૃત) ...					...	...	...	...

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુષ્ટે પ્રકાશક.

ત્રણુ દરવાજા—અમદાવાદ.

